

๑๑๔๓

อันดับที่ ๑๖๕

จากหนังสือพิมพ์ไทย

รวมเล่ม๑๖๗ฉบับให้ฟรี

ISSN 0857-7587

ทำเรื่องเที่ยวให้เป็น **ธรรมชาติ**

น้ำนักทั้งปวงซึ่งตวงได้
น้ำนักทุกขใจเท่าไรนี้
น้ำนักสุขใจไม่เห็นมี
ที่พึงดีธรรมพระลัมมาๆ

โลกเป็นเช่นนี้ทราบสลาจ
เกิดแก่เจ็บตายในสังสาร์ๆ
เพ่งเพิงรพิชิตอวิชา
คุ้มดำชีวิตานึ่งพิงกระท่า

คุยเรื่องเที่ยวให้เป็นธรรมะ

ไม่แน่ใจว่าพุทธศาสนิกชนทุกวันนี้รู้จักคำว่า “จาริก” อย่างไร แค่ไหน เพราะประเทศไทยมีกฎหมายบังคับให้ภิกษุอยู่ประจำวัดเป็นหลักแหล่ง ไม่อาจจาริกเที่ยวไปโดยเสรีได้อย่างสมัยพุทธกาล

แท้จริงแล้ว ภิกษุในธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าเป็นอนาคาริกะ ไม่มีเรือนอาศัยโคนไม้เป็นที่พัก อาศัยอาหารที่ชาวบ้านถวาย อาศัยผ้าที่เขาทิ้งเป็นเครื่องนุ่งห่ม

ไม่มีทรัพย์สินสมบัติจะต้องหว่างหาอาศัย

จึงสามารถเดินทางท่องเที่ยวไปสอนธรรมะแก่ชาวบ้านโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ตามนิสสัย ๔ (พระไตรปิฎกเล่ม ๔ ข้อ ๑๔๓) ที่พระพุทธเจ้าทรงกำหนดให้ภิกษุถือปฏิบัติตลอดชีวิต ได้แก่

๑. **อาศัยโภชนะ** คือ คำขำวอันหาได้ด้วยกำลังปลีแข้ง (การบิณฑบาต) อติเรกลาก (ลามส่วนเกิน) คือภัตถวายสงฆ์ ภัตเฉพาะสงฆ์ การนิมนต์ ภัตถวายตามสลาก ภัตถวายในบิณฑบาต ภัตถวายในวันอุโบสถ ภัตถวายในวันปาฏิบถ

๒. **อาศัยบังสกุลจีวร อติเรกลาก** คือ ผ้าเปลือกไม้ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าขนสัตว์ ผ้าปาน ผ้าแกมกัน

๓. **อาศัยโคนต้นไม้เป็นเสนาสนะ อติเรกลาก** คือ วิหาร เรือนมุงแถบเดียว เรือนชั้น เรือนโล้น ถ้ำ

๔. **อาศัยมูตรเน่าเป็นยา อติเรกลาก** คือ เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย

เมื่อพระพุทธเจ้าทรงมีภิกษุสาวกครบ ๖๑ รูป พระองค์ตรัสว่า

“พวกเธอจงเที่ยวจาริกเพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ พวกเธออย่าได้ไปรวมทางเดียวกันสองรูป จงแสดงธรรมงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด จงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถทั้งพยัญชนะครบบริบูรณ์ บริสุทธิ์ สัตว์ทั้งหลายจำพวกที่มีธุลีคือกิเลสในจักขุน้อยมีอยู่ ไม่ได้ฟังธรรมย่อมเสื่อม ผู้รู้ทั่วถึงธรรมจักมี

ดูภิกษุทั้งหลาย แม้เราก็จักไปยังตำบลอุรุเวลาเสนานิคมเพื่อแสดงธรรม” (พระไตรปิฎกเล่ม ๔ ข้อ ๓๒)

ไม่ทราบว่ามีเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทุกวันนี้ จะทรงยกเลิกการจาริกหรือเปล่า

แต่ถ้าดูรายละเอียดที่ทรงกำหนดสำหรับผู้แสดงธรรม พระองค์คงไม่ส่งเสริมการแสดงธรรมแก่มหาชนเป็นการปกติ ทรงกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแสดงธรรมไว้หลายประการ เช่น ไม่แสดงธรรมแก่ผู้ที่นั่งสูงกว่าภิกษุ ไม่แสดงธรรมแก่ผู้สวมรองเท้า ไม่แสดงธรรมแก่ผู้ไม่ให้ความเคารพ ฯลฯ

นานๆ ที่มีคนมาชุมนุมจำนวนมากตามวาระสำคัญ จะแสดงธรรมเป็นการทั่วไป ก็คงพออนุโลมกันได้ แต่ถ้าจะให้ญาติโยมเห็นแต่หน้าภิกษุทางสื่อสารมวลชน วัตรปฏิบัติเป็นฉันใดก็ไม่ทราบ คงไม่ดีแก่พระศาสนาเป็นแน่

หากภิกษุนับแสนที่มีอยู่จาริกไปบิณฑบาต และแสดงธรรมแก่ประชาชนตามหมู่บ้านชุมชนต่างๆ เป็นเรื่องนิตย ญาติโยมก็คงจะใกล้ชิดกับพระศาสนามากกว่าที่เป็นอยู่

สารบัญ

บทความประจำ

พระเจ้าอโศกมหาราช.....๔
ผักตบชวา.....๒๒
ด้วยคำสิริมงคล/ส่งไปอยู่บ้านนอกฯ.....๔๐
รอบบ้านรอบตัว/ความรู้เรื่องสติ.....๔๓
คุณค่าสาระ/จารีกอศอก ตอนที่ ๓.....๕๓
บทวิจารณ์/เที่ยวแบบมีธรรม.....๖๗
สมุดบันทึก/สิ่งที่ทำได้ยาก.....๗๑
วิสาสาปรมา ญาติ๘๑
ขาดก/ตายเพราะปาก.....๙๑

รับเชิญ

ธรรมะชี้ทางที่กลางทุ่ง.....๒๔
ดินแดนแห่งการงานฯ.....๕๑

เรื่องดีๆจากไลน์

น้องสาวปัญญาอ่อนของฉัน.....๑๔
เวลาชีวิต๔๙

๑๑๕๗

ปีที่ ๓๓ อันดับที่ ๑๖๕

พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๖๐

เจ้าของ : สมาคมผู้ปฏิบัติธรรม

๖๗/๓๐ ถนนนวมินทร์

คลองกุ่ม บึงกุ่ม กทม.๑๐๒๔๐

โทร. ๐-๒๓๗๔-๕๖๓๑

www.asoke.info

E-mail: dokya@hotmail.co.uk

บรรณาธิการ : รินธรรม อโศกตระกูล

กองบรรณาธิการ : น้อมคำ สมพงษ์ สุนัย

น้อมนบ วิสูตร ปานปั้น ภูดาว รัศมี

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มูลนิธิธรรมสันติ

๖๗/๑ ถนนนวมินทร์ คลองกุ่ม บึงกุ่ม กทม.๑๐๒๔๐

E-mail : thatfah2520@yahoo.com

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา : เรือตรีแซมดิน เลิศบุศย์

จำนวนพิมพ์ ๒๔,๐๐๐ เล่ม

ฉบับ: "ทำเรื่องดีๆให้เป็นที่ธรรมะ"

วัตถุประสงค์ในการจัดทำ "ดอกหญ้า"

*เพื่อความ เป็นภราดรภาพ

และสามัคคีธรรมให้เกิดในหมู่สมาชิก

*เพื่อเสริมสร้างสติปัญญาและให้ตระหนักถึง

คุณค่าสาระของหลักธรรมในศาสนา

ในส่วที่จะนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตและสังคม

๑๑๕๗

- ๑ -

พระเจ้าอโศกมหาราช

จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

พระเจ้าอโศกมหาราช

พระปรมาภิไธย	เทวานัมปิยติสสะ ปิยทัสสี
พระอิสริยยศ	พระมหากษัตริย์พรตแห่งจักรวรรดิโมริยะ
ราชวงศ์	ราชวงศ์โมริยะ
ครองราชย์	พ.ศ.๒๓๗๐ - ๓๑๑ ระยะเวลาครองราชย์ ๔๑ ปี
รัชกาลก่อนหน้า	พระเจ้าฟินทุสสาร
รัชกาลถัดไป	พระเจ้าทสารถ เมารยะ
ข้อมูลส่วนพระองค์	
สวรรคต	พ.ศ.๓๑๑

พระราชบิดา	พระเจ้าปินทุसार
พระราชมารดา	พระนางศิริธรรมมาอัครมเหสี
พระมเหสี	พระนางเวทีสาคีรี
พระราชโอรส/ธิดา	๒ พระองค์

สมเด็จพระมหาจักรพรรดิอโศกมหาราช (เทวนาครี: , อังกฤษ: Ashoka the great - พ.ศ.๒๔๐ - พ.ศ.๓๑๒ ครองราชย์ พ.ศ.๒๓๗๐ - ๓๑๑) ทรงเป็นจักรพรรดิแห่งจักรวรรดิโมริยะผู้ปรีชาสามารถพระองค์สุดท้ายของราชวงศ์ ทรงปกครองแคว้นมคธ มีพระราชธานีชื่อว่า ปาฏลิบุตร (ปัจจุบันเรียกว่า ปฏณะ Patna) ทรงเป็นพระโอรสของพระเจ้าปินทุसारแห่งราชวงศ์โมริยะ พระมารดานามว่าศิริธรรม พระเจ้าอโศกมีพระโอรสและธิดา ๑๑ พระองค์

สมเด็จพระมหาจักรพรรดิอโศกมหาราช หรือพระเจ้าอโศกมหาราช เดิมเป็นพระเจ้าแผ่นดินที่โหดร้าย ชอบการทำสงครามกับแว่นแคว้นต่าง ๆ จนได้รับสมญานามว่า **พระเจ้าอโศกผู้โหดเหี้ยม** (ฉันทาโคกราช) แต่หลังจากที่พระองค์หันมานับถือพระพุทธศาสนา พระองค์ก็ทรงกลายเป็นองค์เอกอัครพุทธศาสนูปถัมภก

ผู้อุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาให้มีความเจริญรุ่งเรือง และแผ่ขยายมากที่สุด ในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา และจากพระราชกรณียกิจมากมายนานับการที่พระองค์ได้ทรงบำเพ็ญด้วยทศพิธราชธรรมอย่างแท้จริง ทำให้ภายหลังทรงได้รับการขนานพระราชสมัญญานามว่า **ธรรมาโคกราช** (พระเจ้าอโศกผู้ทรงธรรม)

ทรงเป็นหนึ่งใน ๖ ในอัครมหาบุรุษ

เอช. จี. เวลล์ (H.G.Wells) นักประวัติศาสตร์คนสำคัญในตะวันตกก็ยกย่องพระเจ้าอโศกมหาราชว่าทรงเป็นอัครมหาบุรุษท่านหนึ่งใน ๖ อัครมหาบุรุษแห่งประวัติศาสตร์โลก คือ พระพุทธเจ้า โสเครตีส อริสโตเติล โรเจอร์ เบคอน และอับราฮัม ลิงคอล์น

คุณธรรมที่ควรเป็นแบบอย่าง

๑. ทรงมีปัญญาเป็นเลิศ ได้ฟังธรรมจากพระมหินทเถระส่งพระกระแสจิตตามพระธรรมเทศนาจนบรรลुพระโสดาบัน

๒. เป็นผู้มีความรักผิตชอบสูง เมื่อพระอลัชชี คือ พวกนอกศาสนาปลอมตัวเป็นพระมาทำลายศาสนา พระองค์ทรงส่งอำมาตย์ไปไกล่เกลี่ย แต่อำมาตย์ฆ่าพระโดยโหด พระองค์ทรงยอมรับผิดชอบแต่โดยดี แม้จะไม่ได้ทำ ทรงรับผิดชอบโดยการชำระล้างขมฉนทลให้ขาวรอบ

๓. ทรงนับถือศาสนาพุทธ แต่มิได้เบียดเบียนศาสนาอื่น กลับสนับสนุนอีกแม้มิได้นับถือ เช่น ทรงอุทิศถ้ำอชันตาให้แก่พวกนักบวชศาสนาเชน ดังคำหลักศิลาจารึกที่ ๑๓ ว่า “ การเหยียดหยามศาสนาอื่น มิได้ทำให้ศาสนาของตนดีเลย กลับแย่งเสียอีก”

๔. ทรงมีพระทัยอันกว้างใหญ่ เช่น ทรงอนุญาตให้พระมหินทและพระสังฆมิตตาอุปสมบทได้ ทั้งสองท้าวปีสสนาด้วยความเพียรจนบรรลอรหัตตผล และ

เป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนา ควรถือเป็นแบบอย่าง

๕. ทรงปกครองบ้านเมืองโดยธรรม โดยใช้หลักพรหม-
วิหารธรรม ๔ ไม่ขาดและไม่ทำลาย
เป็นตัวอย่างแก่ผู้นำบริษัทและ
เจ้าขุนมูลนายทั้งสมัยโบราณกาล
และสมัยปัจจุบันอย่างยิ่ง

๖. เป็นมหาราชในอุดมคติ พระองค์ทรงใช้หลัก “ธรรมราชา” คือ การ
ปกครองบ้านเมืองโดยธรรม เป็นหลักการปกครอง พระมหากษัตริย์ต่างเมืองต่าง
ประเทศทั้งสมัยอดีตจนสมัยปัจจุบันได้กระทำตาม จนบ้านเมืองของตนเจริญ
รุ่งเรือง

๗. ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาอย่างมากมาย เช่น

๑. ทรงเป็นอัครศาสนานุปถัมภก การสังคายนาพระไตรปิฎก ครั้งที่ ๓ ณ วัดอโศการาม เมืองปาฏลิบุตร ใช้เวลาสอบสวนสะสางสำเร็จภายใน ๙ เดือน
๒. ทรงส่งสมณทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทั้งในและนอกประเทศอินเดีย
๓. ทรงสร้างวัดทั้ง ๘๔,๐๐๐ วัดและพระสถูปทั่วชมพูทวีป ทั้ง ๘๔,๐๐๐ องค์ ตามจำนวนพระธรรมชั้นตรี และทรงให้จารึกธรรมะที่เป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา คือ อริยสัจ ๔ และหลักธรรมวิชัย คือ การชนะจิตใจคนด้วยพระธรรม ฯลฯ

๔. ทรงชำระสังฆมณฑล โดยจับพระปลอมสิกข์จำนวน ๖๐,๐๐๐ รูป

๕. ทรงค้นพบสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล และประดิษฐานด้วยเงิน ๑๐๐,๐๐๐ กหาปณะ

๖. ทรงปักหลักเสาศิลาจารึก ณ พุทธสถานที่สำคัญ ทำให้นักโบราณคดีค้นพบพุทธสถานมากมาย หัวเสาโอศกเป็นรูปสิงห์ ๔ ตัวหันหลังชนกัน ซึ่งต่อมาเป็นที่ดินประจำประเทศอินเดีย

๗. ทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงพยาบาล ขุดสระน้ำ ปลูกต้นไม้ที่พักคนเดินทาง เป็นต้น

๘. ทำนุบำรุงพระสงฆ์อย่างใหญ่ เช่น สร้างวัดและวิหารถวายพระสงฆ์เพื่อเป็นที่ศึกษาพระธรรมวินัย

๙. ทรงประดิษฐานจารึกโอศกทั่วแคว้นหลายแคว้น จารึกเกี่ยวกับหลักธรรมะที่ทรงสั่งสอนประชาชนและข้าราชการ พระราชกรณียกิจของพระองค์ หลักการปกครอง และหลักการบริหารประเทศชาติ เป็นต้น

๑๐. ทรงใช้หลัก **“ธรรมราชา”** เป็นหลักนโยบายในการปกครองพระมหากษัตริย์ทั่วประเทศทั้งสมัยอดีตจนสมัยปัจจุบัน ได้กระทำตามจนบ้านเมืองของตนเจริญรุ่งเรือง

๑๑. ทรงศึกษาและประพฤติปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัด

๑๒. ทรงประกาศห้ามฆ่าสัตว์โดยไม่สมควร

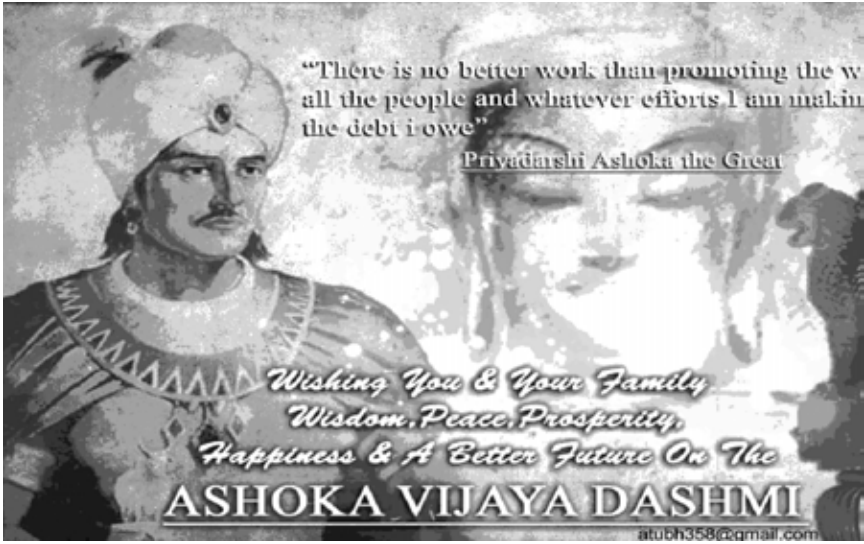
๑๓. ทรงประกาศเลิกการชุนนุมนเพื่อความบันเทิง ให้มาปฏิบัติกิจกรรมทางธรรมและกิจกรรมที่มีสาระแทน เช่น ทรงสั่งสอนให้ประชาชนปฏิบัติธรรม ทรงเสด็จเยี่ยมเยียนประชาชนทั้งชาวเมืองและชาวชนบท และทรงเสด็จไปนมัสการพุทธสถานที่สำคัญ

๑๔. ทรงบริจาคทรัพย์ใช้ในการช่วยเหลือและนवरกรรม คือ การก่อสร้างหลายสิ่งหลายอย่างให้ประชาชน และทรงเน้นเรื่องธรรมทาน คือ การแนะนำสั่งสอนธรรมะ การดำเนินชีวิตที่ถูกต้องให้แก่ประชาชน

๑๕. ทรงแนะนำให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติธรรม และทรงส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี เช่น ลูกต้องเชื่อฟังบิดามารดา ลูกศิษย์ต้องเชื่อฟังอาจารย์ ปฏิบัติต่อคนรับใช้อย่างดี เป็นต้น

๑๖. ทรงให้เสรีในการนับถือศาสนาแก่ประชาชน

บูรพกรรมของพระเจ้าอโศกมหาราช

๑. กล่าวว่าด้วยเหตุอันที่พระเจ้าอโศกเป็นใหญ่ในชมพูทวีป เพราะได้เคยถวายน้ำผึ้งแก่พระปัจเจกพุทธเจ้า

๒. กล่าวว่าด้วยเหตุอันที่พระเจ้าอโศกผูกพันกับนิโครธสามเณรเมื่อแรกพบ เพราะเมื่อชาติอดีตที่เป็นพ่อค้าขายน้ำผึ้งเป็นพี่น้องกัน รวมทั้งพระเจ้าเทวานัมปิยะติสสะที่ลึงกาทวีป

๓. หลังจากที่พระเจ้าอโศกมหาราชสิ้นพระชนม์ พระองค์ก็ได้ไปเกิดเป็นงูเหลือม เพราะก่อนพระองค์จะสวรรคตพระองค์เกิดจิตโทสะ จึงได้ไปเกิดสู่ทุกติภูมิ แต่หลังจากนั้นพระองค์ได้ฟังพระธรรมเทศนาจากพระมหินทเถระ พระราชโอรสซึ่งบรรลุประอรหันต์แล้ว จนได้บรรลุประโสตาบัน และพองูเหลือมซึ่งก็คือพระเจ้าอโศกมหาราชตายแล้ว ดวงวิญญาณของพระองค์ก็ได้ล่องลอยสู่สรวงสวรรค์ด้วยผลบุญที่พระองค์ทรงเคยทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาอย่างใหญ่หลวง

พระเจ้าอโศกมหาราชเป็นนักมังสวิรัต

ตามหลักฐานจากศิลาจารึก

จารึกหลักศิลา ๗ ฉบับ เป็นจารึกบนเสาคหิน (Pillar Edicts) ทำขึ้นเมื่ออภิเชกได้ ๒๖ ปี

ฉบับที่ ๒ ข้าฯ ได้มอบดวงตาปัญญาด้วยวิธีการต่างๆ มากมาย ข้าฯ ได้กระทำการอนุเคราะห์แล้วด้วยประการต่างๆ แก่เหล่าสัตว์ทวิบาท สัตว์จตุบาท ปักษีชนิดชาติ และสัตว์น้ำทั้งหลาย ตลอดถึงการให้ชีวิตเป็นทาน แม้กรรมอันดีงามอื่นๆ อีกหลายประการ..... ขอให้ชนทั้งหลายจงประพฤติปฏิบัติตามคำสอนนี้ และขอจารึกธรรมนี้ลงดำรงอยู่ตลอดกาลนาน

ฉบับที่ ๕ ประกาศให้สัตว์ทั้งหลายเหล่านี้ปลอดภัยจากการถูกฆ่า คือ นกแก้ว นกสาลิกา หงส์ นก....., ค้างคาว มดแดง ปลาไม่มีกระดูก, ปลา..., ปลากระเบน เต่าและกบ กระต่าย กวาง วัวต้อน สัตว์ที่อาศัยหากินในเรือน แรด นกพิราบ และบรรดาสัตว์สี่เท้าทั้งปวงที่ไม่ใช่สัตว์ใช้งาน และมีเชื้อสัตว์สำหรับบริโภค แม่แพะ แม่แกะ และแม่หมูที่กำลังท้องก็ดี กำลังให้นมก็ดี ไม่พึงถูกฆ่า ลูกอ่อนของสัตว์เหล่านั้นที่อายุไม่ถึง ๖ เดือนก็ไม่พึงถูกฆ่า ไม่พึงตอนไก่ ไม่พึงเผาเกลือ ที่มีสัตว์มีชีวิตอาศัยอยู่ ไม่พึงเผาป่าเพื่อการอันหาประโยชน์ได้ หรือเพื่อการทำลาย สัตว์ ไม่พึงเลี้ยงชีวิตด้วยชีวิต ไม่พึงฆ่าและขายปลาเนื่องในวันเพ็ญทางศาสนา คือ วันขึ้น ๑๔ ค่ำ ขึ้น ๑๕ ค่ำ และแรม ๑ ค่ำ และในทุกวันอุโบสถเป็นการเสมอไป อนึ่ง ในวันดังกล่าว ไม่พึงฆ่าแม่เหล่าสัตว์ชนิดอื่นๆ ในป่าข้างและในเขตสงวนปลาของชาวประมง ไม่พึงตอนสัตว์ ประทับตราม้าและโคในวันสำคัญทางศาสนา

ฉบับที่ ๗ แม้ตามถนนหนทาง ข้าฯ ก็ได้ให้ปลูกต้นไม้เพื่อเป็นร่มเงาให้แก่ สัตว์และมนุษย์ทั้งหลาย ให้ขุดบ่อน้ำทุกกระยะ..ให้สร้างที่พักคนเดินทาง ให้สร้าง อ่างเก็บน้ำจำนวนมากมายในที่ต่างๆ เพื่อการใช้สอยแห่งสัตว์และมนุษย์ทั้งหลาย

จารึกศิลา ๑๔ ฉบับ เป็นการจารึกบนแผ่นหินตามภูเขา (Rock Edicts)

ฉบับที่ ๑..... ไม่พึงฆ่าสัตว์เพื่อบูชายัญ,แต่ก่อนนี้โรงครัวหลวง สัตว์ได้ถูกฆ่าเพื่อทำเป็นอาหารวันละหลายแสนตัว ครั้นมาในบัดนี้ เมื่อธรรมโองการโปรดให้จารึกแล้ว สัตว์เพียง ๓ ตัวเท่านั้นที่ถูกฆ่า คือ นกยูง ๒ ตัว และเนื้อ ๑ ตัว ก็แลสัตว์ ๓ ตัวนี้ในกาลภายหน้าก็จักไม่ถูกฆ่าอีกเลย

ฉบับที่ ๒ แถลงว่า ทิวแวนแคว้นและดินแดนข้างเคียงให้สร้างโรงพยาบาลสำหรับคนและสัตว์ และให้หาสมุนไพรมาปลูกสำหรับคนและสัตว์ ให้ปลูกต้นไม้และขุดบ่อน้ำไว้ให้สัตว์และคนได้อาศัยใช้บริโภค

ฉบับที่ ๔ จารึกเมื่ออภิเชกได้ ๑๒ ปี ย้าไม่ให้ฆ่าสัตว์ ไม่เบียดเบียนสัตว์ ให้ปฏิบัติชอบต่อหมู่ญาติและสมณพราหมณ์ ให้พระราชโอรส นัดดา ปนัดดา ส่งเสริมการปฏิบัติธรรม

ฉบับที่ ๙ ในงานพิธีมงคลต่างๆ ให้ทำพิธีกรรมให้เป็นธรรมมงคล คือ การปฏิบัติชอบต่อคนไข้และคนงาน การแสดงความเคารพนับถือครูอาจารย์ การสํารวมต่อสัตว์ทั้งหลาย การถวายทานแก่สมณพราหมณ์

(“จารึกอโศก” แปลโดย พระธรรมปิฎก ประยุทธ์ ปยุตฺโต, “ข้อสังเกตเกี่ยวกับจารึกอโศก” โดย ศาสตราจารย์ ดร.อมร รัชกาลสัตย์ ราชบัณฑิต, เว็บลานธรรมจักร www.dhamajak.net)

ข้อสรุปโดย เสฐียรพงษ์ วรรณปก “จากพระพุทธเจ้าถึงพระเจ้าอโศกมหาราช” ในด้านต่างๆจากลายสือธรรมในศิลาจารึก...ด้านการปฏิบัติธรรม...การคุ้มครองสัตว์ งดเว้นจากการเบียดเบียนสัตว์ โดยเฉพาะให้เลิกการฆ่าสัตว์บูชายัญอย่างเด็ดขาด (พระองค์เองก็ทรงงดการเสวยเนื้อสัตว์ โดยค่อยๆ ลดการฆ่าสัตว์เป็นอาหารลงตามลำดับ จนไม่มีการฆ่าและไม่มีการเสวยเนื้อสัตว์ต่อไป)

โดยสรุปคือ ศิลปินกอสกที่เกี่ยวกับกฎหมายห้ามทารุณสัตว์ ห้ามฆ่าสัตว์ ให้เมตตาสัตว์ ขุดบ่อน้ำ ปลูกต้นไม้ ปลูกสมุนไพร สร้างโรงพยาบาลให้สัตว์ มันคือสังคมสังฆวิรัตน์นั่นเอง ท่านพยายามสร้างสังคมที่ไม่เบียดเบียนขึ้นมา เป็นสังคมที่เอื้อเฟื้อต่อสัตว์ ๑ กลายเป็นรากฐานพฤติกรรมประเพณีที่มั่นคงแข็งแรงให้แก่ประเทศไทยจนเป็นประเทศสังฆวิรัตน์มาช้านานนับพันปี แม้ในศาสนาอื่นๆด้วย จนทุกวันนี้ประชากรอินเดียประมาณ ๔๐% ก็ยังเป็นนักสังฆวิรัตน์

พุทธวจน

ธรรมวินัยจากพุทธโอษฐ์

ภิกษุพึงหลาย ๙ การค้าขาย ๕ ประการนี้
อันอุปาสกไม่พึงกระทำ ๕ ประการอย่างไรเล่า ? คือ :-

๑. การค้าขายหัตถ์ควา (สจฺจณฺฑิฏฺฐา)
๒. การค้าขายสัตว์ (สจฺจณฺฑิฏฺฐา)
๓. การค้าขายเนื้อสัตว์ (มิสฺสณฺฑิฏฺฐา)
๔. การค้าขายน้ำเมา (มจฺจณฺฑิฏฺฐา)
๕. การค้าขายยาพิษ (วิสทณฺฑิฏฺฐา)

๒๕๖๓ ปี ๒๕๖๓ ๕ ๒๒๖/๒๒๖๗/๒๕๖๓

คุณแม่เก็บเด็กสมองซ้ามาเลี้ยงให้เป็นน้องสาวฉัน สร้างความกดดันให้ฉันมาก หลายปีให้หลัง คุณแม่เป็นอัมพาต น้องสาวได้ทำสิ่งหนึ่งไว้ ทำให้ฉันต้องร้องไห้จนน้ำตาแทบเป็นสายเลือด

น้องสาวปัญหาเธ่อหนขของฉัน

ฉันชื่อ “อาโห่งย” คุณพ่อเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุไปนานแล้ว คุณแม่ครองตัวเป็นม่ายตั้งแต่ยังสาวๆ....

ตอนฉันอายุได้ ๑๐ ขวบ มีอยู่วันหนึ่ง คุณแม่พาฉันเข้าเมือง ระหว่างทาง เห็นเด็กเกเรกลุ่มหนึ่งกำลังกลั่นแกล้งทุบตีเด็กผู้หญิงคนหนึ่ง อายุประมาณ ๖-๗ ขวบ ซึ่งนั่งนิ่งไม่กล้าขยับตัวอยู่ข้างกำแพง คุณแม่รีบไล่กลุ่มเด็กเกเรออกไป แล้วอุ้มเด็กหญิงคนนั้นขึ้นมา ดวงตาเด็กหญิงเหม่อลอย ถามอะไรก็ไม่รู้เรื่องที่แท้เป็นเด็กสติปัญญาบกพร่อง จากคำบอกเล่าของกลุ่มเด็กเกเร จึงรู้ว่ามีคนเอามาทิ้งไว้เมื่อหลายวันก่อน

แม่ปีดดินฝุ่นที่ติดตัวเด็กออก แล้วพูดว่า กลับบ้านกับแม่นะ อาโห่งมองหน้าแม่แล้วถามว่า

ทำไมแม่ต้องเอาเด็กปัญญาอ่อนกลับไปด้วย? แม่ตอบว่า ถ้าไม่มีคนดูแล เธอคงจะต้องหนาวตายหรือ ไม่ก็หิวตาย เห็นคนกำลังจะตาย ถ้าเราไม่ช่วยจะเกิดอะไรขึ้นล่ะ อาโห่งรู้สึกมีอะไรขึ้นมาจุกที่ลำคอ ถามแม่ต่อแล้วทำไมคนอื่นไม่เอาไปดูแล ทำไมต้องเป็นแม่ล่ะ จะหนาวตายหรือหิวตายก็ไม่เห็นจะเกี่ยวกับเราเลย พอแม่ฟังจบฉันก็โดนแม่ตบไป ๑ ฝ่ามือ

จากการถูกแม่ตบ อาโห่งยเก็บความเกลียดชังเด็กหญิงปัญญาอ่อนคนนี้อยู่ในใจตลอดเวลา

เด็กโง่ถูกแม่พากลับมาบ้าน แม่ได้อาบน้ำ ตัดผม และยังเอาเสื้อผ้าเก่าที่อาโห่งใส่ตอนยังเด็กมาให้เด็กโง่ใส่ เด็กโง่บ่นพึมพำฟังไม่ได้ศัพท์ แม่พูดกับเด็กโง่อย่างอ่อนโยนว่า ต่อไปลูกชื่อ “อาซิว” ก็แล้วกัน อาโห่ง, อาซิว เธอจะ

เป็นพี่สาว และน้องสาวกัน อาโห่งย็โกรธจัด พุดเสียงดังใส่แม่ว่า “หนูไม่เคยมีน้องสาว”

ฤดูใบไม้ผลิ มีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ของราชการมาตรวจโรคฟรีในหมู่บ้าน แม่รีบพาอาชี้วไปให้หมอตรวจ หลังตรวจเสร็จ หมอคุยกับแม่ว่า “เด็กคนนี้มีไอคิวค่อนข้างต่ำ” เช่นตอนนี้สมองเธอเพิ่งจะเท่ากับเด็ก ๓ ขวบ การรักษาที่ดีที่สุดคือให้ความรักและความอบอุ่น “พุดคุยกับเธอบ่อยๆ” เผื่อว่าเธอจะพุดได้บ้าง ที่ต้องระวังคือ อย่าทอดทิ้งเธอให้ห่างสายตา

คุณแม่จ๋า คำพุดของหมอไว้เป็นอย่างดี พอตื่นเช้าก็พุดกับอาชี้วเรื่องโน้นเรื่องนี้ แม่ไม่เพียงแต่พุดเองยังบังคับให้ “อาโห่งย็” ช่วยพุด โดยบังคับว่าอย่างน้อยต้องพุดกับอาชี้ววันละ ๑๐๐ คำ ยิ่งทำให้อาโห่งย็ชิงชังน้องสาวโง่คนนี้ยิ่งขึ้น ส่วนอาชี้วก็มองหน้าอาโห่งย็อย่างเฉยเมย ไม่รู้ร้อนรู้หนาว

ด้วยความรังเกียจอาชี้ว อาโห่งย็จึงคิดว่าถ้าอาชี้วไปโรงเรียน แล้วเพื่อนๆ มาหยอกล้อ รังแกและว่าเธอมีน้องสาวปัญญาอ่อน เมื่อคิดถึงตรงนี้ อาโห่งย็ก็เป็นฟินเป็นไฟอีก มีบางโอกาสที่แม่ไม่อยู่ อาโห่งย็จะจัดการอาชี้วทุกอย่างที่คิดออก ถ้าไม่ปล่อยให้อวดข้าวก็ทำให้เสียผ้ากระจัดกระจายเพราะอาชี้ว

พูดไม่ได้ ย่อมฟ้องไม่เป็น บางครั้งแม่สั่งให้พาอาชีพไปเที่ยว เธอก็จะบ่นว่า ใครอยากพาคนโง่ออกไปเที่ยวล่ะ เคยพาออกไปครั้งหนึ่ง ก็ถูกเด็กเกเรกลั่นแกล้ง เอาคินโรยใส่บ้าง เอาขวดน้ำเปล่าตีหัวบ้าง ทุกครั้งอาชีพก็ได้แต่เอามือกุมหัวนั่งร้องไห้ เรียกแจ้แจ้ (พี่สาว) ช่วยด้วย แต่อาชีพยังไม่เคยช่วยแม่แต่ครั้งเดียว

ตอนอาชีพอายุ ๘ ขวบ แม่สั่งให้อาชีพพาอาชีพไปโรงเรียนด้วย อาชีพร้องไห้เสียงดัง หนูยินดีไม่ไปเรียนก็ได้ ถ้าจะให้พาอาชีพไปโรงเรียนด้วยการไม่มีพ่อแต่เล็ก และครอบครัวยากจน บ่มเพาะนิสัยเอาแต่ใจตัวเองของอาชีพ การไม่ยอมให้อาชีพไปโรงเรียนด้วยก็แค่กลัวถูกล้อเลียนเท่านั้น สุดท้ายแม่จนปัญญา ต้องให้หยุดเรียน แม่โรงเรียนจะอยู่หมู่บ้านข้างๆ นี้เอง แต่อาชีพยังเคยเดินหลงทาง แม่แต่ในหมู่บ้านตัวเองแท้ๆ อาชีพก็ยังเคยเดินหลงทางเช่นกัน แต่อาชีพก็มีความสุขที่ได้อยู่บ้าน เธอชอบเอากิ่งไม้ไปเผาไฟจนกลายเป็นถ่าน แล้วเอามาขีดเขียนเล่นบนพื้นดิน และสามารถเขียนได้เป็นครั้งก่อนวัน

หลายปีผ่านไป อาชีพเติบโตจนเป็นสาวหน้าตาสะสวย ร่างกายเติบโตตามวัย แต่สมองไม่ได้โตตามไปด้วย เธอฝึกงานจำทางในหมู่บ้านได้ดี พูดคุยตอบโต้กับแม่ได้ดีพอสมควร และทำงานบ้านที่ต่างๆ ได้ทุกอย่าง...

ส่วนอาชีพเรียนจบมัธยม และสอบเข้าเรียนมหาวิทยาลัยในตัวเมืองได้ เธอเปรียบเหมือนนกเหยี่ยวที่บินออกจากรัง เธอพบกับอิสระแห่งชีวิต ปี ๑ เธอผ่านไปอย่างมีความสุข น้อยครั้งที่เธอจะคิดถึงบ้าน ช่วงปิดเทอมเธอกลับบ้าน พออย่างเท่าเข้าบ้านเธอก็เห็นแม่นอนป่วยเป็นอัมพฤกษ์อยู่บนเตียง

อาชีวกำลังอุ้มแม่ไปขึ้นรถเข็น เพื่อพาแม่ไปหาหมอที่โรงพยาบาลประจำอำเภอ ไปวันเว้นวัน อาโห่งตกใจมาก ถามว่า แม่ป่วยมานานแค่ไหนแล้ว แม่บอกว่า ๓ เดือนกว่าแล้ว การไปนอนอยู่ที่โรงพยาบาลต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก และต้อง นิตยวันเว้นวัน ชิวอี้ (ลูกชิว) จึงเอาแม่ขึ้นรถเข็นแล้วลากไปที่โรงพยาบาลก็ห่าง จากบ้านเราประมาณ ๕ กิโลเมตรกว่าๆเอง

อาชี้วพบหน้าพี่สาว ได้แต่ยิ้มซึ้งๆ ไม่พูดอะไร อาโห่งเดินไปหาอาชี้ว เห็นมือเธอมีรอยถูกเชือกที่ลากรถเข็นของแม่บาดจนมีรอยเลือดออก ในใจรู้สึก ปวดร้าวมาก ออดไม่ได้ที่จะถามว่า “เจ็บไหมอาชี้ว”? ...อาชี้วสั่นหัวแล้วพูดว่า “แม่ ไม่เจ็บ อาชี้วก็ไม่เจ็บ” อาโห่งดึงอาชี้วออกมา แล้วเข้าไปลากรถไม้ที่แม่นอน อยู่ไปได้แค่ ๑๐ เมตรก็ลากไม่ไหวแล้ว พออาชี้วมาลากเอง รถเข็นก็กลับเลื่อนไป ได้อย่างง่ายดาย

อาชี้วลากพลาถคุยกับแม่พลาถ...แม่จะข้ามคูน้ำแล้วนะ แม่ระวังนะ จะ ข้ามสะพานแล้วนะแม่ แม่หลับตานะ แม่ข้างหน้าต้นไม้ ออกดอกสวยมากเลย แม่เห็นหรือยัง? จะถึงโรงพยาบาลแล้วนะแม่ แม่ใส่รองเท้าได้แล้ว.....

หลังนิตยและให้น้ำเกลือแล้ว อาชี้วพาแม่กลับมาถึงบ้าน จัดการให้ กินข้าวและเตรียมเข้านอนเรียบร้อยแล้ว รีบหลบเข้าห้องตัวเองทันที อาโห่ง ผลิตประตู่จะเข้าไปดู แต่ประตูล็อกเสียแล้ว แม่เห็นอาโห่งแปลกใจ จึงอธิบาย ว่า ชิวอี้กำลังทำงานหาเงิน ตั้งแต่แม่ป่วยมานี้ใช้จ่ายเงินไปถึง ๓,๐๐๐ หยวนแล้ว ล้วนแล้วแต่อาชี้วหามาทั้งนั้น....หาเงิน? อาชี้วหาเงินได้หรือ? อาโห่งรู้สึกแปลก ใจ ไม่น่าเชื่อ

แม่ยิ้มที่มุมปากอย่างภูมิใจ แล้วพูดว่า ที่หมู่บ้าน มีคนทำงานอยู่ที่โรงงานปักผ้า วันก่อนกลับมาหมู่บ้านพร้อมกับวิศวกรโรงงาน ผ่านมาที่บ้าน เห็นอาชีพใช้กิ่งไม้เผาไฟ วาดภาพบนพื้นดิน มีภาพดอกไม้ นก และบ้านต่างๆ เห็นเขายืนดูอยู่ตั้งครั่งก่อนวัน ลูกก็รู้ไม่ใช่หรือว่า “ชั่ววัย” ชอบขีดเขียนวาดรูปมาเป็นสิบๆ ปีแล้ว อย่างอื่นชั่ววัยอาจทำไม่เป็น ได้แต่วาดภาพ กลับทำให้วิศวกรคนนั้นสนใจมาก หลังจากนั้นจึงกลับมาพร้อมกับดินสอสีและกระดาษ บอกให้อาชีพวาดอะไรก็ได้แล้วแต่อยากวาด ถ้าแผ่นไหนใช้ได้ เขาจะซื้อแผ่นละ ๑๐ หยวน พออาชีพรู้ว่าหาเงินได้ก็ดีใจ บอกว่าเอามารักษาแม่ได้ จึงตั้งอกตั้งใจวาดวันละหลายสิบแผ่น

ก่อนมหาวิทยาลัยเปิด อาชีพคุยกับแม่พร้อมน้ำตาว่า “แม่” หนูจะเลิกเรียน หนูทนไม่ได้ที่ปล่อยให้อาชีพต้องรับผิดชอบคนเดียว อีกอย่างที่บ้านก็ขัดสนมาก แม่त्वาดเสียงตั้งว่า เรื่องนี้เราคุยกันจบแต่แรกแล้วนะ ลากออกตอนนี้ได้ยังไง...อาชีพก็สั่นหัวไปมา แล้ววิ่งเข้าห้องตัวเอง หยิบเงินที่มัดด้วยเชือกปอ แล้วพูดด้วยเสียงติดอังก่าว่า แจ้แจ้ นี่เงินเรียนของแจ้แจ้ จากนั้นก็ตบที่กระเป๋าดตัวเองแล้วพูดว่า เงินรักษาแม่อยู่นี่ แม่ ค่ารักษาตรงนี้มีแล้ว ตรงนี้มีแล้ว

อาโห่งยแคะเงินที่ถูกมัดด้วยเชือกปอัยบู้ย้อออกมาทีละใบทีละใบ ครูใหญ่เธอต้องร้องไห้หน้าตาไหลพรากออกมา อาซิวี่นมือมาจะช่วยเหลือที่สาวเซ็ดน้ำตาเป็นครั้งแรกที่อาโห่งเห็นมือของน้องสาวใกล้ๆ อย่างชัดเจน ความจริงต้องเป็นมือที่เรียวยาวแหลม สวยงามเหมือนมือของเธอเอง แต่มือของอาซิวี่นช่างหยาบกระด้าง ริ้วรอยที่แตกมันช่างเหมือนกับเปลือกไม้แห้งผาก พออย่างเข้าหน้าหนาวก็จะแตกจนเลือดซึมออกมา แม้จะหายแล้ว แต่ยังคงทิ้งริ้วรอยอยู่เป็นจำนวนมาก

ช่วงที่อาโห่งเรียนอยู่ปี ๔ ก็ได้รับโทรศัพท์ว่า คุณแม่เกิดเส้นเลือดอุดตันเฉียบพลัน เสียชีวิต เธอร้อนใจมาก รีบเดินทางไปสถานีรถไฟ แต่เธอก็ไม่สามารถเดินทางได้เพราะเกิดพายุหิมะในเขตใต้ มีผู้โดยสารติดอยู่ตามสถานีรถไฟต่างๆ นับแสนคน เธอพยายามโทรติดต่อกลับไปที่บ้าน แต่ก็ไม่มีคนรับสายใดๆ แรกๆ เธอเสียใจ ต่อมาเป็นร้อนใจ และสุดท้ายกลายเป็นโกรธนั่งซิวี่ไปตายที่ไหนแล้วหรือ ถึงไม่ยอมรับโทรศัพท์ฉันเลย

อาโห่งยต้องติดพายุหิมะอยู่นานถึง ๑๐ วัน จึงกลับบ้านได้ ก้าวแรกที่มาถึงบ้าน ก็เห็นเพื่อนบ้านมองเธอเหมือนโกรธแค้นปนเกลียดชัง พอเธอเปิดประตูเข้าไปในห้อง ก็เห็นกลางห้องมีศพตั้งอยู่บนเตียงไม้ คลุมด้วยผ้าห่มสีขาว เธอเดินเข้าไปเปิดผ้าห่มฉับพลัน เธอต้องตกใจสุดขีดได้ผ้าห่มไม่ใช่แม่ แต่เป็นอาซิวี่

แล้วแม่ละ เพื่อนบ้านได้แต่ส่าย
หัว แล้วพูดอย่างขัดเคืองใจว่า
ตั้งแต่แม่เธอเสียชีวิต อาชีวกี่
ลูกเข้าอยู่ข้างๆ ศพ ร้องเรียกแต่
แม่ๆ แม่ตื่นเถิด ชิวชิวจะพา
แม่ไปหาหมอ จะพาแม่ไปหา
หมอ

ศพแม่เธอตั้งอยู่ที่บ้าน ๗ วัน เพราะรอเธอไม่ได้แล้ว ชาวบ้านจึงต้อง
ช่วยกันเอาไปฝัง หลังฝังแม่เธอได้ ๒ วัน อาชีวกี่ตายตามไปด้วย คืนนั้นหิมะตก
หนักมาก ตกคึก อาชีว์รีบลุกขึ้นมา ขนผ้าห่มที่มีในบ้านทั้งหมดไปที่หลุมศพแม่
เธอ เอาผ้าห่มทั้งหมดคลุมบนหลุม แต่ตัวเองนั่งขดอยู่ใต้ต้นไม้ หนาวจนแข็ง
ตายอยู่ตรงนั้นเอง กว่าคนในหมู่บ้านจะรู้ก็สายไปแล้ว!

ไม่ทันที่เพื่อนบ้านจะเล่าจบ ตาของอาโห่งก็พลันมีดสนิท เป็นลมล้ม
ลงตรงข้างๆ ศพน้องสาว...อาชีว์ นั่นเอง

ขอขอบคุณ ภาพจากอินเทอร์เน็ต

ขอขอบคุณ เรื่องแปลจาก...

ซึ่งตั้งนั่งเตียงสี่เท้า

ทุกข์สุขอยู่ที่กรรม

ทำชั่วด้วยตนเอง ย่อมเศร้าทรมองด้วยตนเอง

ไม่ทำชั่วด้วยตนเอง ย่อมหมดจดด้วยตนเอง

(พุทธพจน์จากพระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ ข้อ ๒๒)

ผักตบชวา...

ทรัพย์สิน
ที่ทรงคุณค่า...
ถ้ารู้จักใช้

● สิริมา ศรสุวรรณ

อนุสนธิจากข่าวทางโทรทัศน์คืนวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ความว่า... ผักตบชวาที่ลอยเต็มแม่น้ำแม่กลองเป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม หน่วยงานรัฐระดับท้องถิ่นมีนโยบายผลักดันให้กำจัดสู่ทะเลซึ่งต้องใช้งบประมาณไม่น้อย และการทำงานจะไม่มีที่สิ้นสุดเพราะพืชน้ำชนิดนี้ขยายพันธุ์รวดเร็วมาก

มาจากชวาดั้งแต่เมื่อไร..อย่างไร

ผักตบชวา บางท้องถิ่นในภาคกลางเรียก”สระ” ชื่อสามัญ Water Hyacinth, Floating water hyacinth, Java Weed ผักตบชวาเข้ามาในประเทศไทยในปี๒๔๔๔ ในสมัยรัชกาลที่๕ จากเกาะชวาชณะเสด็จประพาสประเทศอินโดนีเซีย พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระบรมราชินีนาถ เมื่อ

พ.ศ. ๒๔๓๙ สมเด็จพระนางเจ้าฯ ได้ทอดพระเนตรเห็นนางกำนัล ตลอดจน
เจ้านายฝ่ายในของสุลต่านแห่งเกาะชวาใช้ดอกผักตบชวาตัดหู สีม่วงอมฟ้ามีความ
งาม จึงมีรับสั่งให้เก็บผักตบชวาจำนวน ๓ ชั่ง เพื่อนำมาปลูกไว้ในประเทศ
ไทย (ต้นทางผักตบชวา. “ซักรังรบ” โดย กิเลน ประลองเชิง. ไทยรัฐปีที่ ๖๗ ฉบับที่
๒๑๒๔๐: วันอังคารที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ หน้า ๓)

ความสวยที่ไม่พึงประสงค์

ความงามของดอกผักตบชวาที่มีรายละเอียดคล้ายแหวงหางนกยูงเป็น
แรงบันดาลใจให้ *พิเศษ สังข์สุวรรณ* แต่งเพลง”แวมมยุรา” ซึ่งเป็นเพลงหนึ่งที่
ร้องกันในคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร มากกว่าสี่สิบปี สีม่วงที่เป็นสีประจำ
คณะโบราณคดีคือสีของดอกผักตบชวา

ที่ว่า... ผักตบชวาถูกกล่าวหาว่า เป็นพืชที่ทำลายระบบนิเวศ *วิกิพีเดีย*
สารานุกรมเสรี ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า...เมื่อผักตบชวามีมาก ทำให้ขวางการ

เดินทางของน้ำ อัตรา
การไหลของน้ำจึงลด
ลง และกีดขวางการ
ระบายน้ำของประตูลูก
น้ำ เนื่องจากผักตบ
ชวาสามารถดูดซึมธาตุ
อาหารที่เป็นตัวการทำ
ให้น้ำเสีย แต่เมื่อมี

ปริมาณมากเกินไปจะส่ง
ผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิต
ใต้น้ำ กล่าวคือ ลัตว์ใต้น้ำ
จะขาดออกซิเจนและ
ตายลง รวมถึงการ
บดบังแสงแดดที่เป็น
ส่วนหนึ่งของการสัง-
เคราะห์แสงของพืชใต้น้ำ
จะทำให้พืชเหล่านั้นเน่าและตายไป ดังนั้นจึงเกิดน้ำเน่าเสียอย่างง่ายดาย

ประเทศไทยเริ่มมีการกำจัดผักตบชวามาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๖ มีการออก
พระราชบัญญัติสำหรับกำจัดผักตบชวา พ.ศ. ๒๔๕๖ ปัจจุบันมีหน่วยงานและ
องค์กรต่างๆ ได้หาวิธีการกำจัด เช่น มีการนำแมลงมวนผักตบชวาจากแหล่งกำเนิด
ที่ทวีปอเมริกาใต้ เข้ามาทดลองปล่อยในประเทศไทย เพื่อควบคุมจำนวนของ
ผักตบชวา

มีค่าสำหรับผู้รู้ค่า

อย่างไรก็ตาม *วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี* ได้ให้ข้อมูลเชิงบวกว่า... ส่วนดีของ ผักตบชวาที่คนทั่วไปมักมองไม่ค่อยเห็น มีดังต่อไปนี้ คือ ช่วยทำให้น้ำสะอาดขึ้น ช่วยสะสมพลังงานจากดวงอาทิตย์ ช่วยทำให้อากาศบริสุทธิ์และเย็นสบาย ผักตบชวาสามารถนำมาใช้ทำปุ๋ยหมัก สำหรับการปลูกพืชผักต่างๆ เนื่องจากผักตบชวามีโพแทสเซียมอยู่มากเป็นพิเศษ หรือนำมาใช้คลุมต้นไม้ที่ปลูกเอาไว้ให้เกิดความชุ่มชื้น เนื่องจากผักชนิดนี้มีคุณสมบัติในการอุ้มน้ำได้ดี ผักตบชวาที่ตากแดดจนแห้งดีแล้วสามารถนำมาเพาะเห็ดฟางเพื่อสร้างรายได้ ทั้งมีการนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิงแห้งโดยผสมกับแกลบอัด ด้านสมุนไพร ใช้ทาหรือพอกแก้แผลอักเสบ

นอกจากนี้ ผักตบชวายังเป็นตัวกรองสารแขวนลอยในน้ำ จึงใช้ในการบำบัดน้ำเสีย สถานที่แรกในประเทศไทยที่ใช้การบำบัดด้วยวิธีนี้คือ “บึงมักกะสัน” ซึ่งเป็นโครงการบึงมักกะสันอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่๙) โดยใช้หลักการบำบัดน้ำเสียตามแนวทฤษฎีการพัฒนาโดยการกรองน้ำเสียด้วยผักตบชวา หรือ Filtration (www.panyathai.or.th)

ชุมชนบวรราชธานีโอศก จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมในฤดูฝน ได้เก็บผักตบชวามาทำปุ๋ยสำหรับปลูกผักบนแพ อนึ่ง ที่ตำบลลั่นปาม่วง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มีกลุ่มหัตถกรรมจักสาน ทำกระเป๋ารูปแบบต่างๆ จากผักตบชวาจำหน่ายอย่างเป็นล่ำเป็นสัน (www.phayaopuktobchawa.com)

เรานို โลทาไลเนน (Rauno Laitalainen)

อดีตหัวหน้าทีมที่ปรึกษารัฐบาลบังคลาเทศ (Team Leader for Coastal Embankment Rehabilitation Project) ระยะเวลาห้าปีครึ่งในการทำงานที่นั่น (พ.ศ.๒๕๓๙-๒๕๔๕) เขาได้ร่วมงานด้านการพัฒนาศักยภาพสตรีในการพัฒนาชุมชนด้วย เขาพบว่าผักตบชวาคือทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าในการดำรงชีวิตของชาวบังคลาเทศ ซึ่งใช้ทำเครื่องเรือน เฟอร์นิเจอร์ที่งดงาม คงทน สร้างรายได้อย่างมากมายแก่ผู้ประกอบการ

เรานိုได้ค้นเว็บไซต์เกี่ยวกับคุณูปการของผักตบชวาที่มีการพิสูจน์แล้ว “นางงามจักรวาลปีหน้าอาจสวมชุดที่ทำด้วยผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาขึ้นรับมงกุฎก็ได้” เขากล่าวอย่างอารมณ์ดี “เมื่อมีองค์ความรู้และตั้งใจปฏิบัติจริงโดยปราศจากความโลภ ผักตบชวาคือปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาที่ยั่งยืนและนำความสุขอย่างยั่งยืนมาสู่ชุมชน” เรานိုกล่าวทิ้งท้าย

เว็บไซต์ดังต่อไปนี้ คือข้อมูลการใช้ประโยชน์จากผักตบชวาที่เรานိုค้นมาเพื่อหน่วยงานรัฐ หรือเอกชนในประเทศไทยได้ใช้ประโยชน์

<http://www.fao.org/climatechange/17849-0e277b46b31f98942e6bc81bb22319243.pdf>

https://www.google.co.th/search?q=furniture+bangladesh+water+hyacinth&client=firefox-bab&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwi84vuQs_bVAhWFvY8KHTpmACQsAQIjg&biw=1280&bih=691

<http://www.textiletoday.com.bd/use-of->

ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา

water-hyacinth-in-sustainable-fashion/

“..ดอกเอยเจ้าแวมยुरา ไหลล่องมาหวังพบใคร ล่องลอยไปไกลแสนไกล พบผู้ใดเห็นค่าบ้างเอย”

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๐

ขอบพระคุณ: **คุณพิเศษ สังข์สุวรรณ ผู้แต่งเพลง** “แวมยुरา”, กองทัพอธรรม ip **เอื้อเฟื้อภาพ** ชาวชุมชนบวรราชธานีอโศกเก็บผักตบชวามาทำปุ๋ย เมื่อวันที่ ๑๕-๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๐, **คุณวิเชียร ศรีลูกท้ว** ผู้อำนวยการมูลนิธิพัฒนาพลังสังคม **เอื้อเฟื้อภาพ** ของมิสเตอร์เราโน้ โลทาไลเนน

● พระจันทร์

ในโอกาสนี้ เรามาแสดงธรรมเพื่อร่วมงานทำบุญบ่อน้ำ ปกติเราไปเทศน์งานทำบุญบ้าน คราวนี้ได้มีโอกาสมาเทศน์ในการทำบุญบ่อแทนการทำบุญบ้านจริงๆ ทุกกิจกรรมสามารถแปลงเป็นบุญได้ทั้งสิ้นโดยไม่เกี่ยวกับเรื่องเงิน

ท่านทั้งหลายอย่าไปเข้าใจว่า บุญจะต้องทำด้วยการเอาเงินใส่ของช่วยเจ้าภาพ เอาเงินใส่ของมากก็ได้บุญมาก เอาเงินใส่น้อยก็ได้บุญน้อย ความเชื่อดังกล่าวเป็นความเชื่อที่ผิดพลาด ระหว่างที่อาตมาเทศน์อยู่นี้ โยมไม่ต้องประณมมือก็ได้ ก็เป็นบุญเหมือนกัน บุญ เป็นชื่อของการทำความดี และผลแห่งการทำความดีนั้นย่อมก่อให้เกิดความสุข ความสุขจากการบำเพ็ญความดีเราเรียกว่า อานิสงส์แห่งบุญ มนุษย์เราไขว่คว้าแสวงหาบุญเป็นสรณะแห่งชีวิต จนกล่าวได้ว่า คนเราปัจจุบันนี้หวังแสวงบุญมากกว่าจะแสวงหาการละกิเลสอันจะนำพาตนเองไปสู่พระนิพพานด้วยซ้ำ คนเราอยากไปสวรรค์ แม้ใจจะคิดว่านิพพานสูงกว่า

- ๒๘ - ๑๑๔๓

สวรรค์ แต่คนก็ล้มครใจจะอยู่กับสวรรค์มากกว่าจะไปสู่พระนิพพาน นั่นเป็นเพราะอะไร

ตอบ เพราะคนมองเห็นว่า สวรรค์เป็นความสุข ส่วนนิพพานเป็นสิ่งที่ไม่มีความสุข แต่อยู่เหนือไปจากความสุข พ้นสุข พ้นทุกข์ ดังนี้เป็นต้น ท่านผู้อาวุโสที่ช่วยแนะนำให้ผู้อาวุโสฝ่ายหญิงนั่งเก้าอี้ ท่านผู้อาวุโสที่คอยจูงมือแนะนำคนนี้เป็นบุญละนะ ขอยืนยันว่าโยมกำลังทำบุญ แต่การที่โยมสับสนหูหรื้นั้นเป็นบาป (ทิ้งไปแล้ว) แสดงว่าโยมเองเป็นคนทำบุญไปด้วย พออาตมาบอกบิ๊บบิ๊บบิ๊บบอกทิ้งแล้วครับ แสดงว่าโยมเป็นคนที่มีใจเห็นแก่บุญ พอพระบอก โยมทิ้งทันที แสดงว่า เป็นคนว่าง่ายส่อนง่าย เป็นคนที่มีจิตใจอ่อนโยน เหล่านี้แหละ เราพูดได้อย่างชัดๆ เลยทีเดียวว่า บุรุษผู้นี้เป็นคนมีบุญ อาตมาให้สิทธิ์พิเศษ นั่งข้างหน้าเลย อาตมาเห็นท่าทีลีลาของคุณพ่อที่ต้อนรับขับสู้กับแขกหรือที่มาในงาน คอยเก็บเก้าอี้ แล้วก็คอยจูงมือคนมาร่วมงานที่เป็นคนเดมาคนแก่ให้นั่งเก้าอี้ ทราบไหมว่าโยมกำลังทำบุญ บุญที่ไม่ต้องใช้สตางค์ เป็นบุญที่เกิดจากจิตขวนขวาย ชีวิตของคนเราที่เกิดมาในโลกลูกนี้ เราสามารถที่จะทำบุญ ทำกุศล ประกอบคุณงามความดีได้ตลอดเวลาของชีวิต แคโยมไม่นั่งดูตากับการมีคนผ่านไปผ่านมาโยมเอาภาระคนที่เข้ามาสู่งานบุญแห่งนี้ เขาก็ไม่เคยอะไรมากเพราะมีคนคอยต้อนรับขับสู้ เสียดังฟังชัด อาตมานำโยมมานั่งอยู่เบื้องหน้านี้ ไม่ใช่อะไร ต้องการจะขอยกเป็นตัวอย่างแห่งบุญว่า บุญในทางพุทธศาสนานั้นมีอยู่หลายประการ หนึ่งในหลายประการนั้นก็คือ เวชยาวัจจมัย แปลว่า บุญอันเกิดจากความขวนขวายในกิจอันควรแก่ส่วนรวม โยมอยากได้บุญมากไปกว่านี้อีกไหม เลิกหูหรืให้เด็ดขาดชะ อาตมาจะขอวิณฑบาต โยมก็สับสนหูหรืมาตั้งนาน อาตมาก็อยากจะให้คนมีบุญอย่างโยม ได้มีอายุยืนยาวสืบต่อไป เพราะเหตุว่า การสับสนหูหรื การดื่มสุรา การเกี่ยวข้องกับอบายมุขทุกประเภท เป็นบาป เราอาจจะมองว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องส่วนตัว แต่การทำให้จิตใจของเราขาดอิสระเสรีภาพเป็นบาปโดยแท้

กลับมาประเด็นเรื่องบุญต่อ อาตมาขอยืนยันว่าชีวิตคนเรานี้พึ่งสิ่งสมบุญ
อย่างในกรณีที่มีผู้ถวายที่ดินสร้างบ่อน้ำ คนถวายที่ดินสร้างบ่อน้ำตั้งที่เราเห็นอยู่
คุณป้าปรานีถวายที่ดินสร้างบ่อน้ำจนเรามีบ่อน้ำสาธารณะสำหรับดื่มกินใช้สอยมา
เป็นเวลายาวนานพอสมควรแล้ว ถ้าหากว่าโยมป้าปรานีใช้ที่ดินผืนนี้เพื่อสร้างบ้าน
และอยู่อาศัยอย่างมีความสุขส่วนตัว ก็ไม่ใช่ความผิดแต่ประการใด แต่เพราะโยม
ป้าปรานีมองเห็นว่า การมีที่ดินไว้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวนั้นมันก็เป็นความสุขส่วน
ตัว ทว่าถ้าเรามีที่ดินและแบ่งปันให้ส่วนรวมใช้ประโยชน์ สร้างบ่อน้ำตั้งที่เป็นอยู่
นี้ ก็เป็นที่แน่ชัดว่าความสุขส่วนตัวก็จะขยายกลายเป็นความสุขส่วนรวม ตั้งแต่
นั้นเป็นต้นมา เราก็มีบ่อน้ำสาธารณะสำหรับกิน ใช้สอย อย่างมีความสุข จนกระทั่ง
ถึงปัจจุบัน เรามีระบบบริหารจัดการ เรามีวิถีการครองชีวิตที่เป็นไปเพื่อการรักษา
ประโยชน์แก่ส่วนรวมต่างๆ นานา การบริหารจัดการสมบัติส่วนรวมให้เป็น
ประโยชน์แก่ส่วนรวม ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเหล่านี้ จัดว่าเป็นการทำบุญทุกวันๆ
เลยนะ เริ่มตั้งแต่การถวายบ่อน้ำก่อน การสร้างบ่อน้ำ มีถ้อยคำปรากฏในพระ
ไตรปิฎกว่า ผู้ใดสร้างสวน ปลูกป่า สร้างบ่อน้ำ ปลูกต้นไม้ ให้ทางแก่คนเดินทาง
บุญของคนเหล่านั้นย่อมทวี เจริญยิ่งขึ้นทุกคืนทุกวัน ทำไมจึงกล่าวเช่นนี้ มีคำ
อธิบายว่า ถ้าเราทำบุญด้วยการสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะ ขณะใดที่
สาธารณะนำสิ่งที่เราสร้างไปใช้ประโยชน์ ขณะนั้นเราก็ได้บุญ อย่างเราปลูกต้นไม้
ไว้สักต้นหนึ่ง ณ ขณะใดที่มีคนมาอาศัยร่มไม้ นั่น คนปลูกต้นไม้ก็ได้บุญ ถ้าต้นไม้

นั้นอยู่ในบ้านของเรา ก็จะไม่มีการมาอาศัยร่วมเงา นอกจากเราและคนในบ้าน ซึ่งบางทีก็ไม่มีโอกาสไปอยู่โคนต้นไม้เท่าไรหรอก แต่ถ้าเราปลูกต้นไม้ริมทางเดิน และ ทำที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจ ณ โคนต้นไม้ นั้น ยิ่งไปกว่านั้นเรามีน้ำไว้สำหรับบริการ ให้คนที่ผ่านไปผ่านมาได้ดื่ม พบเลยที่เดียวว่าทุกครั้งที่มีคนอาศัยร่วมเงาไม้ คนปลูก ต้นไม้ก็ได้บุญ ได้ความชุ่มชื้นฉ่ำใจ อาตมาได้มีโอกาสกลับสู่จังหวัดบ้านเกิด ไปพบ ต้นไม้ที่ตนเองนำพาประชาชนปลูกตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ ทุกครั้งที่เห็นต้นไม้ มีความรู้สึก เป็นสุข ดุซึ้นน้ เราปลูกต้นไม้เหล่านี้ตั้งแต่ต้นเล็กๆ แต่มาปัจจุบันนี้ ต้นไม้เหล่านี้ สูงใหญ่ แผ่ร่มเงาไพศาลทีเดียว ความสุขเกิดขึ้นจากการที่เราเป็นผู้สร้าง เป็นผู้ ให้ เป็นผู้เสียสละ

ท่านทั้งหลาย โปรดอย่าคิดนะว่า ความสุขจะมีแก่ผู้รับ ไม่ใช่ ผู้รับก็อาจจะ มีความสุข แต่ความสุขอันเกิดจากการรับนั้นไม่เท่าความสุขอันเกิดจากการให้ ไม่ เท่าความสุขอันเกิดจากการเสียสละ อาตมาได้มีโอกาสไปยืนสนทนาธรรมะกับญาติ โยม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครแห่งนี้ ริมคลองดำเนินสะดวก บริเวณ หน้าอำเภอรอหรือหลังอำเภอบ้านแพ้ว ญาติโยมหญิงชายจำนวนมากมาทำบุญใส่ บาตร มารับเทพธรรมะ มารับสื่อธรรมะ ยิ่งไปกว่านั้นก็คือ ได้มีโอกาสเป็นผู้ให้ ให้อาหาร ให้อาหาร ให้ความเป็นมิตร ความยิ้มแย้มแจ่มใส เจอบุรุษท่านหนึ่งให้ อาชีพที่เป็นบาปออกไปจากตน ไปสู่อาชีพที่ไม่เป็นบาป บุรุษท่านนั้นกลับคล้าย คลับคลาว่า จะมานั่งอยู่ในที่นี้ด้วย เล่าให้ฟังว่าแต่ก่อนตนเองขายลาบ ขายเหล้า ล้มตำ ก๋วยเตี๋ยวซึ่งเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเนื้อสัตว์ ต่อมาท่านเห็นว่า การมีอาชีพ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อสัตว์นั้นไม่เป็นบุญแต่ประการใด ซ้ำยังเป็นบาปอีกด้วย ท่านจึง ตัดสินใจ เปลี่ยนไปขายอาหารเจ ไปสู่การขายที่ไม่มีเนื้อสัตว์โดยสิ้นเชิง ท่าน เล่าให้ฟังว่า แต่ก่อนยอดขายต่อวันหลายพันบาท ต่อมาเมื่อมาขายอาหารเจ ยอด ขายอาหารต่อวันหลักร้อย กำไรวันหนึ่งๆ แต่เดิมประมาณซักพันบาทขึ้น ปัจจุบันนี้กำไรประมาณซักหนึ่งร้อยขึ้น ยอดขายลดลงกว่าเดิมประมาณสิบเท่า แต่ถาม

ว่าทำไมจึงยังประกอบอาชีพขายอาหารเจ ทำไมไม่กลับไปขายลาบ ขายเหล้า ขายเนื้อสัตว์ คำตอบของบุรุษท่านนั้นคือ ตนเองค้นพบว่ามีความสุขยิ่งกว่าการขายลาบ เหล้า และเนื้อสัตว์ เพราะอะไร? เพราะมีความรู้สึกว่าจะขณะที่ตนเองได้เงินมาจากการขายลาบ ขายเหล้า ขายเนื้อสัตว์นั้น ตนเองเสียเงินไปกับเรื่องต่างๆ บ่อยและมากเหลือเกิน มีเรื่อง มันมีเหตุที่ต้องเสียอยู่ร่ำไปเรื่อยไป ทั้งสุขภาพ โรคภัยไข้เจ็บ

ณ วันหนึ่งบุรุษท่านนี้ขับรถไปในเขตจังหวัดสระบุรี ประสบอุบัติเหตุ ตนเองรอดตาย รถพังยับเยิน มีความรู้สึกในใจว่าคงเป็นผลบุญที่ตัวเองยังพอมืออยู่บ้าง คิดไปคิดมาก็พบว่า จริงๆ เราหาเงินจากการขายลาบ ขายเหล้า ขายเนื้อสัตว์ วันหนึ่งๆ กำไรนับพันบาท ได้เงินมามากก็เชื่อว่าเราจะใช้เงินนี้ไปมาก ส่วนใหญ่ได้มากก็เสียมาก และมันก็หาเหตุที่จะซื้อโน่นซื้อนี่อย่างฟุ่มเฟือยไม่มีที่สิ้นสุด อยากระนั้นเลย เราไปขายอาหารที่ไม่มีเนื้อสัตว์จะดีกว่า ได้เงินน้อยลงก็จริง แต่ปรากฏ

ว่า ปัญญาที่นำพาไปให้ตนใช้เงิน

น้อยลงนั้นมันมาพร้อมกับการ

เปลี่ยนอาชีพด้วย

บุรุษท่านนั้นเล่าให้

อาตมาฟังว่า ตน

สามารถปลูกผัก

กินเอง สามารถดูแล
รับผิดชอบครอบครัว
ของตนเอง ด้วยน้ำพัก-
น้ำแรงของตน ผักที่กิน ผักที่นำมาทำ
อาหารขายหลายอย่างไม่ต้องซื้อ จึงกล่าว

ได้ว่า ชายได้เท่าไรก็เหลือเท่านั้น เพราะแทบจะไม่ต้องซื้ออะไรเลย ยอดขายน้อยก็จริง แต่ส่วนเหลือมากพอสมควร วิถีชีวิตที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนอาชีพ การค้าขายของบุรุษท่านนี้ เป็นวิถีที่อยากจะให้กำลังใจไฟชีวิตกับพี่น้องทุกคนที่บางทีเราอาจจะยังจำนนอยู่แต่กับการประกอบอาชีพแบบเดิมๆ ไม่ใช่เฉพาะเรื่องการขายอาหารที่มีเนื้อสัตว์อย่างเดียว แม้แต่การประกอบอาชีพที่เสี่ยงต่อบาปอย่างหนึ่งอย่างใด เป็นต้นว่าเกี่ยวข้องกับการฆ่าสัตว์ การลักขโมย แม้ไม่โดยตรงก็โดยอ้อม เกี่ยวเนื่องกับการประทุพติฆิตศีลข้อสาม แม้ไม่โดยตรงก็โดยอ้อม เกี่ยวเนื่องกับการพูดโกหก แม้ไม่โดยตรงก็โดยอ้อม อันนี้ตรงทุกคนเลยไหม เรื่องโกหก หลายคนประกอบอาชีพ หลายคนโกหก หลายคนเข้าใจว่าการศึกษาที่เราพูดโกหกนั้น เป็นความจำเป็นของชีวิต ถ้าไม่โกหกคงจะทำมาหากินไม่ค่อยขึ้น ความคิดดังกล่าวเป็นมิถุนานที่ควรจะต้องแก้ไขกันอย่างสำคัญทีเดียว บรรดาแม่ค้าพ่อค้า มักจะมีความเชื่อตรงกันซึ่งผิดอยู่ประการหนึ่งว่า ค่าขายหากไม่โกหกนั้นจะขายไม่ได้กำไร ผิดจนอาจฉกรรจ์เลยทีเดียว ขอพี่น้องเราตั้งใจใหม่ละ แม้ที่สุดบางคนเคยขายเหล้า เบียร์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิด แต่ต่อมาสามารถปรับเปลี่ยนไปสู่การค้าขายสิ่งที่มีประโยชน์ ไม่มีโทษ ไม่ขายเหล้าเบียร์และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิด เราจะพบว่า เราจะได้สิ่งใดๆ มาทดแทนในสิ่งเดิมๆ ที่เราเคยค้าขาย แต่สิ่งที่มาทดแทนนั้นให้ความสุข ความสบายใจ ความเอิบอ๋มแก่ชีวิตได้ดีกว่า ขอให้ท่านทั้งหลายเกิดความสำนึก ตระหนักที่จะกล้าเปลี่ยนแปลงตนเองไปสู่สิ่งที่ดีกว่า และกล้าจน กล้าที่จะได้เงินน้อยลง แต่มีความสุขเพิ่มขึ้น ขอเรียนให้ทราบว่าบุญในความหมายที่เรากล่าวถึงนี้ คือบุญในกรอบ ใน

ขอบเขตที่นำพาตัวเราไปสู่การละสิ่งผิด เริ่มสิ่งถูก ปลูกสิ่งดีให้ชีวิต ยืนยันอีกครั้ง
หนึ่งว่าไม่ต้องใส่ซอง ไม่ต้องถวายพระเป็นเงิน ไม่ต้องทอดผ้าป่า ไม่ต้องทอดกฐิน
พูดอย่างไม่ต้องเกรงใจเลยว่า การทอดผ้าป่า ทอดกฐินดังที่ทำกันอยู่ ส่วนใหญ่
เป็นการทำบาป ไม่ใช่การทำบุญ

ถ้าอยากจะฟังก็จะอธิบาย ปกติการทอดผ้าป่านั้นเป็นเรื่องของโยมที่จะ
ถวายผ้าแก่พระ ก็เลยเอาผ้าไปวางทอดลงที่ป่า เพื่อให้พระซึ่งต้องการจะซักผ้า
บ้างสักไปใช้ได้มาซักผ้าไปใช้ ไม่เกี่ยวกับเรื่องเงินทองแต่ประการใด ทุกวันนี้เรา
นำพาคนทอดผ้าป่า เราจะต้องใช้เงินใส่ซอง ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะ
ควร การทอดกฐิน จริงๆเป็นเรื่องที่พระจะต้องรวมกลุ่ม รวมกำลังกันทำผ้าให้
เสร็จในช่วงเวลาที่กำหนดหลังจากออกพรรษาแล้ว แต่ทุกวันนี้เราก็มุ่งใจว่าการ
ทอดกฐินคือการเอาเงินใส่ซอง รวมกันเป็นองค์กฐินถวายวัด แล้วก็จองกันว่าวัด
ไหนสามารถหาเงินกฐินเข้าวัดได้มาก เจ้าอาวาสเก่ง บริหารจัดการติดต่อประสาน
งานเก่ง ขอยืนยันว่าเป็นความผิดอย่างฉกาจฉกรรจ์ เจ้าอาวาสที่หาเงินเข้าวัด
ได้ไม่เก่ง แต่สามารถหาคนเข้าวัดเพื่อปฏิบัติธรรมะ ลดละกิเลส ประกอบคุณงาม
ความดีได้เป็นอย่างดี เจ้าอาวาสนั้นควรได้รับความเคารพนับถือ ได้รับการ
ยกย่อง

มีลูกบอกลูก มีหลานบอกหลาน มีศิษย์บอกศิษย์ต่อๆ ด้วยนะ ว่า อย่าไปมุ่ง
ทำบุญชนิดที่ต้องใช้เงิน อย่าไปมุ่งทำบุญชนิดที่เรียกว่าจะต้องทอดผ้าป่า ทอด
กฐินโดยเอาเงินใส่ซอง อย่าไปมุ่งทำบุญชนิดที่เรียกว่าต้องกินเลี้ยงโต๊ะจีน แล้ว
ก็มีมหรสพ การละเล่น อบายมุขต่างๆ นานา ในงาน เหล่านั้นมันเป็นบาป สังเกต
บ้านใกล้เรือนเคียงของเราที่เขาจัดงานบวชลูกในช่วงที่ผ่านมา เขาติดไฟ
ประดับประดา บางที่ยาวเป็นกิโลเลย นั่นแหละคือบาป ไม่ใช่เป็นการบวชที่
เป็นบุญแต่ประการใด เขาเปิดเครื่องขยายเสียงดังกรอกหูคนจะนอนก็ไม่ได้หลับ
ไม่ได้นอน จนตึกจอนตั้น นั่นแหละเป็นบาป เขาเลี้ยงเหล้าในงานจนคนเมาเมา

กันแทบทั้งงาน นั่นเป็นการทำบุญหรืออย่างไร คำตอบคือ เป็นการทำบาป บุญที่แท้จริงจะต้องใช้เงินแต่เพียงเล็กน้อย ไม่ว่าจะเป็นการจัดงานอะไรก็ตามสามารถใช้เงินไปเพื่อการทำบุญได้ อย่างเช่น การจัดเวทีการแสดงธรรมอย่างนี้ อาตมาเห็นว่า คนจัดเขาตั้งใจจัดให้สวย ตั้งใจจัดให้ดี พื้นที่ที่อาตมามาถึง อาตมาก็รู้สึกชื่นใจ สบายใจ ชอบบรรยากาศโล่งๆ โปร่งๆ ชอบแสดงธรรมตั้งที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ชอบขอนไม้ ชอบเกววัลย์ กิ่งไม้ ดอกไม้ ใบไม้ ชอบทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งอยู่รายรอบ ณ ขณะนี้ ถามว่าคนทำเขาต้องใช้สวัสด์ใหม่ เชื่อว่าต้องใช้อยู่บ้าง แต่คงจะไม่มากนัก แต่ใช้สดีใช้ปัญญา ใช้จิตที่มีความชวนชวย ที่จะทำให้สวย ทำให้ดี เข้าใจใหม่ แล้วสิ่งเหล่านี้ มันก็ให้ความรู้สึกสบายใจแก่เรา ให้ความรู้สึกชุ่มชื่นฉ่ำใจแก่เรา โดยที่ไม่ต้องเอาเงินมาถวายเราเลยสักบาทเดียว

คนเราสามารถสั่งสมสิ่งที่เป็นบุญกุศล โดยความชวนชวยในกิจอันควร โดยความใส่ใจในกิจอันควรเล็กๆ น้อยๆ ทำไปเรื่อยๆ แล้วไม่ต้องกังวลถึงเรื่องเงิน อยากจะให้บรรดาผู้ร่วมกิจกรรมทำบุญบ่อน้ำบาดาลในขณะนี้ได้รับรู้ว่า เพียงแคเียมเป็นคนซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมาในการชำระค่าน้ำในแต่ละเดือนๆ ชำระให้มากกว่าส่วนที่เราใช้ อย่ามีการลักขโมย อย่ากักตุน อย่าเอารััดเอาเป็ยรวบรวม ถ้าเราใช้น้ำให้น้อยที่สุด เราก็กำลังทำบุญ เพราะน้ำต้องสูบมาจากใต้ดิน หรือต้องมีการบริหารจัดการนำมาจากธรรมชาติในรูปแบบต่างๆ หากเราใช้น้ำมาก ใช้น้ำเปลืองเราก็กำลังเบียดเบียนธรรมชาติ เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม แต่ถ้าเราใช้น้ำแต่เพียงเล็กน้อย มีความประหยัดโดยคำนึงถึงประโยชน์เป็นที่ตั้ง เราก็จะลดการเบียดเบียนธรรมชาติ ลดการเบียดเบียนสิ่งแวดล้อม จริงๆ แล้วธรรมชาติให้แก่เรามาก ธรรมชาตินั้นอิงอาศัยตนเองอยู่เพียงเล็กน้อย ลังเกตต้นไม้ลิ มีต้นไผ่ กอไผ่ จำนวนหนึ่งซึ่งตั้งตระหง่านอยู่ตรงนี้ ที่ยืนต้นของกอไผ่นี้ไม่มากนัก แต่ที่ให้ร่มเงาของกอไผ่นี้มากมายมหาศาลเลยทีเดียว

ชีวิตของคนเราที่มุ่งไปสู่การทำบุญ การเสียสละ การเอื้อเพื่อแบ่งปัน ไม่ว่าจะ

จะด้วยความพยายามทางกาย ทาง วาจา และแม้แต่ความรู้สึกนึกคิด จิตใจ ย่อมเป็นการสั่งสมบุญโดยแท้ ในพระไตรปิฎกพระพุทธเจ้าได้ ตรัสไว้ว่า สุโข ปุญญัสสละ อุจจะโย การสั่งสมบุญ นำสุขมาให้ ทุกโข ปาปัสส อุจจะโย การสั่งสมบาปนำ ทุกข์มาให้ เพราะฉะนั้นถ้าญาติ

โยมจะสะสม จงสะสมสิ่งที่เป็นบุญ และบุญนี้จะเป็นที่พึ่งแก่สัตว์ทั้งหลายในโลก หน้า นั้นจริงๆ แล้วแปลว่าคนเรา ไม่ใช่มีโลกนี้ ชาตินี้ ภพนี้แต่เพียงอย่างเดียว แต่เรายังมีโลกหน้า ภพหน้า ชาติน้ำ ที่จะไปสู่การเกิดใหม่ เราจะต้องนำพา ชีวิตของตัวเองไปสู่การสั่งสมความดีให้กับชีวิต แต่ถ้าญาติโยมเพียงแค่ฟังพระ สวด ขอยืนยันว่ายังไม่ได้บุญ จงเข้าใจว่าบทสวดที่พระสวดแต่ละบทๆ นั้น เป็น บทสวดที่สอนธรรมะ แนะนำแนวทางในการปฏิบัติให้เกิดบุญ แต่เท่าที่ผ่านมา เรา เพียงแค่ฟังสวดโดยคิดว่าเป็นบุญ แต่ไม่เข้าใจว่าบทสวดมีความหมายว่าอย่างไร เราก็เลยไม่สามารถนำเนื้อหาสาระจากบทสวดนั้นไปสู่การกล่อมเกลาจิตใจ แล้วก็ประพฤติปฏิบัติอันจะก่อให้เกิดบุญกุศลแก่ชีวิตของเราได้

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ศาสนาพุทธมิใช่เป็นศาสนาที่สอนให้ เราเชื่อตายเป็นงมงายไปตามปู่ตายาย ปู่ตายายที่สอนถูกต้องดีงามก็มีอยู่ไม่ ใช้น้อย โปรดดำเนินตาม เชื่อถือตามปฏิบัติตาม แต่ถ้าปู่ตายายสั่งสมมาผิด ยึดถือมาในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เราก็ไม่ควรที่จะยึดถือตาม เชื่อถือตามและปฏิบัติตาม วิธีการที่จะปลอดภัยที่สุดในการะบวนการเชื่อถือ ยึดถือและปฏิบัติของเราก็คือ ศึกษาคำสอนของพระพุทธเจ้า ดังที่มีปรากฏในพระไตรปิฎก และนำไปสู่การปฏิบัติ อย่างจริงจัง เข้มแข็ง เคร่งครัด

ท่านทั้งหลาย นับจากวันนี้เป็นต้นไป ท่านจะต้องรีบเร่ง พากเพียรบากบั่น ในการรักษาศีลห้าให้บริสุทธิ์ ศีลห้านี้ละ ไม่ต้องอะไรรื่นไถล ถ้าจะถามว่า ปฏิบัติธรรมควรจะทำอะไร ตั้งใจสมาทานศีลห้าทุกวัน ตั้งใจถือศีลห้าอย่างเคร่งครัด หนึ่ง ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตเด็ดขาด สอง ไม่ลักขโมยเด็ดขาด สาม ไม่ประพฤติผิดในกามเด็ดขาด สี่ ไม่พูดโกหกเด็ดขาด ห้า ไม่ดื่มสุราเมรัย ไม่ดื่มสิ่งเสพติดทุกชนิดเด็ดขาด เพียงแค่นี้ขอให้อำนาจแห่งสวรรค์ และอาจจะต้องปฏิบัติยิ่งไปกว่านั้น จนถึงขั้นที่เรียกว่า เราจะไม่มีส่วนสนับสนุนการผิดศีลห้า ไม่ว่าจะป็นวิธีการใดหรือการประกอบอาชีพใดๆ ก็ตาม เราจะไม่สนับสนุน เราไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตก็ดี แล้ว แต่ถ้าชีวิตของเราเกี่ยวข้องกับการค้าสัตว์ ศีลก็บริสุทธิ์แต่ประการใด ถ้าโยมตั้งใจจะประกอบคุณงามความดี หรือละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ เริ่มต้นจากการปฏิบัติศีลห้าอย่างเอาจริงเอาจัง และชักชวนคนอื่นเพื่อการปฏิบัติศีลห้าอย่างเอาจริงเอาจัง ประสบการณ์ที่ผ่านมาพบว่า คนที่ทำความดีโดยส่วนตัวนั้น มักจะทำคุณความดีไม่ยาวนาน แต่คนที่ชักชวนคนอื่นทำคุณงามความดีร่วมกับตน มักจะทำคุณความดีได้อย่างยาวนาน เพราะเรามีเพื่อนร่วมประกอบคุณงามความดี มันทำให้เกิดกำลังใจ เกิดเพื่อนดี มิตรดี ลังคมสิ่งแวดล้อมดี

พี่น้องในชุมชนนี้ลองตั้งใจร่วมกันว่า เราทั้งหมดนี้ จะไม่จัดงานเลี้ยงใดๆ ที่มีเหล้าเลย แล้วเราก็ไปช่วยงานนั้นกัน ไปเป็นเพื่อน ไปให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เราจะไม่จัดงานเลี้ยงที่จะต้องหาเครื่องฟอกขายเสียง ห้ามทรสพการละเล่นเพื่อดึงดูดคนมาในงานเลย แม้คนจะมางานเพียงเล็กน้อย ก็เป็นคนที่มีหัวใจดีหัวใจแท้ๆ ที่จะแสวงหาบุญกุศล เราจะไม่จัดงานใดที่จะต้องเรียกร้องให้คนทำบุญด้วยเงิน แต่จะชวนคนมาช่วยกันทำอาหาร ชวนคนมาช่วยกันเสียสละแรงงานเลี้ยงพระทำนันทน์ทำนึ่งโดยไม่ต้องเกี่ยวกับเงินก็ได้ ง่ายๆ ในข้อนี้ก่อนก็ละกันว่า งานบุญทุกประเภทของเรานับแต่บัดนี้เป็นต้นไป จะไม่ป็นงานบุญที่มีการเลี้ยงเหล้าเลย ใครตั้งใจว่าจะถวายสังฆทานขอขึ้นใจสักหน่อยไหม ใครตั้งใจจะ

สมาทานลัจจะอธิษฐานข้อนี้ โปรตยกมือขึ้น มีคนยกมือประมาณไม่ถึงสิบคน ในขณะที่มีคนนั่งอยู่ในสถานที่แห่งนี้จำนวนมากพอสมควร เอาเถอะ ได้ขนาดไหนก็ขนาดนั้น อยากจะฝากพระสงฆ์ด้วยว่า เมื่อท่านจะแสดงธรรม ไปเทศน์ ไปสวดให้พร หรือเจริญชัยมงคลคาถา ก็ขอให้ช่วยบอก ช่วยสอน ช่วยเตือนโยมว่า การจัดงานบุญโดยมีเหล่า เบียร์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิดในงานนั้นเป็นบาปไม่ได้เป็นบุญแต่ประการใด ถ้าญาติโยมยังไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ก็เป็นความบกพร่องของพระที่ไม่สอนอย่าไปมัวแต่เกรงใจโยม กลัวโยมจะไม่ชอบ เราจะต้องช่วยโยมให้มีสติปัญญา บอกกล่าวแก่โยมเถิด ว่าอะไรเป็นความถูกต้อง ไม่ถูก

ประเด็นสุดท้ายก่อนจบ ขอยืนยันว่า การทำบุญบ่อในวันนี้ เป็นการทำบุญเพื่อให้พวกเราได้มีจิตสำนึกในการร่วมแรงร่วมใจที่จะเสียสละ ขอให้พวกเราจงร่วมแรงร่วมใจที่จะเสียสละร่วมกัน อันจะมีส่วนในการสร้างพลังในสังคมนี้ได้อย่างแท้จริง โปรตบอกล่าวแก่ตนเองด้วยเถิดว่า จงเห็นตัวแก่ อย่าเห็นแก่ตัว ความเห็นแก่ตัวเป็นบาปแก่ตนโดยตรง เป็นโทษแก่โลกโดยรอบ ความเสียสละเป็นบุญแก่ตนโดยตรง เป็นคุณแก่โลกโดยรอบ เพราะฉะนั้นขอให้พี่น้องทั้งหลายจงเสียสละวิธีการที่จะปฏิบัติเพื่อความเสียสละ เพื่อความไม่เห็นแก่ตัวก็คือ เราจะต้องเห็นแก่ส่วนรวม มีความสุขกับการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม การแสวงหาเงินทองทรัพย์สินสมบัติ มาเพื่อเป็นประโยชน์ส่วนตน โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนแก่ส่วนรวมเหล่านี้ แม้เราจะได้อะไรมาซึ่งเงิน แต่เราก็ได้บาปควบคู่มาด้วย เงินนั้นเรากินเราใช้ไม่เท่าไรก็หมด แต่บาปจะติดตัวเราไปทุกภพทุกชาติ ตราบถึงซึ่งปรินิพพาน

หวังว่าการแสดงธรรมวันนี้ จะทำให้พี่น้องของเราเกิดกำลังใจที่จะประกอบคุณงามความดีต่อไป ขอพระพุทธรจงรักษา ขอพระธรรมจรงรักษา ขอพระสงฆ์จงรักษา ให้ท่านทั้งหลายมีคุณงามความดี ลังสมความดีและมั่นคงในความดี กระทั่งได้รับความสุข ความสงบใจ อันเกิดจากการประกอบคุณงามความดี เฉพาะอย่างยิ่ง ความดีที่เป็นไปเพื่อการลดละกิเลส ลังสมหน่วยกิตแห่งพระนิพพาน ขอให้ท่านทั้งหลายจงมีความสุข ความเจริญก้าวหน้าด้วยดี ต่อไปและตลอดไป

อภิทธเรละ กลยาณ ปาปา จิตตัง นิวารเย ทนธัง ทิ กรโต ปัญญัง ปาปัสสมิง รมติ มโนฯ พิงริบเร้งกระทำความดี และพิงห้ามจิตเสียดจากความชั่ว เพราะเมื่อเรากระทำความดีเข้าไป เราจะยินดีในความชั่ว ขอให้ทุกท่านตั้งลัจฉา-ริชฐานไม่ดื่มเหล้าเด็ดขาด ไม่ดื่มเบียร์เด็ดขาด ไม่เล่นการพนันเด็ดขาด ไม่สูบบุหรี่เด็ดขาด เราจะเลิกอย่างเด็ดขาดตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป เพื่อเราจะได้มีความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณ อันจะนำพาตนไปสู่ความเจริญก้าวหน้าต่อไป และตลอดไป เทอญ

เยี่ยมพม

...
 ฐั้นนั้น ฐหลังชากพวกเธอากลับ
 ชากทำงาน ก็เห็นพ่อนั่งเ้าชกพม
 ฐให้ตัวเองอยู่
 “พอสชากุปฐะ๖๐แล้วนะ ชะ
 ย้อมพมเ้าเ้ากทำเ้า ฐชือพอสชก
 ไปมีส่าพมชกบ้าน”

ฐั้นตามพอสแบบหยชกฯ
 “พชุงนี้พอสชกกลับไปเยี่ยมย้าแกที่
 บ้านชก เวลาชกเห็นพอสพมต้ออยู่ ย้า
 ก็ชะฐู้สีกว่าพอสยังพมอยู่ ส่าพมย้าก็ชะ
 ต้อไม่ฐู้สีกว่าแกเ้าไปนะสิ”
 ???

ตายแน่!

किनเราหลงตนเพราะอะไรหรือ?

เพราะสววย เพราะหล่อ?

เพราะรวย เพราะเก่ง?

เพราะมีอำนาจ มีอิทธิพล มีบารมี...?

แต่ถ้าเป็นอย่างนี้ล่ะ

ถ้าเราไปอยู่ในป่าในเขาจะเป็นอย่างไร?

ถ้าไปอยู่ดินแดนไกลที่ไม่มีใครรู้จักจะเป็นอย่างไร?

ถ้าๆๆ.....ลองสมมติสักนิด

สมมติเป็นสถานที่ใหม่ เป็นชุมชนใหม่ เป็นสิ่งแวดล้อมใหม่ เป็นที่ๆ เราไม่

คุ้นเคย

แล้วผลจะเป็นอย่างไร ลองจินตนาการ?...

จะหัวโขน หัวสิงห์ หัวหน้าใหญ่ ตามธรรมเนียม ตามค่านิยมในสังคม ก็แค่นั้นแหละ!

ผิดที่ผิดเวลา ที่ว่าแน่ๆ อาจเป็นไปได้ แต่เม็ดทรายเล็กๆ!

อาจเป็นไปได้แค่ชีวิตที่ไม่มีความหมาย ถูกมองอย่างเฉยเมย ถูกมองอย่างว่างเปล่า

และอาจจะ...รู้สึกเหมือนเราก็แค่หมาขี้เรื้อนกลางถนน!

ทางธรรมเขายังมีฝึกคิด ฝึกปลง ฝึกมรณานุสติ

แต่ชีวิตจริง การหัดจินตนาการในเรื่องที่ยังไม่เกิด แต่อาจเกิด ก็อาจทำให้จิตวิญญูณอ่อนโยน มีเมตตา

หายหึง หายซ่า!

ผู้คนที่หลาย โดยเฉพาะตัวเรา เมื่อมีลาภ ยศ สรรเสริญ ก็จะหึงยโส

เริ่มมองไม่เห็นหัวคน!

ยิ่งประสบความสำเร็จในชีวิต มีบ้าน มีรถ มีงาน มีเงิน

ก็ยิ่งกว่าพยัคฆ์ติดปีก...

คงหลงระเริง คงกระด้างอหังการ น่าดูชม!

“ส่งไปอยู่บ้านนอก...ตายแน่!” นี่แหละเรื่องจริง

สังคมเมือง-สังคมชนบท เป็นสังคมคู่ขนาน

สังคมเมืองพึ่งพาวัตถุมากมาย ต้องมีเงินทองแลกเปลี่ยน...

เป็นสังคมที่คนอ่อนแอ มาอยู่กันอย่างแออัด

วัดค่าของคนด้วยลาภยศสรรเสริญ

แต่สังคมชนบทต้องเข้มแข็ง ต้องแข็งแรง ต้องพึ่งตน

ต้องพึ่งพาธรรมชาติ รู้จักหาอาหารมาหล่อเลี้ยงชีวิต

ไม่มีเงินก็อยู่รอด!

คนเมืองแค่หาเงินเก่ง หמדเงินชีวิตก็เป็นซาก...ทำอะไรไม่เป็น!

ไม่มีทักษะ ไม่มีความเชี่ยวชาญในการพึ่งตนเพื่ออยู่รอด!

“ส่งไปอยู่บ้านนอก...ตายแน่!” เตือนตน เตือนจิต คนเรามีโชคเก่งไปทุกอย่าง

เรามีเพชร แต่ถ้าไปอยู่ป่า เพชรก็

หมดความหมาย

หิวก็กินไม่ได้ ใส่น้ำแกงก็ไม่ทำให้
เค็ม!

ความจำเป็น ความสำคัญ ขึ้นอยู่
กับแต่ละท้องที่

เราจึงต้องตั้งสติ ไม่หลงตน อย่า
หลงตัว

ชีวิตที่อ่อนน้อม ชีวิตที่มีสัมมา-
คารวะ นั้นแหละชีวิตที่โลกเขาอยากให้
อยู่

ผิดจากนี้ มีแต่จะสาปส่งให้รีบๆ
ตาย!

คนเมืองอย่างเราอย่าหลงผิด อย่า
มองคนอื่นด้อยค่า

ชีวิตมีค่าเพราะเป็นชีวิต

ชีวิตควรได้รับการเคารพนับถือ และ
ยกย่อง ไซ้ใหม่ๆ?

เดินเล่น

หญิงสาวนางหนึ่งซัดใจพ่อ
แต่งงานกับหนุ่มในหมู่บ้าน

ไม่นานชายหนุ่มก็ออกกลาย ทิ้ง
เธอและลูกน้อยไปอยู่กับสาวคน
ใหม่

เมื่อสามีตีจาก เธอและลูกน้อยก็
ตกที่นั่งลำบาก

แม่ผู้เฒ่าทรมอกกับลูกสาวว่า

“พ่อของลูกมักจะออกมาเดินเล่น
ช่วง ๖ โมง พาหลานมากินข้าวที่บ้าน
แม่ล่ะลูก”

หญิงสาวจึงมักพาลูกชายกลับบ้าน
แม่ ช่วงที่พ่อออกไปเดินเล่นอยู่เสมอ
อยู่มาวันหนึ่ง หลังจากพาลูกมา
กินข้าว ตอนเดินกลับบ้านฝนเกิดตก
พ่อลูกเผชิญหน้ากันกลางทาง

เธอรู้สึกอับอายพ่อเป็นอย่างยิ่ง
มองหน้าพ่อแล้วก็ร้องไห้

“เด็กโง่ วันหลังจะพาลูกกลับมา
กินข้าวก็ไม่ต้องแอบๆซ่อนๆละ ดูลี
เพราะแก พ่อต้องออกมาเดินเล่นทุก
วันเลย”

เธอฟังเสร็จก็โผเข้าไปกอดพ่อแน่น

ความรู้เรื่อง

“สติ”

คุณรู้แค่ไหน?

๑. เกริ่น

วาทกรรมที่ยิ่งใหญ่ในสังคมชาวพุทธคือคำว่า “สติ” เพราะต่างเชื่อมั่นว่า “สติ” มา ปัญญาย่อมเกิด!

ที่บอกว่า เป็นวาทกรรมนั้นก็คือ เป็น “หลักธรรม” ที่ดูเหมือนจะใช้ ดูเหมือนจะใช้ได้ แต่ในข้อเท็จจริงกลับ “ไม่ได้ผล!”

๒. สองพยางค์ไม่พอ ต้องห้าพยางค์

คำ-ความ ล้นกะทัดรัด ทำให้ประหยัดเนื้อที่ ดูเข้าใจง่าย แต่บางทีก็เป็นดาบสองคม เพราะ “อธิบาย” น้อยไปก็เป็นเรื่องอันตราย

“สติ” เราบอก-สอนต่อๆ กันแต่เมื่อขาดความเข้าใจในเนื้อหา พลันจะกลายเป็นแค่ “คำปลอบใจ” หรือ “แค้นตรา” สวดท่องไปวันๆ !

“สติ”...ต้อง.... “รู้เท่าทัน” เพราะสองพยางค์ อธิบายไม่ชัดเจน จำเป็นต้องห้าพยางค์!

๓. จับใจต้องรู้หน้าตาใจ!

“สติ” เฉยๆ แม้ใจเดินผ่านหน้าก็ยังไม่รู้ว่าเป็นใจ

“สติ” อาจจะไม่แค่ทำบาป ทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ทำสิ่งไม่ดีงาม เขาก็รู้ตัวว่าทำอะไรอยู่ แต่ก็ยังเดินหน้าทำต่อไป สติแบบนี้จึงไม่ใช่สติถูกต้อง!

๔. เราควรมีสติรู้เท่าทันอะไรบ้าง?

ก่อนปฏิบัติการ มารู้จักทฤษฎีกันบ้างว่ามีอะไร

เรื่องที่ ๑ สติในโอวาทปาฏิโมกข์ ... ละชั่ว-ประพฤติดี-ทำจิตใจให้บริสุทธิ์

เรื่องที่ ๒ สติในกาย... กายนอก-ภายใน-กายเรา

เรื่องที่ ๓ สติในเวทนา ... สุขเวทนา-ทุกข์เวทนา- อทุกขมสุข

๕. ขยายความเพิ่มเติม... สติในมิติหลายๆ ด้าน

๕.๑) “ละชั่ว” ในโอวาทปาฏิโมกข์ ท่านจะเน้น “การไม่ทำร้าย” “การไม่เบียดเบียน” “การไม่ประทุษร้าย” นั่นก็คือ “ศีล ๕” นั่นเอง

-ไม่ทำร้ายทำลายชีวิต ทรัพย์สินของผู้อื่น

-ไม่แย่งชิงของรักของหวงของผู้อื่น

“ชั่ว” ต้องงดเว้นให้ได้ ก่อนที่จะก้าวขึ้นขั้นต่อไปในเรื่อง “ดี”

๕.๒) “กาย” ต้องเริ่มเรียนรู้ “กายนอก” เมื่อฝึกลดละเอาชนะความคุ้นชิน ความโหยหาจะอุปถัมภ์ขึ้นในสมองเรา นี่คือ “ภายใน” ต้องรู้ทัน และเอาชนะให้สำเร็จ

“กายเรา” ก็คือ ร่างกายที่มีดับไตไส้พุงรวมตัวกันเป็นชีวิตตื่นกระตือกรกระแต่็ก

จะปลงอสุภะ จะแยกธาตุให้ละลายหน่วยคลายก็สุดแต่ศรัทธา แต่ผลลัพธ์ของ

การเจริญอุสุภะก็คือ ความละ
หน่าย-จางคลาย ในรูปรสกลิ่น
เสียง

๕.๓) เวทนา คือ อารมณ์
ความรู้สึก เมื่อมีสิ่งใดมากระทบ
อายตนะของเรา (ตา-หู-จมูก-ลิ้น
-กาย-ใจ)

พลันจะเกิดชอบ – ไม่ชอบ

ชอบก็จะแสวงหา-คลอเคลีย...เป็นสุข

ไม่ชอบก็จะพยายามผลักไส...เป็นทุกข์

ทั้งสุขและทุกข์ เราจะดับให้สงบ ให้นิ่ง ให้เฉย

แท้จริงแล้ว “สงบ-นิ่ง-เฉย” จากอารมณ์คือการทำ “สมาธิ” ขนานแท้
(สมาธิขนานเทียมก็คือหลับตา มือขวาทับมือซ้าย ขาขวาทับขาซ้าย)

๖. ขยายความ “กายนอก” บทที่ ๑ ของกามตัณหา

เมื่อไม่รู้จัก “กายนอก” ก็จะเปลี่ยนแปลงชีวิตเป็น “นักบริโภคนิยม” เป็น
“นักสุขนิยม”

“กายนอก” คือ สิ่งที่ไม่ใช่ “กายเรา” เป็นสิ่งนอกเหนือชีวิตของเรา แต่เพราะ
ตาหูจมูกลิ้นกายของเราที่ขาดปัญญา จึงเริ่มหลงงมงาย

บ้างเรียนรู้อากำนิยมของสังคม

บ้างเรียนรู้อากำนิยมของค่านิยมส่วนตัว

อายตนะของปุถุชนก็เหมือนหนวดปลาหมึกที่ยุ่มยามุ่นวาย พยายามเกี่ยว
รัดแสวงหาสิ่งที่ชอบที่ถูกใจมาปรนเปรอตัวเอง

“กามสุขัลลิกานุโยค” นั่นเอง

กลไกแห่งกายนอกมีดังนี้

อายตนะ	กลไกการทำงาน	ปฏิกิริยา 1	ปฏิกิริยา 2	ปฏิกิริยา 3
ตา	รูป	สวย-ไม่สวย	ชอบ-ไม่ชอบ	แสวงหา-ผลักไส
หู	เสียง	เพราะ-ไม่เพราะ	”	”
จมูก	กลิ่น	หอม-เหม็น	”	”
ลิ้น	รส	อร่อย-ไม่อร่อย	”	”
กาย	สัมผัส	เย็นร้อนอ่อนแข็ง	”	”
ใจ	ธรรมารมณ์	บางทีก็ไม่ต้องผ่านอายตนะ บางทีก็ผ่านอายตนะ	”	”

เมื่อปล่อยอายตนะทำงานด้วยความเคยชิน

พลันก็จะเกิด “เวทนา” ซึ่งเจ้าตัวจะต้องควบคุมให้ “สงบ” “ให้นิ่ง” ให้ได้ (นี่แหละสมาธิของพุทธ)

๗. ระดับการคลุกคลี เมื่ออายตนะมีผัสสะ

มีบางเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องคลุกคลีเกี่ยวข้ง ก็ตัดทิ้งได้

มีบางเรื่องจำเป็นต้องคลุกคลีอยู่ก็ต้องมีสติรู้เท่าทัน และมีบางเรื่องจำเป็นต้องคลุกคลีอยู่บ้างตามความจำเป็นก็ต้องมีสติรู้เท่าทันเช่นเดียวกัน

สำคัญที่ว่า เราต้องแยกแยะ อย่าเข้าข้างตัวเอง สิ่งใดจำเป็นจริงๆ สิ่งใดจำเป็นบ้าง สิ่งใดไม่จำเป็นเลย

เราต้องรู้จักวางตัว รักษาระยะ รักษาช่องว่างให้เหมาะสม

๘. อบายมุขและอัตตาตัวตน

พูดเฉพาะ “โลกกามตัณหา” ก็จะไม่สมบูรณ์ครบพร้อม

“อบายมุข” คือสิ่งที่ไม่จำเป็นสำหรับชีวิต การยุ่งเกี่ยวคลุกคลีมีแต่จะทำให้

ชีวิตตกต่ำ!

ที่จริงแล้ว “โลกของกามคุณ” หากหลงไหลมัวเมา “กาม” ก็จะพล้นกลายเป็นอบายนั่นเอง!

ส่วน “อิตตาตวัตตน” เป็นภาวะที่ละเอียดขึ้น เป็นความมีตัวตนที่ไม่ใช่ “กามตัณหา”

แต่เป็นเรื่องมานะ เรื่องศักดิ์ศรี เรื่องตัวกูแค้น

เมื่อผู้อื่นลบหลู่-ดูแคลน-ข่มเหง-ข่มขู่-ไม่ให้อภัย-ไม่ให้คุณค่า....

จิตเราจะเริ่มขุ่นมัว บ้างน้อยใจ บ้างไม่พอใจ บ้างก็กราดเกรี้ยว โมโหโกรธา แต่ไม่ว่า “โทสะ” จะโตะระดับไหน ต้องอดทน-อดกลั้น ควบคุมให้นิ่ง-ให้หยุดให้ได้

“สุขเวทนา” มักเป็นเรื่องวัตถุมาก่อน แต่ “ทุกข์เวทนา” มักเป็นเรื่องศักดิ์ศรีตัวตน

เป็นเวทนาที่จัดการได้ยากยิ่งกว่า “บริโภคนิยม” เสียอีก

๙. บทสรุป

เมื่อรู้กรอบ ภูมิติของ “สติ” ในแง่มุมต่างๆ การ “จัดการ” ตัวปัญหา ย่อมง่ายตายขึ้น

“สัมมาทิฐิ” เมื่อชัดเจนแล้ว มรรคองค์ต่อๆ ไปก็จะเลื่อนไหลเป็นขบวนรถไฟ อย่างไม่รู้ตัว “ความอดทน” ก็จะเป็นผู้ช่วยพระเอกที่ประคองเจ้าของชีวิตตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง!

“สติ” จึงไม่พอ ต้อง “สติรู้เท่าทัน” จึงจะพาพ้นทุกข์

เครื่องยนต์แห่งศรัทธาพร้อม เข้มทิศพร้อม การขบขี้อยู่ที่เรา

เราคือผู้ลิขิตชีวิตตัวจริง

ขอให้โชคดี ในเส้นทางแห่งวิญญูสงสาร!

หมายเหตุ

เรื่องที่ ๑ การจัดการกับ “เวทนา” ที่ได้ผลมักจะเริ่มที่ “ทุกข์เวทนา” เมื่อมีการ “กระทบ” มี “ผัสสะ” พลังจะเกิดสุขกับทุกข์เวทนา

“สุขเวทนา” ได้แต่ฝึกปล่อยวาง ฝึกวางเฉย แต่ “ทุกข์เวทนา” จะทำให้เราปล่อยวาง-วางเฉย-หลุดพ้นได้มากกว่า

ปล่อยวางจาก “สุข” อาจหลงตนว่าหลุดพ้น แต่ปล่อยวางจาก “ทุกข์” เราจะชัดในหลุดพ้นจริง

เรื่องที่ ๒ บทความนี้เน้น “ละชั่ว” ซึ่งเป็นเรื่องรีบด่วน

“ทำดี” จะทำทีหลังหรือทำคู่ขนานก็สุดแต่เจ้าของชีวิต

“ความดี” หรือ “คุณธรรม” เรื่องใด คนปฏิบัติต้อง “รู้ตัว” ว่าจะฝึกเรื่องใด ต้นไม้แห่งคุณธรรมต้องมี “เจตนา” รดน้ำพรวนดิน

“การหลับตา” แล้วฝันๆ เอาว่าจะ “หลุดพ้น” จึงเป็นเรื่องน่าหัวเราะ! พฤติกรรมเช่นนี้จึงเรียกว่า “การสร้างคุณธรรมฉบับตามยถากรรม!”

จะฝึกฝน จะพากเพียรคุณธรรมข้อใดต้องมี “เจตนา” ต้อง “เจาะจง” มุ่งมั่น

เรื่องที่ ๓ สรุปแล้ว “สติ” ตัวจริง ต้องมีสติรู้เท่าทันในเรื่องใดเล่า?

ตอบ สติในศีล ๕ สติในกามคุณ สติในกายนอก สติในอารมณ์ถือสา

มีหลายตัว อาจดูน่าเหน็ดเหนื่อย แต่จริงๆ แล้ว สติรู้เท่าทันมีไม่กี่ตัวหรอก เพียงแต่เราเปลี่ยนหัวข้อ หมอจดหมุ่ธรรมเท่านั้น เหมือนการมองตัวข้างในด้านต่างๆ ทั้งนี้เพื่อจะได้เข้าใจชัดเจนขึ้น

จึงไม่ควรตกใจหรือท้อแท้ แต่ควรดีใจที่รู้นัยด้านอื่นๆ!

เวลาชีวิต

เวลาของวันหนึ่งนั้นสั้นมาก สั้นจนยังไม่ทันได้กล่าวอรุณสวัสดิ์ พระอาทิตย์ก็พลันตกดินเสียแล้ว

เวลาของหนึ่งปีนั้นก็สั้นมาก สั้นจนไม่รู้ว่าฤดูหนาวมาเยือนเมื่อไหร่ ฤดูร้อนก็เข้ามาแทนที่เสียแล้ว

เวลาของหนึ่งชีวิตนั้นก็สั้นไปยิ่งกว่า สั้นจนไม่ทันได้เสพสุข พलันชีวิตก็กำลังจะสิ้นสุดลงแล้ว

เราผ่านชีวิตไปอย่างรวดเร็ว แต่เราเข้าใจชีวิตได้อย่างเชื่องช้า

หลังจากอายุเลยเลข ๒๐

บ้านเกิดหรือบ้านใหม่แทบไม่มีอะไรแตกต่างกัน - ค่าไหนดอนนั้น

หลังจากอายุเลยเลข ๓๐

ตอนกลางวันหรือตอนกลางคืนแทบ

ไม่มีอะไรแตกต่างกัน - ทำงานหามรุ่งหามค่ำ แทบไม่มีเวลานอน

หลังจากอายุเลยเลข ๔๐

เรียนสูงหรือเรียนน้อยแทบไม่มีอะไรแตกต่างกัน - คนเรียนมาน้อยอาจมีเงินมากกว่าคนเรียนระดับสูง

หลังจากอายุเลยเลข ๕๐

สวยหรือขี้เหร่แทบไม่มีอะไรแตกต่างกัน - ต่อให้สวยมาก่อน ตอนนี้ทั้งฝ้า กระ และรอยตีนกาอาจมาเยือนเต็มใบหน้า

หลังจากอายุเลยเลข ๖๐

ตำแหน่งใหญ่หรือตำแหน่งเล็กแทบไม่มีอะไรแตกต่างกัน - เกษียณแล้วได้ชื่อว่าเป็นคนชราเหมือนกัน

หลังจากอายุเลยเลข ๗๐

บ้านหลังใหญ่หรือบ้านหลังเล็ก
แทบไม่มีอะไรแตกต่างกัน - สังขารเริ่ม
เสื่อมถอย ลูกก็โอย นังก็โอย

หลังจากอายุเลยเลข ๘๐

มีเงินมากหรือมีเงินน้อยแทบไม่มี
อะไรแตกต่างกัน - ต่อให้อยากใช้เงิน
เหมือนเก่าก็ใช้ว่าจะได้ใช้เหมือนที่เคย

หลังจากอายุเลยเลข ๙๐

ผู้ชายหรือผู้หญิงแทบไม่มีอะไร
แตกต่างกัน - เนื้อหนังเหี่ยวยุบ ผมเผ้า
ประปราย หูตึง ตาพร่า มือลั่น เหมือนๆ
กัน

หลังจากอายุเลยเลข ๑๐๐

จะนอนหรือนั่งแทบไม่ต่างกัน -
นอนก็มองเพดาน นั่งก็มองประตูบ้าน
รอวันสิ้นลม

.....

ชีวิตคนเราแทบไม่มีอะไรแตกต่างกัน

ต่างกันแค่ความดีกับความชั่ว เพราะ
ช่วงสุดท้ายของชีวิต

บ้างสะเทือนเลื่อนลั่น ผู้คนสรร-
เสริญ

บ้างอับเฉาขบเซา ไร้คนเหลียวแล

บ้างก็หนักดังขุนเขา

บ้างก็เบาดังขนนก

รู้ชีวิต เข้าใจชีวิต สร้างสรรค์ชีวิต จึง
ก่อเกิดคุณค่าแห่งชีวิต

นุสนธิ์บุคส์

**ผลบุญผลประโยชน์แห่งศีลของคนมีศีล
๕ ประการ**

๑. ได้ทรัพย์สมบัติมาก เพราะเหตุแห่งความไม่
ประมาท
๒. ชื่อเสียงอันดีงาม ย่อมเฟื่องฟูไป
๓. เป็นผู้แก่กล้า ไม่ขวยเขินเข้าไปหาหมู่อื่นๆ
๔. ไม่ตายไปด้วยความหลงผิด
๕. ตายแล้วย่อมเข้าถึงความสุขสบายในโลก
สวรรค์

(พุทธพจน์จากพระไตรปิฎก เล่ม ๕ ข้อ ๖๙)

เลิกดิ๊กจ้งเลยค่ะ

เมื่อวานเด็กมัธยมมาเข้าอบรมหลักสูตรผู้นำ ๙ โรงเรียน นักเรียนร้อยละกว่า
คน ครูอีกเกือบสี่สิบคน ให้ครูรับผิดชอบคุมความประพฤติเด็ก เขาแรงไปเยอะ
ฝนเทลงมาจากฟ้าตั้งแต่พระอาทิตย์ตกดิน ตกเป็นชั่วโมง ซึ่งหายากมาก
ณ ดินแดนนี้!

ดีใจแทนต้นไม้ ดีใจแทนกบ เขียด อึ่ง ดีใจแทนมดแมลงทั้งหลาย
เสียงร้องกังวานกระหึ่มดังทั่วหุบเขา ถอดรหัสได้ว่า “ดีใจจ้งจ้ง...” “อยาก
มีแฟนจ้งจ้ง”

“สวัสดีค่ะ อาจารย์...” ไบโย’ สาวใหญ่ประจำห้องประชุมทักทาย

“แหม เมื่อคืนเด็กเล็กดิ๊กนะคะ...”
‘ไบयो’ ดูเหมือนจะบ่น

“อ้าว! ตอนพวกเธอเล่นไฟได้รึ่ง
ไม่เห็นบ่นเลย...” ผมแหย็บทันควัน
เพราะรู้พฤติกรรมจากสามีของ ‘ไบโย’

“ทำให้สนุก ทำให้ให้เหมือนกำลัง
เล่นไฟนะ”

“เล่นไม่บ่อยหรอกคะ งานศพไม่ได้
มีทุกวัน

“พวกเรารวมหัวกันเล่นเธอ?”

“วงใครวงมันคะ...”

“รู้มั๊ย?” ผมเปิดประเด็นต่อเนื่อง
พฤติกรรมอะไรที่หน่วยงานกลัวที่
สุด...กินเหล้า...ยิงนกตกปลา...เล่นการ
พนัน... ฯลฯ”

ผมรวบรัด “เล่นการพนันนี่แหละ
อันดับ ๑ คนติดการพนันต่อไปก็จะมี
หนี้สิน ต่อไปก็ขึ้นเกียจ จบลงที่ไม่เชื่อสัตย์
สุจริต...”

“ข้อสำคัญ...” ผมตบท้าย “ดวง
ชะตาอากัฟ โชคร้ายเสมอ ปัญหาชีวิต
ไม่มีทางออก

ตอนเล่นไฟ จิตก็คิดแต่จะเอา เอา
ๆๆ คนอื่นเขาภาวนาสวดมนต์ แต่เรา
ภาวนามนต์แห่งมาร...จะเอาๆๆ ...จะ
กินๆๆ

คุณภาวนาเป็นชั่วโมงๆ ชีวิตจิตใจ
จะเหลืออะไร...”

ผมทิ้งลูกระเบิดเสร็จก็เดินจากไป
ราวกับมาดคาบอยจั่งโก้ตอนยิงคู่ต่อสู้
ตื่นช้ำแหงๆ

ผมไม่เหลียวมองเลย แลไม่คิดค่า
กัณฑ์เทศน์ด้วย!

เพียรพยายามจะมีผล ๓

ความเพียร (วิริยะ) จะมีผล

ความพยายาม (วายามะ) จะมีผล
เพราะ..

๑. ไม่เอาทุกข์ทับถมตน ที่ไม่มีทุกข์
ทับถม

๒. ไม่สละความสุข ที่เกิดโดยธรรม

๓. ไม่เป็นผู้หมกมุ่นในความสุขนั้น

(พระไตรปิฎกเล่ม ๑๔ “เทวทหสูตร” ข้อ ๑๒)

คุณคำสาระ

น้อมนบ

จารึกอโศก

จากบางตอนของหนังสือจารึกอโศก

(ธรรมจักรบนเศียรโล่สิงห์)

รัฐศาสตร์แห่งธรรมาธิปไตย

โดยพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต)

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

ตอนที่ ๓

ธรรมราชา-ธรรมวิชัย

ที่นี้ก็มาดูว่า จุดและหลักที่ต้องจับและแยกแยะให้ได้ เพื่อเข้าใจธรรมในศิลาจารึกนั้นคืออะไร

เริ่มแรก ควรมองภาพทั่วไปก่อนว่า

๑) พระเจ้าอโศกมหาราชเป็นพุทธศาสนิก แต่ทรงดำรงสถานะเป็นราชา คือเป็นผู้ปกครองบ้านเมือง และเป็นราชาที่ยิ่งใหญ่มากด้วย (แม้จะมีได้เป็นโสดาบัน ไม่เป็นอริยบุคคลอย่างพระเจ้าพิมพิสาร)

๒) ทรงมีข้อพิเศษเฉพาะพระองค์ คือ ทรงหันมาหาธรรมเพราะสลดพระทัยจากการทำสงคราม เป็นจุดเปลี่ยนอย่างพลิกกลับ

๓) การใช้ธรรมในระดับกว้างใหญ่นี้ จะต้องมองที่หลักการทั่วไป ซึ่งจะทำให้เห็นบรรยากาศทั้งหมด ไม่มีมุมมองหัวข้อย่อยหรือรายละเอียด

จากข้อ ๑) ในฐานะมหाराชผู้เป็นชาวพุทธ ผู้มีสถานะสูงสุดในฝ่ายบ้านเมือง หรือในสังคมของชาวโลก เมื่อจะปกครองมหาอาณาจักรให้ประชาราษฎร์เข้าถึงปฏิสนธิมมิกัตถะ และส่งเสริมให้พัฒนายิ่งขึ้นไปในสัมปรายภคัตถะ จะใช้หลักการปกครองอย่างไร และพระพุทธานวาทหลักการอะไรไว้ให้

โดยเฉพาะประสานกับข้อ ๒) ที่ทรงละเอียดสงครมแล้ว จะดำรงความเป็นมหाराชไว้ให้เหมาะสม และเป็นคุณแก่การปกครองนั้นได้อย่างไร

ถึงตอนนี้ หลักคำสอนของพระพุทธเจ้าที่เป็นคติใหญ่ก็มาได้ทันที เริ่มด้วยพุทธพจน์ว่า

ภิกษุทั้งหลาย บุคคล ๒ นี้ เมื่อเกิดขึ้นในโลก ย่อมเกิดขึ้นเพื่อเกื้อกูลแก่พหุชน เพื่อความสุขของพหุชน เพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูลแก่ชนเป็นอันมาก เพื่อความสุขแก่เฉพาะและมนุษย์ทั้งหลาย บุคคล ๒ เป็นไฉน คือ

พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ๑

พระราชา ผู้จักรพรรดิ ๑

(อง.ทุก.๒๐/๒๙๗)

นี่คือได้บุคคลที่มีสถานะสูงสุดในโลก เทียบคู่กับองค์พระศาสดา โดยมาเป็นผู้สนองธรรมฝ่ายคฤหัสถ์ หรือฝ่ายบ้านเมือง เรียกว่า **วาคติจักรกวัตติราชา** หรือคติพระเจ้าจักรพรรดิราชา

พอจับจุดได้แล้ว หลักคำสอนในคตินี้ก็ตามมา ซึ่งหาได้มากมาย เฉพาะอย่างยิ่งหลักการที่เป็นความหมาย หรือเป็นคำจำกัดความของการเป็นจักรพรรดิราชานั้น ซึ่งปรากฏในพระไตรปิฎกมากมายหลายแห่ง คือเป็นธรรมราชา “ผู้มีชัยชนะด้วยธรรม” (ธมฺเมเน อภิวิชัย→ธรรมวิชัย) โดยไม่ต้องใช้ศัสตรา

ยกบาลีมาคู่เป็นตัวอย่าง

มา ภิกขเว ปุณฺณานํ ภายิตฺถ สุขสุเสตํ ภิกขเว อธิวจนํ ยทิตํ ปุณฺณานิ...

ราชา อโหสิ **จกกวตฺตี** ธมฺมิโก **ธมฺมราชา** จาตุรฺนโต วิชิตาวี ชนปทตฺถา-
วริยปฺปตฺโต สตฺตฺรตนสมฺนฺนาคโต ... โส อิมํ ปฐฺวี สาครปฺริยนฺตํ อทฺนฺเทน
อสฺตฺเถน **ธมฺเมน อภิวิชฺย** อชฺฌมาวสิฺนฺติ

ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายอย่ากลัวต่อบุญเลย คำว่า บุญนี้ เป็นชื่อของ
ความสุข...

เราได้เป็น**จักรพรรดิราช** ผู้ทรงธรรม เป็น**ธรรมราชา** ครองแผ่นดิน มี
มหาสมุทรทั้ง ๔ เป็นขอบเขต ผู้มีชัยชำนะ มีถิ่นแคว้นถึงความมั่นคงสถาพร
พร้อมด้วยรัตนะ ๗ ประการ

เรามีชัยโดยธรรม ไม่ต้องใช้อาชญา ไม่ต้องใช้ศาสตรา ครอบครองปฐุพี
มณฑลนี้ อันมีสาครเป็นขอบเขตฯ

(อง.สตตก.๒๓/๕๙/๙๐)

พุทธพจน์ที่มีข้อความอย่างนี้ คือที่มาแห่งหลักการหรือนโยบายการ
ปกครองอย่างใหม่ที่เรียกว่า “ธรรมวิชัย” ของพระเจ้าอโศกมหาราช

ข้อความสำคัญที่ว่าเป็นดังคำจำกัดความของ ธรรมวิชัย คือตอนที่ว่า
“มีชัยโดยธรรม ไม่ต้องใช้อาชญา ไม่ต้องใช้ศาสตรา”

ธรรมวิชัยนี้ คือชัยชนะที่เป็นความสำเร็จของพระเจ้าจักรพรรดิ ผู้เป็นธรรม
ราชา จึงอาจเรียกให้เต็มว่า คติจักกวัตติธรรมราชา

อย่างที่กล่าวแล้ว พุทธพจน์ส่วนนี้ตรัสในโอกาสต่างๆ เป็นอันมาก แต่ที่
ยกมาให้ดูข้างบนนี้ ตรัสโยงกับเรื่อง**บุญ** ซึ่งเป็นหลักสำคัญในศาสนาจักรโกศก
นั้นด้วย

ธรรมวิชัย : จากหลักการมาเป็นนโยบาย

ที่นี่ก็มาดูข้อความแสดงนโยบายธรรมวิชัย ที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงนำออกมาสู่ปฏิบัติการจริง ดังที่พระองค์ประกาศไว้ในจารึกศิลา ฉบับที่ ๑๓ ซึ่งคัดตัดมาพอเป็นตัวอย่าง

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบริยทรรศี พระผู้เป็นที่รักแห่งทวยเทพ เมื่ออภิเษกแล้ว ได้ ๘ พรรษา ทรงมีชัยปราบแคว้นกสิงคะลงได้ จากแคว้นกสิงคะนั้น ประชาชนจำนวนหนึ่งแสนห้าหมื่นคนได้ถูกจับไปเป็นเชลย จำนวนประมาณหนึ่งแสนคนถูกฆ่า และอีกหลายเท่าของจำนวนนั้นได้ล้มตายไป

นับแต่กาลนั้นมาจนบัดนี้ อันเป็นเวลาทีแคว้นกสิงคะได้ถูกยึดครองแล้ว การทรงประพฤติปฏิบัติธรรม ความมีพระทัยใฝ่ธรรมและการทรงอบรมสั่งสอนธรรมก็ได้เกิดขึ้นแล้วแก่พระผู้เป็นที่รักแห่งทวยเทพ

การที่ได้ทรงปราบปรามแคว้นกสิงคะลงนั้น ทำให้พระผู้เป็นที่รักแห่งทวยเทพทรงมีความสำนึกสลดพระทัย...

ในคราวยึดครองแคว้นกสิงคะนี้ จะมีประชาชนที่ถูกฆ่าล้มตายลง และถูกจับเป็นเชลยเป็นจำนวนเท่าใดก็ตาม แม้เพียงหนึ่งในร้อยส่วน หรือหนึ่งในพันส่วน (ของจำนวนที่กล่าวนั้น) พระผู้เป็นที่รักแห่งทวยเทพยอมทรงสำนึกกว่าเป็นกรรมอันร้ายแรงยิ่ง...

สำหรับพระผู้เป็นที่รักแห่งทวยเทพ ชัยชนะที่ทรงถือว่ายิ่งใหญ่ที่สุด ได้แก่ **ธรรมวิชัย** (ชัยชนะโดยธรรม) และธรรมวิชัยนั้น พระผู้เป็นที่รักแห่งทวยเทพ ได้ทรงกระทำสำเร็จแล้ว ทั้ง ณ ที่นี้ (ในพระราชอาณาเขตของพระองค์เอง) และในดินแดนข้างเคียงทั้งปวง ไกลออกไป ๖๐๐ โยชน์... (ดินแดนทางตะวันตกที่ระบุในศิลาจารึกนี้ คือ แคว้นของกษัตริย์ไอออนิก (Ionian หรือ Greek) พระนามว่าอันติโยคะ (Antiochus II Theos of Syria) พระเจ้าตุลุมยะ (Ptolemy II Philadelphus of Egypt) พระเจ้าอันเตกินะ (Antigonos II Gonatas of

Macedonia) พระเจ้ามกคะ (Magas of Cyrene) และพระเจ้าอเล็กซันดระ (Alexander of Epirus หรือ คAlexander of Corinth)

ปราชญ์ตะวันตกได้อาศัยศิลาจารึกนี้ช่วยอย่างมาก ในการเทียบกาลเวลา ในประวัติศาสตร์แห่งอารยธรรม ตะวันตก-ตะวันออก)

ทุกหนทุกแห่ง (ประชาชนเหล่านี้) พากันประพฤติปฏิบัติตามคำสอนธรรม ของพระผู้เป็นที่รักแห่งทวยเทพ...

ด้วยเหตุเพียงนี้ ชัยชนะนี้เป็นอันได้กระทำสำเร็จแล้วในที่ทุกสถาน เป็น ชัยชนะอันมีปิตีเป็นรส พรั่งพร้อมด้วยความเอิบอิมใจ เป็นปิตีที่ได้มาด้วย**ธรรม** **วิชัย**...

ชัยชนะอันแท้จริงนั้น จะต้องเป็น**ธรรมวิชัย**เท่านั้น ด้วยว่า**ธรรมวิชัย**นั้น เป็นไปได้ทั้งในโลกบัดนี้ และโลกเบื้องหน้า

ขอปวงความยินดีแห่งสัตว์ทั้งหลาย จงเป็นความยินดีในความพากเพียร ปฏิบัติธรรม เพราะว่าความยินดีนั้น ย่อมอำนวยผลทั้งในโลกบัดนี้ และในโลก เบื้องหน้า

แม้ว่าธรรมวิชัยอย่างนี้จะป็นหลักการและนโยบายใหม่ แต่คำว่า “**ธรรม** **วิชัย**” มิใช่เป็นคำใหม่ และมีชื่อในพระไตรปิฎกเท่านั้น แต่มีในหลักรัฐศาสตร์ โบราณของชมพูทวีปด้วย จึงควรเข้าใจความต่างให้ชัด

ในตำรา**อรรถศาสตร์** ของพราหมณ์จัญกะยะ (เรียก เกาฏิลยะบ้าง วิษณุคุปตะบ้าง ก็มี) ผู้เป็นที่ปรึกษาและมหาเสนาบดีของพระเจ้าจันทรคุปต์ (พระอัยกาของพระเจ้าอโศกเอง, พ.ศ. ๑๖๑) จัดแบ่งผู้ชนะสงคราม คือ ผู้พิชิต หรือผู้มีชัย เป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. **ธรรมวิชัย** ผู้มีธรรมวิชัย คือ ผู้ชนะที่พอใจเพียงให้ผู้แพ้อมจงรักภักดี โดยไม่ข่มเหงทำร้ายราชวงศ์และราษฎรของฝ่ายที่แพ้

๒. **โลกวิชัย** ผู้มีโลกวิชัย คือ ผู้ชนะที่มุ่งแย่งชิงเอาดินแดนและทรัพย์สิน

ของผู้แพ้

๓. **อสุรวิชัย** ผู้มีอสุรวิชัย คือ ผู้ชนะที่โหดร้าย ยึดเอาทุกอย่าง ทั้งทรัพย์สิน ดินแดน บุตรภรรยา และแม้แต่ชีวิตของผู้แพ้

จะเห็นชัดว่า ธรรมวิชัยของพราหมณ์จกณิกยะ ก็คือการชนะด้วยสงครามนั่นเอง เพียงแต่ปฏิบัติต่อผู้แพ้อย่างไม่โหดร้าย ดังนั้นชัยชนะทั้ง ๓ อย่างนี้ ยังไม่เป็นธรรมวิชัยในพระพุทธศาสนาเลย

พระเจ้าอโศกได้ละเลิกชัยชนะที่สอนกันมาแต่เดิมในประเพณีการปกครองของสังคมพราหมณ์ โดยหันมารับหลักการธรรมวิชัย อันเป็นชัยในทางสันติ ซึ่งไม่ต้องใช้อาชญา ไม่ต้องใช้ศัสตรา ตามคติจักกวัตติธรรมราชาของพระพุทธศาสนา

คติจักกวัตติธรรมราชา หรือเรียกสั้นๆ ว่า คติจักรวัตติราชาหรือคติธรรมราชานี้ แม้จะมาหลายแห่งในพระไตรปิฎก แต่มีพระสูตรที่ว่าด้วยเรื่องนี้โดยตรง คือ **จักกวัตติสูตร** ซึ่งมีชื่อซ้ำกัน ๓ สูตร

เฉพาะอย่างยิ่งที่ยาวที่สุด รู้จักกันมากที่สุด และใช้เป็นหลักคือสูตรที่มาในทีฆนิกาย (ที.ปา.๑๑/๓๓-๕๐) อันเป็นที่มาของหลักจักรวรรดิวัตร ๑๒ ประการ

ณ ที่นี้ จะไม่เข้าไปในเนื้อหาของพระสูตรนั้นโดยตรง แต่จะพูดให้ได้ข้อสังเกตต่างๆ ไปอย่างกว้างๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้ทั้งหมด

หลัก**ธรรมวิชัย**ตามคติจักกวัตติธรรมราชานี้ เป็นตัวอย่างคำสอนที่พระพุทธเจ้าทรงแนะนำไว้สำหรับผู้นำของสังคมคฤหัสถ์ ที่พระองค์ไม่ได้ทรงจัดดำเนินการ ซึ่งเป็นส่วนที่ชาวบ้านจะต้องรับผิดชอบกันเอง

หลักการในการนำทางสังคมคฤหัสถ์นั้น ย่อมต่างจากสังฆะที่พระองค์จัดตั้งบริหารตามหลักการแห่ง**ธรรมวินัย**

อโศกธรรม-โพธิสัตว์ธรรม

หลักธรรมที่ตรัสสอนหรือแสดงสำหรับสังคมาภิกษุทั้งหลาย ไม่ว่าจะป็นองค์จักรพรรดิราช หัวหน้าหมู่ชน หรือหัวหน้าครอบครัวทั่วไป รวมทั้งพระโพธิสัตว์มีระดับและลักษณะที่พึงสังเกต ดังนี้

ก) โดยทั่วไป กล่าวถึง**ประเภทของบุคคล**ที่พึงช่วยเหลือเกื้อกูล หรือปฏิบัติในการสัมพันธ์ต่อกันให้ถูกต้อง เช่น มารดาบิดา คนงาน ฯลฯ ไม่ค่อยกล่าวถึงหัวข้อธรรม หรือหลักที่เป็นนามธรรม

ข) หลักการทางธรรม วิธีปฏิบัติ และจุดหมายของการปฏิบัติอยู่ในขอบเขตแห่ง**บุญ ทาน และการลูถึงสวรรค์** (รวมทั้งพรหมโลก)

ขอยกคำสอนระดับนี้มาให้ดูเป็นตัวอย่าง เช่น ครั้งหนึ่งตรัสแก่พระเจ้าปเสนทิโกศล เกี่ยวกับการเป็นอยู่ครอบครองทรัพย์สมบัติของคฤหบดีว่า

ดูกรมหาบพิตร ในถิ่นของอมนุษย์ มีสระโบกขรณีซึ่งมีน้ำใส เย็น จืดสนิทสะอาด มีท่าที่ขึ้นลงเรียบร้อย นารีนรมย์ (แต่) น้ำนั้นคนจะตักเอาไปก็ไม่ได้ จะดื่มก็ไม่ได้ จะอาบก็ไม่ได้ หรือจะทำการใดตามต้องการก็ไม่ได้ มหาบพิตร เมื่อเป็นเช่นนี้ น้ำที่มีได้กินใช้โดยชอบนั้น พึงถึงความหมดสิ้นไปเปล่า โดยไม่ถึงการบริโภค แม้ฉันใด

ดูกรมหาบพิตร อสัตบุรุษได้โภคะอันโอฬารแล้ว ไม่ทำตนให้เป็นสุข ฯลฯ โภคะเหล่านั้นของเขา อันมิได้กินใช้โดยชอบ ย่อมถึงความหมดสิ้นไปเปล่า โดยไม่ถึงการบริโภคฉันนั้นเหมือนกัน

ดูกรมหาบพิตร ส่วนสัตบุรุษได้โภคะอันโอฬารแล้ว ย่อมทำตนให้เป็นสุข ให้เิบอิม ย่อมทำมารดาบิดา...บุตร ภรรยา...คนรับใช้ กรรมกรและคนส่งงาน...มิตรสหาย เพื่อนร่วมกิจการ ให้เป็นสุข ให้เิบอิม ย่อมประดิษฐานไว้ในสมณพราหมณ์ทั้งหลาย ซึ่งทักษิณอันมีผลสูงขึ้นไป มีจุดที่ค้ำนิงหมายอันดี มีวิบากเป็นสุข เป็นไปเพื่อสวรรค์

โศกะเหล่านั้นของเขา ที่บริโศคอยู่โดยชอบอย่างนี้ ราชาทั้งหลายก็มีได้ริบเอาไป โจรทั้งหลายก็มีได้ลักไป ไฟก็มีได้ไหม้หมดไป น้ำก็มีได้พัดพาไป อภัย-
ทายาททั้งหลายก็มีได้ขืนเอาไป เมื่อเป็นเช่นนี้ โศกะเหล่านั้นของเขา ที่กินใช้อยู่
โดยชอบ ย่อมถึงการบริโศค ไม่ถึงความหมดสิ้นไปเปล่า

ดูกรมหาบพิตร เหมือนดั่งว่า ในที่ไม่ไกลคามหรือนิคมีสระโบกขรณี ซึ่ง
มีน้ำใส เย็น จืดสนิท สะอาด มีท่าที่ขึ้นลงเรียบร้อย นารัณรมย์ น้ำนั้นคนจะตัก
เอาไปก็ได้ จะดื่มก็ได้ จะอาบก็ได้ หรือจะทำการใดตามต้องการก็ได้ เมื่อเป็น
เช่นนี้ น้ำที่กินใช้อยู่โดยชอบนั้น พึงถึงการบริโศค ไม่ถึงความหมดสิ้นไปเปล่า แม้
ฉันใด สัตบุรุษได้โศกะอันโอฬารแล้ว ย่อมทำตนให้เป็นสุข ฯลฯ ฉันนั้นเหมือนกัน

พระผู้มีพระภาคองค์พระสุคตศาสดา ครั้นตรัสไวยการณภาษิตนั้นจบแล้ว
ได้ตรัสคาถาประพันธ์ต่อไปอีกว่า

น้ำมีในถิ่นที่ของมนุษย์ คนย่อมอดน้ำมัน อันจะดื่มมิได้ คนทราวมได้ทรัพย์
แล้ว ตนเองก็ไม่บริโศค ทั้งก็ไม่ให้ปันแก่ใคร ฉันใดก็ฉันนั้น ส่วนวิญญูชน
มีปัญญา ได้โศกะแล้ว ย่อมบริโศค และใช้ทำกิจการ เลี้ยงดูหมู่ญาติ เป็นคน
อาจหาญ ใครก็ไม่ตีเยน ย่อมเข้าถึงแดนสวรรค์ ฯ

(ส.ส.๑๕/๓๗๘๗)

พระโพธิสัตว์ก็มีจริยาแห่งการประพฤดิธรรมทำนองเดียวกันนี้ ดังมี
พุทธดำรัสว่า

ภิกษุทั้งหลาย ตถาคต ในบุริมชาติ ในบุริมภพ ในถิ่นกำเนิดก่อน เมื่อเป็น
มนุษย์ในบุพสมัย เป็นผู้สมาทานมั่นในกุศลธรรมทั้งหลาย ถือปฏิบัติไม่ถอย
หลัง ในกายสุจริต ในวจีสุจริต ในมโนสุจริต ในการแจกจ่ายบำเพ็ญทาน ในการ
สมาทานศีล ในการรักษาอุโบสถ ในการปฏิบัติชอบต่อมารดา ในการปฏิบัติชอบ
ต่อบิดา ในการปฏิบัติชอบต่อสมณะ ในการปฏิบัติชอบต่อพราหมณ์ ในความ

เป็นผู้เคารพต่อผู้ใหญ่ในกุศล และในธรรมอันเป็นอริกุศลอย่างอื่น ๆ เพราะกรรม
นั้น อันได้ทำ ได้สั่งสม ได้พอกพูน เป็นกรรมอันไพบูลย์ เบื้องหน้าแต่กายแตก
ทำลายตายไป ตถาคตก็เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์...

(ที.ปา.๑๑/๑๓๑)

ความเป็นคนดี ที่มีคำเรียกว่า “สัตบุรุษ” มีความหมายสัมพันธ์กับความ
ดีงามและประโยชน์สุขของตระกูลวงศ์และชุมชนหรือหมู่ชน ดังพุทธพจน์ว่า

ภิกษุทั้งหลาย คนดี (สัตบุรุษ) เกิดมาในหมูชน^๑ ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์
เพื่อเกื้อกูล เพื่อความสุขแก่ชนจำนวนมาก (คือ) ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์ เพื่อ
เกื้อกูล เพื่อความสุข แก่มารดาบิดา...แก่บุตรภรรยา...แก่คนรับใช้กรรมกรและ
คนสนองงาน...แก่มิตรสหายเพื่อนร่วมกิจการ...แก่สมณพราหมณ์ เปรียบ
เหมือนมหาเมฆ ช่วยให้ข้าวกล้าเจริญงอกงาม เป็นไปเพื่อประโยชน์ เพื่อ
เกื้อกูล เพื่อความสุข แก่ชนจำนวนมาก

(อง.ปฎิยจก.๒๒/๔๒)

อีกพระสูตรหนึ่ง (อง.อฏฐก.๒๓/๑๒๘) เนื้อความเหมือนกับพระสูตร
ข้างบนนี้ แต่มีบุคคลที่จะได้รับประโยชน์เพิ่มเข้ามา ๓ พวก คือ “แก่บรรพชนผู้
ล่วงลับ...แก่พระราชา...แก่เทวดาทั้งหลาย...”

พระสูตรที่แสดงธรรมสำหรับสั่งคมคุณุหส์ถ์อย่างนี้ มีมากพอสมควร แต่

^๑ คำบาลีคือ “กุล” ตามปกติแปลกันว่า ตระกูล หรือสกุล แต่คำนี้ที่จริงมีความ
หมายกว้าง หมายถึง หมู่ชน หรือชุมชนก็ได้ เช่น ไมสมัยของมหาวิทยาลัยนาลันทา
มีตำแหน่งกุลบดี หมายถึง หัวหน้าผู้บริหารงาน แม้ในภาษาอินเดียปัจจุบัน ก็ยังมีคำนี้
ซึ่งใช้ในความหมาย ตั้งแต่ครอบครัว หมู่ชน ไปจนถึงเผ่าชน

ยกมาเป็นตัวอย่างเท่านั้นคิดว่าเพียงพอแล้ว เพราะสาระก็ทำนองเดียวกัน

สาระนั้นก็คือ

- การอยู่ร่วมอย่างเกื้อกูลกัน ในครอบครัว ในชุมชน ในสังคมโดยเอาใจใส่ดูแลคนที่ตนเกี่ยวข้อง ประพฤติปฏิบัติดี ทำหน้าที่ต่อกัน ทำประโยชน์แก่กัน

- ด้วยทาน คือ รู้จักให้ เผื่อแผ่แบ่งปัน โดยไม่มัวหวงแหนทรัพย์สมบัติแต่นำออกมาใช้ทำประโยชน์ในการบำรุงเลี้ยง ช่วยเหลือกันตามวิธีปฏิบัติข้างต้นนั้น

- จึงเป็นการนำชีวิตไปในทางแห่ง**สวรรค์**

รวมทั้งข้อเน้นที่จะให้ผลดีเกิดขึ้นเป็นประโยชน์ทั้งในโลกนี้และโลกหน้าตามคติ**อิทธิโลก-ปรโลก** ซึ่งพบได้ทั่วไปในพระไตรปิฎก

หลักธรรมสำหรับสังคมคฤหัสถ์ตามคำสอนในพระไตรปิฎกที่ว่ามานี้เองคือแหล่งแห่งธรรมที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงสอนในศิลาจารึกของพระองค์ที่บางท่านมองว่าเป็นคำสอนที่พระเจ้าอโศกทรงคิดขึ้นมา แล้วตั้งชื่อให้ว่า**อโศกธรรม**

จักรพรรดิ-ธรรมราชา

พระสุตรใหญ่ที่เหมือนกับประมวลธรรมสำหรับชีวิตและสังคมคฤหัสถ์ไว้ก็คือ สังคาลงสูตร (บางที่เรียกว่า สีคาโลวาทสูตร, ที.ปา.๑๑/๑๗๒) ที่ท่านให้ถือเป็นวินัยของคฤหัสถ์ (คิหิวินัย)

ในสังคาลงสูตรนั้น แม้จะตรัสธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติไว้หลายด้าน แต่หลักใหญ่ที่เป็นเป้าหมายของพระสุตรนั้น ก็คือหลัก**ทศ ๖** ที่รู้จักกันดี อันแสดงธรรมหรือหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อกัน ระหว่างมารดาบิดา – บุตรธิดา อาจารย์-ศิษย์ สามี

-ภรรยา มิตร-มิตร นางงาน-คนงาน สมณพราหมณ์-กุลบุตร (พระสงฆ์-ชาวบ้าน)

ในสังคาลกสูตรนี้ ตลอดทั้งหมด ก็เช่นเดียวกับพระสูตรทั้งหลายที่ยกมา เป็นตัวอย่างข้างบนนั้น ไม่กล่าวถึงหลักธรรมสำคัญอย่างอริยสัจ ปฏิจจสมุปบาท ฌานา นิพพาน ใดๆ ที่พวกนักปราชญ์ ฝรั่งและอินเดียหลายท่านนั้นคาดหวังเลย แม้แต่ศีล ๕ ก็ยังไม่ปรากฏชื่อออกมาในสังคาลกสูตร นี้คือเรื่องธรรมดาที่ฟัง เข้าใจ

ชื่อเรียกนั้นเป็นสื่อสำหรับลดความเข้าใจ คนที่รู้เรื่องนั้นอยู่แล้ว พอออก ชื่อมา เขาก็มองเห็นเนื้อหาทะลุตลอดหมด ไม่ต้องมาแจกแจกกันอีก ชื่อเรียก หลักธรรมต่างๆ จึงมีไว้ใช้ให้สะดวกสำหรับการสอนและการศึกษา ยิ่งขึ้นไป จุด สำคัญอยู่ที่เอ่ยชื่อให้ตรงกับสภาวะที่จะสื่อ ไม่ใช่เรื่องสำหรับมายึดว่าเป็นของ ใครๆ

ด้วยเหตุนี้ เมื่อพระพุทธเจ้าทรงสอนคุณุหัสถ์หรือคนใหม่ภายนอก ที่ชื่อเรียก จะไม่ช่วยในการสื่อแก่เขา พระองค์ก็ตรัสเนื้อหาของธรรมนั้นๆ ไป แม้จะต้องใช้ เวลาากหน่อย การที่คนผู้มาอ่านทีหลังไม่พบชื่อของธรรมนั้นๆ ก็เป็นเรื่อง ธรรมดาอย่างที่ว่าแล้ว

แม้แต่ในจักกวัตติสูตร ที่เป็นแหล่งของหลักธรรมวิชัยและคติจักรกวัตติ- ราชาธิเอง ในตอนเดินเรื่อง ถึงจะตรัสเนื้อหาของศีล ๕ ก็ทรงแสดงไปตามสภาวะ แต่ไม่ออกชื่อมาว่า “ศีล ๕”

รวมทั้งชื่อว่า “กุศลกรรมมถ-อกุศลกรรมมถ” ก็ทรงเอ่ยเฉพาะตอนที่ตรัส แบบสรุปความแก่พระสงฆ์

นี่คือ แม้แต่พระพุทธเจ้าตรัสเอง และอยู่ในพระไตรปิฎก ในกรณีอย่างนี้ ก็ไม่ได้ออกชื่อของหลักธรรมนั้นๆ

ในข้อปฏิบัติขององค์พระจักรพรรดิธรรมราชา ก็เน้นที่การคุ้มครองประชารา- ษฏร์ คือ เน้นที่คน โดยจำแนกประชาชนที่จะพึงดูแลเป็นหมู่เหล่าต่างๆ ๘ พวก

(ขอให้นึกถึงสิ่งกาลกสฺตร ที่จัดคนเป็นกลุ่มๆ ในหลักทศ ๖)

ใน**จักกวัตติสูตร** ที่ว่าชื่อซ้ำกันอีกสูตรหนึ่ง (อง.ตัก.๒๐/๔๕๓) พระพุทธเจ้า และพระเจ้าจักรพรรดิ มีคำเรียกพระนามที่ตรงกันว่าทรงเป็น “ธรรมราชา” เพราะฉะนั้นจึงมีธรรมราชา ๒ อย่าง คือ

๑. จักรพรรดิธรรมราชา
๒. สัมมาสัมพุทธธรรมราชา

ความแตกต่างระหว่างธรรมราชา ๒ อย่างนี้ คือ ระหว่างพระพุทธเจ้า กับ พระเจ้าจักรพรรดิ ที่เป็นจุดสังเกตสำคัญ ก็คือ

พระเจ้าจักรพรรดิ จัดสรรการดูแลรักษาคุ้มครองป้องกันอันเป็นธรรมแก่ประชาชนหมู่เหล่าต่างๆ (ทรงจำแนกไว้ ๘ ประเภท คือ อันโตชน ชตติยะ อนุยนต์ พลกาย พรหมณคหบดี ชาวนิคมนชนบท สมณพราหมณ์ มิคบัปชี) ยัง**จักร**ให้หมุนไปโดยธรรม ซึ่งคนสัตว์ที่มุ่งร้ายใดๆ ไม่อาจทำให้หมุนกลับได้ แต่

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จัดสรรการดูแลรักษาคุ้มครองป้องกันอันเป็นธรรมให้แก่กายกรรม วาจกรรม มโนกรรม โดยให้รู้ว่กายกรรม วาจกรรม มโนกรรม อย่างไหนควรเสพ อย่างไหนไม่ควรเสพ ยัง**ธรรมจักร**ให้หมุนไปโดยธรรม ซึ่งสมณะพราหมณ์ เทพ มาร พรหม หรือใครก็ตามในโลก ไม่อาจทำให้หมุนกลับได้

นอกจากนั้น ใน**จักกวัตติสูตร** ที่ ๓ (ส.ม.๑๙/๕๐๕) ก็ตรัสให้เห็นความแตกต่างไว้อีก มีใจความว่า การปรากฏของพระเจ้าจักรพรรดิ ทำให้รัตนะ ๗ อย่างที่เป็นบุคคลและวัตถุปรากฏ แต่การปรากฏของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำให้รัตนะของการพัฒนาจิตใจและปัญญาคือโพชฌงค์ ๗ ปรากฏ

คำว่า “**ธรรมราชา**” มีความหมายตามที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ ๒ ชั้น คือ เป็น “ราชาผู้ทรงธรรม” และ “ผู้มีธรรมเป็นราชา”

สำหรับความหมายแรกว่าเป็น “ราชาผู้ทรงธรรม” นั้นชัดอยู่แล้ว แต่ในความหมายที่ ๒ คือ “ผู้มีธรรมเป็นราชา” พระพุทธเจ้าทรงอธิบายว่า “**ธรรม**” เป็นราชา

ของพระองค์ และของพระเจ้าจักรพรรดิ คือ พระพุทธเจ้าและพระเจ้าจักรพรรดิ ทรงเคารพธรรม ยึดธรรมเป็นหลักนำ ถือธรรมเป็นใหญ่ เป็น**ธรรมาธิปไตย**

ที่นี่ ถ้าวิเคราะห์ศัพท์แยกแยะละเอียดลึกลงไปอีก คำว่า “ราชา” แปลว่า “ผู้ทำให้ประชาชนชื่นชมยินดี เพราะฉะนั้น “ธรรมราชา” ก็แปลว่า “ผู้ทำให้ประชาชนให้ชื่นชมยินดีด้วยธรรม”

แล้ววรรคตกาก็แยกความหมายของธรรมราชา ๒ อย่างว่า

๑. จักรพรรดิ-ธรรมราชา หมายถึง ท่านผู้ยังชาวโลกให้ชื่นบานสดีได้ด้วยธรรม คือ กุศลกรรมบถ ๑๐

๒. สัมมาสัมพุทธ-ธรรมราชา หมายถึง ท่านผู้ยังชาวโลกให้ชื่นบานสดีได้ด้วยธรรม คือ โลกุตตรธรรม ๙

ในด้านงานของธรรมราชา เริ่มจากจักรพรรดิธรรมราชา เป็นต้นไป เมื่อพระพุทธเจ้าทรงบรรยายความเลื่อมของสังคัมมนุษย์ซึ่งเป็นเนื้อหาส่วนที่ยืดยาวของ**จักกวัตตสูตร**แรก ก็ทรงแสดงภาวะเลื่อมโทรมนั้นโดยชี้ถึงการที่มนุษย์ไม่ดูแลรับผิดชอบทำหน้าที่ต่อกัน ขอให้ดูตัวอย่างสักตอน

ภิกษุทั้งหลาย จักมีสมัยที่มนุษย์เหล่านี้มีบุตรอายุอยู่ได้ ๑๐ ปี เมื่อมนุษย์มีอายุ ๑๐ ปี เด็กหญิงมีอายุ ๕ ขวบ จักอาจมีสามี...

ภิกษุทั้งหลาย เมื่อมนุษย์มีอายุ ๑๐ ปี คนทั้งหลายจักเป็นผู้ไม่ปฏิบัติชอบต่อมารดา ไม่ปฏิบัติชอบต่อบิดา ไม่ปฏิบัติชอบต่อสมณะ ไม่ปฏิบัติชอบต่อพราหมณ์ ไม่ประพฤติก่อนน้อมต่อท่านผู้ใหญ่ในตระกูล

อีกทั้งเขาเหล่านั้นก็จักได้รับการยกย่องเชิดชู และได้รับการสรรเสริญเหมือนดังที่คนผู้ปฏิบัติชอบต่อมารดา ปฏิบัติชอบต่อบิดา ปฏิบัติชอบต่อสมณะ ปฏิบัติชอบต่อพราหมณ์ ประพฤติก่อนน้อมต่อท่านผู้ใหญ่ในตระกูล ได้รับการยกย่องเชิดชู และได้รับการสรรเสริญ ในบัดนี้

ภิกษุทั้งหลาย เมื่อมนุษย์มีอายุ ๑๐ ปี เขาจักไม่มีจิตคิดเคารพยำเกรงว่า

นี่แม่ นี่น้ำ นี่พ่อ นี่อา นี่ป้า นี่ภรรยาของอาจารย์ หรือว่านี่ภรรยาของท่านที่เคารพ
ทั้งหลาย สัตว์โลกจักถึงความสมสู่ปะปนกัน เหมือนดังพะไ่ สุนัขบ้าน สุนัข
จิ้งจอก ฉะนั้น

ภิกษุทั้งหลาย เมื่อมนุษย์มีอายุ ๑๐ ปี สัตว์เหล่านั้นต่างก็จักผูกความ
อาฆาต ความพยาบาท ความคิดร้าย ความคิดจะฆ่าอย่างแรงกล้าในกันและกัน

มารดากับบุตรก็ดี บุตรกับมารดาที่ดี บิดากับบุตรก็ดี บุตรกับบิดาก็ดี พี่ชาย
กับน้องหญิงก็ดี น้องหญิงกับพี่ชายก็ดี จักมีความแค้นเคืองพลุ่งขึ้น มา มีความ
พยาบาท ความคิดร้าย ความคิดจะฆ่ากันอย่างแรงกล้า เสมือนนายพรานเนื้อ
เห็นเนื้อเข้าแล้ว เกิดความอาฆาตพลุ่งขึ้น มีความพยาบาท ความคิดร้าย ความ
คิดจะฆ่าอย่างแรงกล้า ฉะนั้น

(ที.ปา.๑๑/๔๖)

(อ่านต่อฉบับหน้า)

ข้างกำแพง

เด็กหนุ่มคนหนึ่งติดเกมจนต้องป็น
หอพักของโรงเรียนเพื่อไปร้านเกม

แต่ค่าวันหนึ่ง ที่เขาป็นกำแพง ก็
ต้องชะงักงันอยู่ที่ จากนั้นก็ป็นรั้ว
กลับเข้าหอพักไป

จากนั้นเป็นต้นมา เด็กหนุ่มผู้นี้ก็
ตั้งใจเรียน เพื่อนๆ ต่างก็รำลือกัน
ว่าค่าวันเขาเจอดี

หลังจากนั้นเขาก็สอบเข้ามหาวิทยาลัย

ชื่อ เพื่อนๆ ถามเขาว่าทำไมเขาจึงตั้งใจ
เรียน เพราะค่าวันเจอดีใช่หรือเปล่า?

เขาก็หันหน้าอย่างละอายแล้วเอ่ยว่า

“วันนั้นพ่อกูเอาเงินค่าเทอมมาให้
พ่อกูไม่ยอมพักโรงแรม แกร่งหลับอยู่ที่
ข้างกำแพงโรงเรียนทั้งคืน ตรงที่กูป็น
นั้นแหละ”

นุสนธิ์บุคส์

เที่ยวแบบ มีธรรม

มัก เข้าใจกันว่าวิธีปฏิบัติธรรมก็คือการทำสมาธิจนได้ฌานระดับต่างๆ ใครสามารถเข้าฌานไปเที่ยววนรก-สวรรค์ เห็นภพภูมิทั้งหลายได้ก็ถือว่าเป็นผู้เข้าถึงธรรมชั้นสูง เก่งกว่าคนที่เพียงแค่ตักสิลเสตัมหาได้ แต่ไม่มี ‘อภิญญา’ ความสามารถที่จะไปท่องเที่ยวในภพภูมิทั้งหลายดังกล่าว

การสามารถนั่งหลับตาเข้าสมาธิเพื่อไป ‘ท่องเที่ยว’ ในที่ต่างๆ ได้นั้น ย่อมเป็นความเพลิดเพลินและสร้างความรู้สึภพภูมิใจในความสามารถที่คนอื่นไม่อาจกระทำได้อย่างเรา

แต่เศรษฐกิจที่มีเงินไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ทั่วโลก ได้นอนโรงแรมชั้นหนึ่ง ได้กินอาหารอร่อยๆ รสชาติแปลกใหม่ราคาแพง ได้เห็นวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม ฯลฯ ก็คงมีความเพลิดเพลินเป็นสุข และคงจะรู้สึกภพภูมิใจใน ‘ความเก่งของตัวเอง’ ที่คนทั่วไปไม่มีเงินพอจะไปใช้ชีวิตท่องเที่ยวได้อย่างเพลิดเพลิน เป็นสุขเหมือนกับตัวเราเช่นกัน

ถ้าเช่นนั้นแล้วคนที่ **‘ปฏิบัติธรรม’** ถึงขั้นเข้าสมาธิถอดจิตไปท่องเที่ยวใน ที่ต่างๆ ได้ กับเศรษฐกิจที่หาเงินสะสมไว้มากๆ จนมีเงินไปเที่ยวรอบโลกได้ จะมี ความแตกต่างในแง่ของการ **‘เข้าถึงธรรม’** ตรงไหน

ถ้าหากการเข้าสมาธิถอดจิตไปเที่ยวในนรก-สวรรค์และภพภูมิต่างๆ มี นัยต่อการ **‘เข้าถึงธรรม’** ตรงที่ช่วยให้เกิดความเชื่อว่าภพอื่นนอกเหนือจากโลก นี้มีจริงชาติหน้ามีจริง นรก-สวรรค์มีจริง ฯลฯ แล้วตั้งใจทำ **‘กุศลกรรม’** เพื่อ ว่าเมื่อตายไปแล้ว ชาติหน้าจะได้มีโอกาสไปเกิดบนสวรรค์อันเต็มไปด้วยสิ่งที่น่า เพลิดเพลินเหมือน **‘หนังตัวอย่าง’** ที่ไปเห็นมานั้นๆ

ในแง่นี้ถ้าคนที่มีโอกาสไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ให้เป็นที่เพลิดเพลิน มีความสุข (แม้ไม่ถึงกับได้ไปเที่ยวรอบโลกก็ตาม) แล้วเกิดความคิดขึ้นมาว่า การ ที่เรามีโอกาสท่องเที่ยวอย่างเพลิดเพลินเช่นนี้ได้ ก็เพราะสร้าง **‘กุศลกรรม’** ด้วย การขยันหมั่นเพียรทำงานหาเงินในชาตินี้บ้าง หรือเพราะได้สร้างกุศลกรรมมา ต่ออดีตชาติบ้าง ฉะนั้นเพื่อความไม่ประมาทที่จะมีโอกาสใช้ชีวิตท่องเที่ยวอย่าง เพลิดเพลินเช่นนี้ ก็ควรที่จะสร้างกุศลกรรมเพื่อเป็นทุนสะสมไว้ต่อไป

ถ้าหากพิจารณาให้เกิดความคิดแบบนี้ได้ การนั่งหลับตาทำสมาธิถอดจิต ไปท่องเที่ยวในภพภูมิต่างๆ กับการมีโอกาสไปเที่ยวชมวิทิวทัศน์ที่ไหนก็ได้ให้เป็นที่ เพลิดเพลินเจริญใจ ก็มีนัยแห่งความหมายของการ **‘เข้าถึงสวรรค์สมบัติ’** ที่ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญอะไรในทางธรรมมากนัก

ที่นี้สมควรถ้าคนที่ **‘ปฏิบัติธรรม’** จนสามารถถอดจิตไปเที่ยวนรก-สวรรค์ได้ เกิดเห็นความจริงตามความเป็นจริงขึ้นมาว่า อารมณ์ความเพลิดเพลินจากการ ท่องเที่ยวในภพภูมิต่างๆ ตามที่จิตได้สัมผัสรับรู้ใน **‘รูปภพ’** นั้น เป็นแค่ความ เพลิดเพลินที่เกิดขึ้นเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วดับไปๆ

จากนั้นก็คืนกลับสู่ความเป็นจริงในชีวิตที่ต้องประสบกับความทุกข์อันทนได้

ยากประการต่างๆ อาทิ ความทุกข์ทรมานที่เกิดจากโรคภัยไข้เจ็บทั้งหลาย หรือเกิดจากความแก่ชราของร่างกาย และความตายที่ทุกคนจะต้องเผชิญโดยหลีกเลี่ยงไม่พ้น

รวมถึงต้องประสบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รักที่พอใจบ้าง ต้องพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รักที่พอใจบ้าง ไม่ได้สิ่งที่เป็นไปตามความปรารถนาดังใจบ้าง ฯลฯ อันเป็นความจริงที่ต้องเผชิญในชีวิต แล้วเกิดความเบื่อหน่าย (นิพพิทา) ในความเพลิดเพลินจากการท่องเที่ยวดังกล่าว ก็จะเป็นการ **‘เข้าถึงธรรม’** ที่สูงยิ่งขึ้น

ถ้าเช่นนั้นถึงใครจะไป ‘ท่องเที่ยว’ ที่ไหนใน **‘กามภพ’** ที่รับรู้ผ่าน รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ไม่ว่าจะไปเที่ยวต่างประเทศ เที่ยวต่างจังหวัด เที่ยวกลับบ้าน เที่ยวสวนสาธารณะที่ไม่ต้องเสียเงิน หรือแม้แต่นั่งจินตนาการเที่ยวอยู่คนเดียวที่บ้านก็ตาม

หากสามารถทำความคิดจิตใจให้เห็นความไม่แน่นอนสาริจริงในอารมณ์ความรู้สึกเพลิดเพลินยินดีจากการไปท่องเที่ยววนั้นๆ จนคลายความลุ่มหลงในอารมณ์ความรู้สึกเพลิดเพลินดังกล่าว ก็เท่ากับเป็นการ **‘เข้าถึงธรรม’** ได้ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญอะไรกับคนที่สามารถทำสมาธิถึงขั้นถอดจิตไปท่องเที่ยวถึงบนสวรรค์ชั้นต่างๆ ดังที่เล่าขานกัน

แต่ความเพลิดเพลินที่เกิดจากการทำสมาธิถึงขั้นสามารถไปท่องเที่ยวใน **‘รูปภพ’** ที่ปรุงแต่งขึ้นนั้น ไม่ได้สิ้นเปลืองทรัพยากรของโลกซึ่งต้องแย่งชิงกับคนอื่น ต่างจากการท่องเที่ยวใน **‘กามภพ’** ที่ต้องอาศัยการได้เสพรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสต่างๆ (ซึ่งต้องไปเบียดเบียนแย่งชิงทรัพยากรของโลก) เพื่อมาหล่อเลี้ยงอารมณ์ความรู้สึกเพลิดเพลินยินดี จึงอาจจัดลำดับขั้นของการ **‘เที่ยวอย่างมีธรรม’** ได้ คือ

๑. การทำสมาธิหลับตาจนสามารถไปท่องเที่ยวใน **‘รูปภพ’** ที่ตนปรุงแต่ง

สร้างขึ้นนั้น ย่อมมีระดับเหนือกว่าการท่องเที่ยวใน ‘กามภพ’ ที่ต้องไปแข่งขันแย่งชิงทรัพย์สินเงินทองกับคนอื่น ๆ เพื่อซื้อหา ‘รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส’ มา ‘กิน สูด ดื่ม เสพ’ ให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกเพลิดเพลินสนุกสนาน

๒. แต่การได้ท่องเที่ยวใน ‘กามภพ’ ให้เพลิดเพลินยินดี แล้วฉุกคิดขึ้นมาโดยไม่ประมาณว่าควรจะต้องสร้าง ‘กุศลกรรม’ เพื่อเป็นปัจจัยให้ได้มาซึ่ง ‘สวรรค์สมบัติ’ ที่ยั่งยืน ก็ยิ่งเหนือกว่าการทำสมาธิหลับตาไปท่องเที่ยวใน ‘รูปภพ’ ที่ตนปรุงแต่งสร้างขึ้น แล้วหลงติดความเพลิดเพลินยินดีในรูปภพเหล่านั้น โดยมีความประมาทที่จะเพิ่มพูนการสร้าง ‘กุศลกรรม’ ให้กับตนเอง

๓. และถึงแม้จะเป็นการท่องเที่ยวใน ‘กามภพ’ ที่อาศัย ‘รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส’ เป็นเครื่องสร้างอารมณ์ความรู้สึกเพลิดเพลินยินดีก็ตาม แต่ถ้าสามารถพิจารณาให้เห็นความไม่มีแก่นสารของอารมณ์ ความเพลิดเพลินยินดีที่เกิดขึ้นเพียงช่วงขณะแล้วดับไปๆ จนไม่หลงติดในความเพลิดเพลินดังกล่าวได้ ก็ถือว่าเป็นการ ‘เที่ยวอย่างมีธรรม’ ที่เหนือกว่าการทำสมาธิหลับตาไปท่องเที่ยวในสวรรค์ชั้นต่างๆ อันเป็น ‘รูปภพ’ ที่ตนปรุงแต่งสร้างขึ้น แล้วหลงติดอารมณ์ความเพลิดเพลินยินดีเหล่านั้น รวมถึงหลงติดใน ‘ความเก่ง’ (อยู่คนเดียว) ที่ตนสามารถไปท่องเที่ยวในสถานที่ซึ่งคนอื่นไม่เคยไป ‘ในรูปภพที่ตนปรุงแต่งสร้างขึ้นและรับรู้只有自己’ (เหมือนบ้าอยู่คนเดียว) นั้นๆ

รวมความแล้วไม่ต้องไปเที่ยวถึงบนสวรรค์ชั้นฟ้าที่ไหนก็ได้ หรือไม่ต้องไปเที่ยวรอบโลก เที่ยวต่างประเทศ เที่ยวต่างจังหวัด เที่ยวห้างสรรพสินค้านอกบ้าน ฯลฯ อยู่ที่ไหนก็ ‘เที่ยวอย่างมีธรรม’ ได้ ถ้าทำความคิดจิตใจให้เห็นความไม่มีแก่นสารของอารมณ์ความเพลิดเพลินยินดีกับการท่องเที่ยวดังกล่าว

สิ่งที่ทำได้ยาก

เวลาคนเรายึดถืออะไรนั้นคงว่าเป็นสาระสำคัญ จะเข้าใจไม่ได้ว่าคนที่เคยคิดเหมือนกัน เปลี่ยนไปคิดแบบตรงกันข้ามได้อย่างไร โดยปกติแล้ว หาได้ยากที่คนจะเปลี่ยนแปลงตนเองในทางที่ดีแบบหลังเท้าเป็นหน้ามือ คนส่วนใหญ่จะยึดมั่นถือมั่นอยู่กับความคิดความเชื่อของตนเอง และเห็นว่ามันถูกต้องดีงามที่สุดแล้ว เพราะมองไม่เห็นสิ่งที่ดีกว่า แม้แต่นักการศาสนาและนักการศึกษาที่มีหน้าที่ในการสร้างความเปลี่ยนแปลงในหมู่มนุษย์ เรียกอีกอย่างว่าเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change agent) ก็มีข้อจำกัดในการเปลี่ยนแปลงตนเองเหมือนกัน เรื่องนี้คงเป็นธรรมชาติของมนุษย์ พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนไม่ให้สันโดษในกุศลธรรม และไม่ย่อท้อในการทำความเพียร (พระไตรปิฎกเล่ม ๒๐ ข้อ ๒๕๑) พุดง่าย ๆ ว่าทำความดีโดยไม่ย่อท้อและไม่สิ้นสุด

ยากที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง

สาเหตุที่การเปลี่ยนแปลงตนเองเป็นเรื่องยากเย็นแสนเข็ญ นอกจากเป็นเพราะความเห็นว่าคุณทำดี ทำถูกต้องอยู่แล้ว ยังเป็นเพราะการไม่เปิดรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้อื่น

เดี๋ยวนี้มีคนจำนวนไม่น้อยทำที่เป็นคนใจกว้าง เหมือนจะรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น เปิดให้มีการแสดงความคิดเห็นตามรูปแบบ เช่น การประชุม การลงคะแนนเสียง ประชาพิจารณ์ ประชามติ แต่ . . . ไม่มีการ “รับฟัง” หมายความว่าไม่ได้ใส่ใจความเห็นหรือข้อเสนอแนะที่ผิดจากความเห็นของตน ไม่ได้เก็บมาไตร่ตรองให้ถี่ถ้วน และเลือกไปใช้ประโยชน์ตามสมควร

การรับฟังความเห็นของผู้อื่นเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่พระพุทธองค์ทรงสอนเรียกว่า ปรโตโมละ

ผู้มีปัญญาทั้งรับฟังความเห็นของผู้อื่นและเตือนตนเองได้

เหมือนอย่างโฆษณาที่เป็นเรื่องของหญิงสาววัยเรียนสองคน ทั้งคู่เคยสนใจแต่กิจกรรมนันทนาการที่ทำผ่านโทรศัพท์อัจฉริยะ (smart phone) จนกระทั่งวันที่หญิงสาวคนหนึ่งเห็นแม่ทำงานหนักจนหลับไป เธอฉุกใจคิดว่าการกระทำที่ผ่านมามีคุณค่ากับความเหน็ดเหนื่อยของแม่ ก็เลยเอาใจใส่การเล่าเรียนอย่างหนัก แม้เพื่อนจะพูดชักชวนอย่างไร เธอก็ไม่เขวไปจากความตั้งใจที่จะตอบแทนความเหน้อยยากลำบากของแม่ ผลการเรียนของเธอดีขึ้นมากจนสามารถสอบได้รับทุนไปเรียนต่อต่างประเทศ ทำให้แม่ปลื้มใจมาก

คิดว่าเพื่อนที่เคยสนุกสนานร่วมกันมากกับการ “เล่น” โทรศัพท์ จะประหลาดใจแค่ไหนที่เพื่อนเปลี่ยนไปเป็นคนละคน

ยากที่จะรับฟังผู้อื่น

สองสามวันที่ผ่านมาได้ดูละครชุด (series) ของฝรั่งหลายเรื่องที่น่าประทับใจในการรับฟังผู้อื่น

ตอนหนึ่งของเรื่อง ยอดหญิงแกร่งแห่งทำเนียบขาว (Madam Secretary) เป็นเรื่องน้องชายของอลิซาเบธ แมคคอร์ด อลิซาเบธเป็นรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศ น้องชายของเธอชื่อวิล เป็นแพทย์ทหาร ต้องเดินทางไปพื้นที่ต่างๆ รวมถึงต่างประเทศที่เกิดวิกฤตการณ์และต้องการความช่วยเหลือด้านการแพทย์ แพทย์จะไม่ได้ใช้ชีวิตกับครอบครัว อลิซาเบธจึงติดต่องานให้วิลเป็นหัวหน้าฝ่ายอบรม เป็นผู้ฝึกสอนศิษย์แพทย์ เพื่อให้วิลได้อยู่กับครอบครัว แต่แล้วก็เกิดแผ่นดินไหวรุนแรงที่เวเนซุเอล่า วิลรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องไปช่วยประชาชนที่กำลังประสบภัย เขาบอกภรรยาและลูก ลูกไม่สนใจเลยเพราะเคยชินกับการที่พ่อไม่ได้อยู่ด้วย เขาจึงได้คิดว่าลูกถูกทอดทิ้งมานานเกินไปแล้ว และตัดสินใจไม่ไปเวเนซุเอล่า

เข้าใจว่าสิ่งเหล่านี้เกิดจากการเคารพในสิทธิส่วนบุคคลและความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ ที่ปลูกฝังกันเป็นวัฒนธรรมของชาติ ภรรยายอมรับการตัดสินใจของสามีและลูกก็ยอมรับการตัดสินใจของพ่อ หากทุกฝ่ายยังตระหนักถึงคุณค่าของสมาชิกครอบครัว ต่างก็จะให้ออกาสซึ่งกันและกันในการเรียนรู้และประมาณการกระทำของตนเองว่า “เกินไป” หรือยัง เรียนรู้ที่จะใส่ใจในความรู้สึกของคนในครอบครัว

เฮนรี สามีของอลิซาเบธก็เช่นกัน เขายอมเปลี่ยนชีวิตการเป็นทหารมาเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย เพื่อจะได้มีเวลาให้ครอบครัว ก่อนที่จะสูญเสียทุกอย่างไป เฮนรีบอกว่า ไม่จำเป็นต้องสละทุกอย่างเพื่อทำสิ่งที่ตนเองเห็นว่าสำคัญ งานอื่นที่แม้ไม่ต้องเสี่ยงชีวิตก็ไม่ได้หมายความว่าไม่สำคัญ

ยากที่จะเสียสละ

เคยดูละครชุดเรื่องอื่น มีครอบครัวหนึ่ง ทั้งสามีและภรรยาต่างรักงานของตนเอง งานเป็นเหตุผลอันดับหนึ่งในการตัดสินใจ ทั้งสองจึงต้องแยกจากกันเพื่อจะได้มีอิสระในการทำงานที่ตนเองรัก

สิ่งหนึ่งที่สังเกตเห็นในละครหลายๆ เรื่อง คือ การลาออกจากงานเพื่อดูแลครอบครัว ในที่นี้หมายถึงงานสืบสวนสอยสวนซึ่งทำงานไม่เป็นเวล่ำเวลาและเสี่ยงอันตราย เมื่อมีครอบครัว จำเป็นต้องหางานใหม่ที่มีเวลาทำงานแน่นอนและไม่ต้องเสี่ยงชีวิต บางคนลาออกหลังแต่งงาน บางคนลาออกเมื่อมีลูก บางคนลาออกเมื่อมีภัย เช่น ลูกไม่ปลอดภัยจากอาชญากรที่โกรธแค้นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ทำอะไรไม่ได้ จึงหันไปเลี้ยงดูเด็กแทน บางกรณีเกิดจากลูกไปคบเพื่อนผิดหรือมีพฤติกรรมที่เป็นผลร้ายต่อตนเอง สิ่งเหล่านี้ทำให้พ่อแม่ต้องเปลี่ยนงานเพื่อจะได้มีเวลาดูแลลูกใกล้ชิด

เป็นการปรับความสมดุลของครอบครัวกับงาน

เสียสละงานที่รัก เพื่อครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ (ยิ่งกว่าความรัก)

ยากที่จะยอมรับความผิดพลาดของตนเอง

อีกเรื่องเป็นตอนหนึ่งของละครสืบสวนสอบสวนเรื่อง NCIS (Naval Criminal Investigative Service) ชุด New Orleans เหตุเกิดเมื่อมีผู้หญิงคนหนึ่งถูกฆาตกรรมและแขวนคอที่ท่ารถโดยสารประจำทาง ลักษณะของศพเหมือนคดีที่เคยเกิดขึ้นเมื่อ ๒๐ ปีก่อน และฆาตกรในคดีนั้นเพิ่งพ้นโทษออกมา ทุกคนคิดว่าฆาตกรกำลังตามแก้แค้นคนที่มีส่วนให้เขาต้องโทษจำคุก แต่เมื่อเปิดเทปบันทึกการพิจารณาคดีเก่าในศาลครั้ง ๒๐ ปีก่อน คุณหมอชันสูตรศพสังเกตเห็นลักษณะการ

ให้การของตนเองเหมือนไม่ใช่ตนเอง เธอจึงเล่าให้หัวหน้าทีมชุดปัจจุบันฟังว่า ตอนนั้นเธอเพิ่งแยกทางจากสามีด้วยความทุกข์แสนสาหัส หลังจากที่แต่งงานอยู่ด้วยกันระยะหนึ่ง สามีของเธอเปลี่ยนไป ทำร้ายภรรยาถึงขนาดกักขังด้วย ในที่สุดเธอจึงรวบรวมความกล้า แยกทางออกมาเริ่มต้นชีวิตใหม่ การพิจารณาและตัดสินใจเกี่ยวกับคดีเมื่อ ๒๐ ปีก่อนจึงได้รับอิทธิพลจากอารมณ์ที่เธอต้องการให้สามีของเธอได้รับโทษ

คุณหมอชันสูตรโทษตนเองว่าปล่อยให้อารมณ์เข้ามามีอิทธิพลจนทำให้คนบริสุทธิ์ต้องติดคุกถึง ๒๐ ปี

หลังจากนั้นทีมงานทั้งหมดก็พลิกคดีเก่าขึ้นมาสอบสวนใหม่

ผลปรากฏว่าฆาตกรตัวจริงคือทนายของนักโทษนั่นเอง สาเหตุที่ทำเพราะจะแย่งแฟนเขา แต่ผู้หญิงมันคงต่อคู่รัก ทนายก็เลยฆ่าผู้หญิง แล้วสร้างหลักฐานให้ดูเหมือนคู่รักของเธอเป็นฆาตกร แคมอาสาเป็นทนายจำเลยให้ฟรีอีกด้วย ที่จริงก็เพื่อจะทำให้แพคดี และทำสำเร็จจนผู้ต้องหาได้รับโทษทั้งที่ไม่ได้ทำผิดใดๆ เลย เมื่อพ้นโทษออกมา ฆาตกรตัวจริงก็รับจัดการผู้ที่เกี่ยวข้องเพราะกลัวว่าคดีจะถูกรื้อฟื้น

น่ากลัวมาก เพราะฉะนั้นใครจะปกครองประเทศด้วยกฎหมาย ต้องระมัดระวังขั้นสูงสุดเลยเชียว

ทั้งผู้ปกครองประเทศ ผู้ใช้กฎหมาย และประชาชนภายใต้กฎหมาย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองไทยที่ไม่ค่อยจะเจอคนกล้ารับว่าตนเองทำผิดพลาด

แค่ละครที่มีเนื้อหว่าคนบางอาชีพทำผิดทำชั่ว คนในอาชีพนั้นก็ออกมาต่อต้านอย่างหนัก

ยากที่จะใคร่ครวญ ครุ่นคิดให้ปรุโปร่ง

ในละครชุดหลายๆ ชุดที่เคยดู ตัวละครดีๆ ก็ทำผิดพลาดอยู่เรื่อยๆ แล้วก็ใช้เวลาว่าจะเรียนรู้และยอมรับ บางคนก็เร็ว บางคนก็ช้า อย่างคุณหมอชันสูตร นั้นใช้เวลา ๒๐ ปี กว่าจะได้เปิดเผยความผิดของตนเอง บางคนก็เคราะห์ร้าย ที่ผู้ได้รับผลกระทบจากความผิดพลาดนั้นไม่ให้อภัย และสร้างเวรกรรมต่อเนื่องร้ายกาจยืดเยื้อออกไปอีก บางคนก็เคราะห์ดีที่ผู้ได้รับผลกระทบให้อภัย

อย่างกรณีของคุณหมอชันสูตร พอยอมรับว่าทำผิดไปแล้ว ทีมงานก็ให้กำลังใจและช่วยกันแก้ไข

คนที่ติดคุกพริมาตั้ง ๒๐ ปีนอกจากจะไม่โกรธแล้ว ยังขอบคุณที่คุณหมอและทีมงานช่วยให้เขาพ้นจากมลทิน

นี่คือชีวิตจริง มีคนที่เจตนาและมีธรรมชาติของความเป็นคนดี ทำผิดพลาดเล็กน้อยในบางครั้ง มีคนที่เจตนาและมีธรรมชาติของความเป็นคนเลวทำถูกต้องในบางครั้ง แต่คนมักจะไม่เชื่อว่าคนดีจะทำผิด และไม่เชื่อว่าคนเลวจะทำดี แม้เพียงบางครั้งก็ตาม

นี่ก็เป็นปรากฏการณ์จริงของสังคม

ที่ต้องระมัดระวังคือคนที่ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นคนดีเจตนาทำความผิดมหันต์ อย่างที่ปรากฏบ่อยครั้ง เพราะความเชื่อถือก็เลยถูกหลอกได้ง่าย

ที่ต้องตระหนักให้มากคือการให้โอกาสคนที่ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นคนเลว ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก และบ่อยครั้งที่ให้โอกาสแล้ว คนที่ได้รับโอกาสกลับทำให้ผิดหวังอย่างแรง

แต่ถ้าไม่ให้โอกาส ก็น่าสงสารคนที่คิดจะกลับตัวกลับใจ เท่ากับปิดโอกาสที่จะคืนคนดีให้สังคม

ลองทบทวนดูประวัติศาสตร์โลกกัน

การยกเลิกการเหยียดผิวสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยความสนับสนุนของคนผิวขาว

การเลิกทาสก็สำเร็จได้เพราะนายทาส

สิทธิสตรีที่ถูกยึดไป ได้กลับมาก็เพราะคนที่ยึดไปยินยอมคืนให้ โดยไม่ต้อง
ทำสงครามแย่งชิงคืนมา

เรื่องเหล่านี้ยังไม่เรียบบร้อยสมบูรณ์นักเพราะความเชื่อความเคยชินเดิมๆ ยัง
ติดอยู่ในคนผิวขาว นายทาส คนเหยียดเพศ บางส่วน เช่นเดียวกับที่ยังติดอยู่ใน
คนผิวสี ทาส และสตรี บางส่วนที่ยังยึดติดในการเป็นพลเมืองชั้นสอง

การเปลี่ยนแปลงใดๆ ก็ตามจำเป็นต้องอาศัยการไตร่ตรอง ใคร่ครวญครุ่นคิด
ให้รอบรูปร่าง หลังจากนั้นจึงจะมีพลังแรงที่จะทุ่มเทให้การเปลี่ยนแปลงเป็นผล
สำเร็จ รวมถึงการปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานด้วย

ยากที่จะปรับตัว

แรกเริ่มเดิมทีที่ดูละครสืบสวน ก็เพราะอาจารย์แนะนำ อาจารย์สอนว่าเวลา
เก็บข้อมูลในชุมชน อย่าเอาความคิดของตัวเองเป็นตัวตั้ง ให้ทำความเข้าใจชุมชน
อย่างที่ชุมชนเป็น การสืบคดีก็เหมือนกัน เขาจะพิจารณาจากหลักฐานและพยาน
ในที่เกิดเหตุ เขาจะฟังจากผู้เกี่ยวข้องกับคดีทุกคน ด้วยเหตุที่แต่ละคดีจะเกี่ยว-
ข้องกับเรื่องราวต่างๆ กัน นักสืบก็เลยต้องมีความรู้หลากหลายมากและติดตาม
ความก้าวหน้าทางวิชาการตลอดเวลา ครอบคลุมสาขาวิชาการทุกสาขาในโลกนี้
ก็ว่าได้ ไม่เฉพาะเรื่องอาชญากรรม พฤติกรรมของอาชญากร กฎหมาย การเก็บ
หลักฐาน หรือสาขาวิชาเกี่ยวกับอาชญาวิทยา แต่ยังต้องรู้เรื่องพืช สารเคมี น้ำ
ดิน ฟ้า อากาศ ศาสนาและความเชื่อ เพราะบางที่อาชญากรรมก็เกิดจากความ

เชื้อ บางทีก็ใช้สารเคมี บางทีก็อาศัยแมลง เชื้อโรค เส้นใยของผ้า ช่วยไขคดี

เพราะฉะนั้นละครสืบสวนสอบสวนจึงให้ความรู้มากกว่าวิธีการสืบค้นข้อมูล แต่ยังได้เรียนรู้วิถีคิดและศาสตร์ต่างๆ ยิ่งกว่านั้นยังได้เรียนรู้การใช้ชีวิตและการทำงานของทีมงานสืบคดีด้วย

หลังจากวิเคราะห์ตัวเองแล้ว ก็ได้ข้อสรุปว่า สาเหตุที่ “ติด” ละครชุดเหล่านี้ คือ การได้ใช้ชีวิตชั่วคราวช่วยยามในความฝัน ฝันถึงทีมงานที่รักกันเหมือนครอบครัวเดียวกัน จริงใจต่อกัน เอาใจใส่ทุกมิติของเพื่อน ทั้งอารมณ์ความรู้สึก ความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานและชีวิตครอบครัว ความสนใจและความชำนาญ เปิดโอกาสให้พัฒนาตนเอง แต่ไม่ก้าวก่าย ไม่ปล่อยให้เอาเปรียบกัน ทุกคนรับผิดชอบตนเองอย่างดีเยี่ยม

เขาปรับตัวเข้าหากันโดยที่ทุกคนยังเป็นตัวของตัวเอง ทุกคนเคารพซึ่งกันและกัน

ในละครชุด Pure Genius หมออัจฉริยะ เจมส์เป็นเจ้าของโรงพยาบาลเอกชน Bunker Hill เขาไม่ใช่แพทย์ แต่เชี่ยวชาญเรื่องเทคโนโลยี เจมส์เน้นการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อช่วยชีวิตผู้ป่วย แพทย์ส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ที่ยอมรับความก้าวหน้าทางการแพทย์โดยไม่มีขีดจำกัด ขณะที่หัวหน้าคณะแพทย์ยังคงแยกแยะได้ชัดเจนถึงเป้าหมายของการรักษาพยาบาลกับการทดลองทางเทคโนโลยี บางครั้งหัวหน้าคณะแพทย์จึงขัดแย้งรุนแรงกับเจ้าของโรงพยาบาล

ครั้งหนึ่ง มีผู้ประสบอุบัติเหตุรุนแรง ต้องใช้คณะแพทย์ในการผ่าตัดช่วยชีวิต น้องชายของผู้ป่วยกำลังเตรียมสอบเข้าเรียนแพทย์ เอาตำรามาอ่านระหว่างดูแลพี่ชายที่โรงพยาบาลด้วย เขาคุยถูกคอกันดีกับหัวหน้าคณะแพทย์ คุณหมอทราบว่าคุณป่วยเคยประสบอุบัติเหตุ ต้องเข้าโรงพยาบาลครั้งหนึ่งแล้วก่อนหน้านี้ จึงแนะนำให้เดือนพี่ชายให้ระมัดระวังอย่าให้ตนเองต้องเจ็บตัวอีก น้องชายบอกว่า

ยากมาก เพราะพี่ชายเห็นความสำคัญของงานศิลปะมากกว่าความปลอดภัยของตัวเอง ถึงจะรู้ว่าไม่ปลอดภัย เขาก็ยังจะทำสิ่งสำคัญตามความเห็นของเขาอยู่นั่นเอง คุณหมอบอกว่ารู้จักคนแบบนั้นเหมือนกัน

คนแบบนั้นของคุณหมอก็คือเจมส์ เจ้าของโรงพยาบาลนั่นเอง

คนที่มิระเบียบวินัย เชื่อในกฎระเบียบและความถูกต้องแม่นยำ จะยอมรับและเข้าใจได้อย่างไร เมื่อต้องใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับคนที่มีอิสระทางความคิดพร้อมที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ แม้จะต้องเสี่ยงและเผชิญกับความไม่แน่นอนก็ตาม

ยากที่จะให้โอกาสคนอื่น

คนแบบนั้นของครอบครัวแมคคอร์ด ในละครชุดยอดหญิงแกร่งแห่งทำเนียบขาวก็คือเจสัน ลูกชายนั่นเอง ในช่วงการเลือกตั้งประธานาธิบดีใหม่ แม่ซึ่งเป็นรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศ อยู่ในทีมงานของประธานาธิบดีคนปัจจุบันที่ลงสมัครรับเลือกตั้งด้วย แต่เจสันใส่เสื้อยืดสกรีนข้อความสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีอีกคนหนึ่ง แถมทำคลิปประณามผู้สมัครคนนั้นด้วย

พ่อกถามว่าทำไมถึงสนับสนุนผู้สมัครคนนั้น เจสันบอกว่าเพราะเห็นด้วยกับนโยบายที่ให้ทุกประเทศเป็นอิสระ อเมริกาไม่ต้องไปยุ่งเกี่ยวกับประเทศอื่น พ่อกถามว่า แม้ว่าประเทศนั้นจะผลิตอาวุธนิวเคลียร์อย่างนั้นหรือ คราวนี้ลูกตอบไม่ได้ พ่อกก็เลยบอกว่า ถ้าจะทำอะไรก็ต้องศึกษาข้อมูลให้ดี ต้องตอบคำถามคนอื่นได้ อย่าทำอะไรโดยไม่เข้าใจแจ่มแจ้ง มิฉะนั้นก็จะไม่ได้รับความเชื่อถือ คนอื่นจะว่าเขาได้ว่าเป็นการกระทำของเด็กๆ เท่านั้น

นี่คือวิธีสอนลูก บ่มเพาะให้ลูกรู้จักคิดและรับผิดชอบความคิดและการกระทำของตนเอง

สติวี่ ลูกสาวของอลิซาเบธก็ต้องเรียนรู้ด้วยตนเองเช่นกัน เธอต้องการเรียนกฎหมายที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มหาวิทยาลัยอันดับหนึ่งของอเมริกา แต่ต้องมีหนังสือรับรองจากศิษย์เก่า พ่อกับแม่ไม่ได้จบจากที่นั่น ต้องขอให้ทีมงานอีกคนหนึ่งของประธานาธิบดีเขียนให้ ทั้งที่ไม่มีเวลาว่างเลย มีงานสำคัญรออยู่เต็มไปหมด แต่เพื่อตอบแทนเฮนรี่ที่เคยช่วยเหลือ เขาจึงยอมพบและคุยกับสติวี่ เขาถามว่าทำไมถึงต้องเรียนกฎหมายที่ฮาร์วาร์ด เรียนที่อื่นก็ได้ สติวี่บอกว่าเธอต้องการช่วยคน และคนที่จะช่วยคนอื่นได้ดีก็ต้องเก่ง เขาแนะนำว่าการที่จะเป็นคนที่เก่งบางทีก็ต้องทำไม่ได้บ้าง สติวี่ไม่เห็นด้วย เมื่อแสดงความเห็นแย้งไปแล้วเธอก็คิดว่าเขาคงไม่เขียนรับรองให้ แต่เขากลับนัดให้มารับใบรับรองวันรุ่งขึ้นพร้อมกับบอกว่าเขาไม่เคยเห็นคนในครอบครัวแถมคอร์ดย่อท่า

เชื่อว่าการให้โอกาสผู้อื่นได้เรียนรู้และเติบโตทางความคิดในลักษณะนี้ ก็เป็นเรื่องยากอย่างยิ่งสำหรับสังคมไทย

ปรากฏการณ์เหล่านี้ในละครชุดจากต่างประเทศเป็นความฝันที่อยากให้มีเป็นปกติของสังคมไทย ด้วยประสบการณ์ส่วนตัว เรื่องเหล่านี้ทำได้ยากสำหรับคนไทย อาจมีอยู่ก็ได้ ถ้าใครรู้หรือเห็นที่ไหน ช่วยเขียนมาเล่าสู่กันฟังเพื่อขยายโลกทัศน์กันบ้างจะขอบคุณยิ่งใหญ่อีกทั้งยังเป็นการยืนยันว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่ทำได้จริง ไม่ใช่มีแต่ในนิยาย

เป็นสิ่งที่ทำได้จริง แม้ว่าจะทำได้ยาก

เราจะได้ยืนหยัดในสิ่งเหล่านี้ สร้างพลังดึงดูดให้โลกปรับเข้าหาสิ่งที่ทำได้ยากเหล่านี้

เพราะปัจจุบันใครๆ ก็ถือสุภาษิตว่า

ถ้าโลกไม่ปรับเข้าหาคุณ คุณต้องปรับเข้าหาโลก

แม้ว่าจะเป็นโลกที่ไม่น่ารักเท่าไร

เหตุการ์ณบ้านเมืองหลายปีที่ผ่านมาทำให้แปลกใจมากๆ ที่เราแต่ละคน มีชุดความคิดที่แน่นอนตายตัว ใครที่มีชุดความคิดเดียวกันก็จะมีความเห็นต่อ เรื่องราวต่างๆ ในทางเดียวกัน แม้คนที่อยู่ต่างถิ่นห่างไกลกัน ได้รับการเลี้ยงดู มาไม่เหมือนกันเลย เรียนหนังสือต่างสาขา ต่างสถาบันกันก็มีชุดความคิดเหมือน กันได้ เมื่อเกิดเหตุการ์ณอะไรขึ้นก็มีทัศนคติต่อเรื่องนั้นคล้ายๆ กัน จนสามารถ คาดการ์ณได้เลยว่าคนกลุ่มนี้จะคิดอย่างไรต่อแต่ละเหตุการ์ณ

ชุดความคิดของแต่ละคนน่าจะเป็นข้อสรุปที่ได้จากการจัดระเบียบความรู้ และประสบการณ์ชีวิต ภาษาวิชาการเรียกว่าบูรณาการและสังเคราะห์ข้อมูล แล้ว สร้างความรู้ใหม่ขึ้นเองเฉพาะตน บางคนมีชีวิตที่ยากลำบากสังเคราะห์บทเรียน ชีวิตออกมา ได้ข้อสรุปว่าจะต้องสะสมกอบโกยวัตถุลสมบัติเพื่อความมั่นคงของชีวิต จะได้ไม่ต้องลำบากอีกต่อไป บางคนมีชีวิตที่ยากลำบากสังเคราะห์บทเรียนชีวิต ออกมา ได้ข้อสรุปว่าโลกนี้ไม่ควรมึใครต้องยากลำบากแบบนี้ จึงแบ่งปันช่วยเหลือ ผู้อื่นไม่ลื้้นสุด

คนบางคนถูกควบคุมบังคับมาตลอดชีวิตทั้งในครอบครัววัยเด็ก ในโรงเรียน และในชีวิตการแต่งงาน คนเหล่านี้จึงเคยชินกับการใช้อำนาจและเป็นผู้สืบทอด การใช้อำนาจเองด้วย ต่างจากอีกคนหนึ่งที่ถูกควบคุมบังคับมาตลอดชีวิตเช่นกัน จึงอบรมตนเองว่าจะไม่กดขี่บังคับผู้อื่นอย่างนั้น ทุกคนควรมีอิสระและศักดิ์ศรีใน ตนเอง

บอกไม่ได้ว่าทำไมคนนั้นเป็นอย่างนั้น และทำไมคนนี้เป็นอย่างนี้
แล้วบางคนก็แปรผันอยู่เรื่อย แต่บางคนคงเส้นคงวาตลอดชีวิต
ที่ว่า “ความคุ้นเคยเป็นญาติอย่างยิ่ง” จึงไม่ได้หมายถึงเพียงแค่ “รู้จัก”
แต่ “รับได้”

รับได้ในสิ่งที่แต่ละคนเป็น ทั้งที่ไม่เหมือนกัน หรือต่างกันราวฟ้ากับดิน
ฟ้า ไม่มีจริง เป็นแค่ภาพลวงตา ที่เราไม่มีวันจับต้องได้หรือเข้าถึง เราจึง
ไม่ควรหลงใหลถึงความสูงส่งและสวยงามที่เราสร้างภาพขึ้น

ดิน รองรับเรา ยอมให้เราเหยียบย่ำ คำจูนให้เราดำรงอยู่ได้ เราจึงไม่ควร
เหยียดหยามและถ่มน้ำลายใส่

ยอมรับความจริงตามความเป็นจริง ไม่ใช่ตามชุดความคิดที่เราสร้างขึ้นเป็น
ภาพลวงตาเราเอง

ศัพท์ธรรมะ

กัลยาณมิตร

เรื่องเล่าในสังคาลสูตร พระไตรปิฎกฉบับหลวงเล่ม ๑๑ ข้อ ๑๗๓ กล่าว
ถึง สังคาลกะซึ่งเป็นบุตรของคฤหบดีว่าขณะพระพุทธเจ้าเสด็จออกบิณฑบาต ณ
กรุงราชคฤห์ พระองค์ทอดพระเนตรเห็นสังคาลกะไหว้ทักทั้งหกอยู่ คือ ทิศเบื้อง
หน้า ทิศเบื้องขวา ทิศเบื้องหลัง ทิศเบื้องซ้าย ทิศเบื้องล่าง ทิศเบื้องบน จึงได้
ตรัสถามถึงเหตุผลที่ทำเช่นนั้น สังคาลกะทูลว่าทำตามที่คุณพ่อสั่งไว้ก่อนเสียชีวิต
พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่าในวันขงพระอรียเจ้า เขาไม่นอบน้อมทิศ ๖ กันอย่างนี้
แล้วทรงสอนว่า อริยสาวกละกรรมกิเลสทั้ง ๔ ได้แล้ว ไม่ทำบาปกรรมโดยฐานะ

๔ และไม่เสพทางเลื่อมแห่งโกศะ ๖ หากปราศจากกรรมอันลามก ๑๔ อย่างนี้แล้ว ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์

ทางเลื่อมแห่งโกศะก็คือบายนมุข ๖ นั้นเอง และข้อหนึ่งในบายนมุข ได้แก่ การคบคนชั่วเป็นมิตร โทษของการคบคนชั่วเป็นมิตรมี ๖ ประการ คือ นำให้เป็นนักเลงการพนัน นำให้เป็นนักเลงเจ้าชู้ นำให้เป็นนักเลงเหล้า นำให้เป็นคนหลงผู้อื่นด้วยของปลอม นำให้เป็นคนโกงเขาซึ่งหน้า และนำให้เป็นคนหัวไม้ (พระไตรปิฎกฉบับหลวงเล่ม ๑๑ ข้อ ๑๘๓)

นอกจากนี้ ทรงกล่าวถึงคน ๔ ประเภท คือ คนปอกลอก คนตีแต่พูด คนหัวประจบ คนชักชวนในทางฉิบหาย ทรงจัดคน ๔ จำพวกนี้เป็นคนเทียมมิตร ไม่ใช่มิตร (พระไตรปิฎกฉบับหลวงเล่ม ๑๑ ข้อ ๑๘๖-๑๙๑)

คนปอกลอกมีลักษณะ ๔ ประการ คือ เป็นคนคิดเอาแต่ได้ฝ่ายเดียว เสียให้น้อยคิดเอาให้ได้มาก ไม่รับทำกิจของเพื่อนในควรมีภัย คบเพื่อนเพราะเห็นแก่ประโยชน์ของตัวเอง

คนตีแต่พูดมีลักษณะ ๔ ประการ คือ อ้างถึงสิ่งที่ผ่านไปแล้ว อ้างถึงสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น อ้างถึงสิ่งหาประโยชน์มิได้ แสดงความขัดข้องเมื่อมีภารกิจ (ออกปากฟังมิได้)

คนหัวประจบมีลักษณะ ๔ ประการ คือ ตามใจเพื่อนให้ทำความชั่ว ตามใจเพื่อนให้ทำความดี ต่อหน้าสรรเสริญลับหลังนินทา

คนชักชวนในทางฉิบหายมีลักษณะ ๔ ประการ คือ ชักชวนให้ดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ชักชวนให้เที่ยวตามตรอกต่างๆ ในเวลากลางคืน ชักชวนให้เที่ยวดูการมหรสพ ชักชวนให้เล่นการพนันอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

ส่วนมิตรแท้ (ท่านใช้คำว่า มิตรโศ สหโธ แปลตามพยัญชนะว่า มิตรที่มีจิตใจ

ติ) มี ๔ ประเภท คือ มิตรมีอุปการะ มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์ มิตรณะประโยชน์ มิตรมีความรักใคร่ (พระไตรปิฎกฉบับหลวงเล่ม ๑๑ ข้อ ๑๙๒-๑๙๓)

มิตรมีอุปการะ มีลักษณะ ๔ ประการ คือ รักษาเพื่อนผู้ประมาทแล้ว รักษาทรัพย์สินสมบัติของเพื่อนผู้ประมาทแล้ว เมื่อมีภัยเป็นที่พึ่งพำนักได้ เมื่อกิจจำเป็น ช่วยออกทรัพย์เพิ่มให้สองเท่า

มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์ มีลักษณะ ๔ ประการ คือ บอกความลับของตนแก่เพื่อน ปิดความลับของเพื่อน ไม่ละทิ้งในเหตุอันตราย สละชีวิตเพื่อประโยชน์แก่เพื่อนได้

มิตรณะประโยชน์ มีลักษณะ ๔ ประการ คือ ห้ามจากความชั่ว ให้ตั้งอยู่ในความดี ให้ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง บอกทางสวรรค์ให้

มิตรมีความรักใคร่ มีลักษณะ ๔ ประการ คือ ไม่ยินดีด้วยความเสื่อมของเพื่อน ยินดีด้วยความเจริญของเพื่อน ห้ามคนที่กล่าวโทษเพื่อน สรรเสริญคนที่สรรเสริญเพื่อน

ถ้าจะบอกว่าใครๆ ก็อยากมีเพื่อนดี ๔ ประเภทนี้ ก็ไม่แน่ใจนักคนที่รำคาญหรือไม่พอใจเพื่อนที่แนะนำทางกุศลและห้ามปรามจากความเสื่อมก็มี บางคนก็ยินดีกับเพื่อนที่นำพากันไปสู่นรกภูมิ อย่างนี้ก็สุดแรงกำลังจะช่วยไหว สิ่งสำคัญคือเราทุกคนทำตนให้เป็นเพื่อนดีก็แล้วกัน อย่าไปนำพาคคนอื่นไปสู่ทางต่ำและความทุกข์เลย

เพราะว่าเพื่อนมีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์ทุกผู้ทุกนาม พระพุทธเจ้ายังตรัสไว้ว่า กัลยาณมิตรเป็นทั้งหมดทั้งสิ้นของพรหมจรรย์ และพระองค์เองทรงเป็นกัลยาณมิตรของภิกษุสาวกทั้งหลายด้วย

ในพระไตรปิฎกยังมีเรื่องกัลยาณมิตรอยู่อีกหลายหมวดหลายตอน ฉบับหน้าจะนำมาเล่าต่อ

กริยา (ต่อ)

ฉบับที่แล้ว เราเห็นตัวอย่างการแจกวิภัติปัจจัยบนกาลของกริยาทั้ง ๘ หมวด ฉบับก่อนหน้านั้นก็คุยกันเรื่องกริยาธาตุหมวดที่ ๑ ไปแล้ว เรื่องที่จะต้องเรียนรู้ เพื่อที่จะเข้าใจการใช้ธาตุหมวดที่ ๒ ได้คือ **พยัญชนะวรรค**

ภาษาบาลีมีพยัญชนะ ๓๓ ตัว ดังนี้

แถว \ วรรค	๑ เสียงเบา	๒ เสียงหนัก	๓ เสียงเบา	๔ เสียงหนัก	๕ เสียงนาสิก
กะ	ก	ข	ค	ฌ	ง
จะ	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
ฎะ	ฎ	ฉ	ท	ฒ	ณ
ดะ	ด	ถ	ท	ธ	น
ปะ	ป	ผ	พ	ภ	ม

อวรรค ย ร ล ว ส ท ฬ

ตารางแสดงพยัญชนะวรรคนี้แสดงตัวสะกดตัวตาม ซึ่งจะช่วยให้เราเขียน ภาษาบาลีได้ถูกต้อง ดังนี้

๑. พยัญชนะที่เป็นตัวสะกดได้คือพยัญชนะแถวที่ ๑-๓-๕

๒. ถ้าพยัญชนะแถวที่ ๑ เป็นตัวสะกด ตัวตามจะเป็นพยัญชนะแถวที่ ๑ และ ๒ ในวรรคเดียวกันเท่านั้น

๓. ถ้าพยัญชนะแถวที่ ๓ เป็นตัวสะกด ตัวตามจะเป็นพยัญชนะแถวที่ ๓ และ ๔ ในวรรคเดียวกันเท่านั้น

๔. ถ้าพยัญชนะแถวที่ ๕ เป็นตัวสะกด ตัวตามจะเป็นพยัญชนะตัวใดก็ได้ในวรรณคดีเดียวกัน

ตัวสะกดตัวตามนี้เรียกอีกอย่างว่าพยัญชนะสังโยค

เมื่อทราบหลักการเขียนพยัญชนะสังโยคแล้ว เราก็จะไม่ใช้พยัญชนะแถวที่ ๒ และแถวที่ ๔ เป็นตัวสะกด และไม่ใช้พยัญชนะข้ามวรรณคดีเป็นตัวตาม ดังนั้นเราจะไม่เขียน อัจฉริยะ มัณชิมา วิตุลลาร อีกต่อไป

ตัวอย่างการใช้พยัญชนะสังโยค

วรรณคดี	ตัวสะกด	ตัวตาม	ตัวอย่างศัพท์	
กะ	ก	ก	จกุก	
		ข	รูกข	
	ค	ค	อคคิ	
		ฌ	วยศฌ	
		ง	ก ข ค ฌ ง	ปงกข สงข สิงคาร สงฌ
จะ	จ	จ	สจจ	
		ฉ	อปัจฉ	
	ช	ช	วณิชช	
		ฌ	มชฌิม	
		ญ	กณจน ลณฉ อณชลิ สณณา ปณณา	
	ฉะ	ฉ	ฉ	ปณณ
			จ	วณฉิ
		ท	ท	นุทท
			ฒ	วทฒ
			ณ	กณณก็ สณจาน ภาณท สุนตมิ

วรรค	ตัวสะกด	ตัวตาม	ตัวอย่างศัพท์
ตะ	ต	ต	เมตตา
		ถ	วิถุถาร
	ท	ท	สทท
		ธ	ลทฺธิ
		น	ต ถ ท ธ น
ปะ	ป	ป	ลิปป
		ฝ	ปฺปฝ
	พ	พ	ปฺพพ
		ภ	อพฺภาส
		ม	ป ฝ พ ภ ม

คุยกับผู้อ่าน

● เป็นหนังสือเล่มเดียวที่อ่านแล้วสบายใจ มีเรื่องราว ประสบการณ์ที่อ่านแล้วได้คติสอนใจ อายุ ๑๖ แล้วหนังสือเล่มนี้เป็นเพื่อนที่ดี มีหลายบทความที่ทำให้สาระได้หลายอย่างทุกบทความน่าสนใจเล่มกะทัดรัดพกพาง่าย อ่านสนุก

ทักษิณ ทัศนพงศ์ / ธนบุรี

ได้ทราบอย่างนี้ เราก็สบายใจเหมือนกัน

● ดิฉันอายุ ๕๒ ปีแล้ว อ่านตอปกற்றுมานานแล้วนานจนจำจำนวนหีไม่ได้ ชอบอ่านเพราะตอปกற்றுเป็นรางวัลที่ทงคุณค่ามาก อ่านแล้วได้ทั้งความสุขและคุณธรรม ทำให้จิตใจสงบสุข มีความสุขเ็นภาวอ่าน

ชูเชิด ต้นไพบูลย์ / สระแก้ว

คนทำหนังสือก็มีความสุขเหมือนกัน แต่บางครั้งอาจไม่สงบเท่าไร

● ตอภาพเต๋ว้าเป็นสื่อที่สมชื่อ เพราะ ตอภาพเต๋ว้าเป็นตอไม้ที่เป่า สามีมาฆต ปลิวไปทุกที่ งามได้แต่ดินที่ไม่ดี และ ยิ่งงอกเขียวเตี้ยโตช้าที่ดินดี ภาชอ่าน ตอภาพเต๋ว้าเป็นภาชปฏิบัติธรรมได้ โดยชธรรมชาติ ไม่เนืออ ซึมซับทุกอณู โดยเฉพาตอภาพเต๋ว้าอันดับที่ ๑๖๑ “อยู่คนเดียวยังได้” เป็นข้อปฏิบัติที่ไม่ มีคำอธิบาย ลึกลับ งามทุกอณูสัมพันธ์ ทุก เรื่อง ทุกตอน ที่ติดใจทุกเล่มจะเป็น ปาลสนของคุณอิสชา

มณิรัตน์ มุกติกานันท์ทุกุล

เปรียบเทียบได้นำประทับใจมาก ผากทุกท่านเตือนตนเช่นกันว่าการ ปฏิบัติธรรมเจริญงอกงามได้แม้ในสิ่ง แวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย เพียงแต่ต้อง อาศัยพลังอำนาจทางจิตใจที่แข็งแกร่ง

● ได้ศึกษามฐิต่างธรรมไว้เตือนจิตใจ ของตน ได้ศึกษามฐิต่างเกษตร ศึกษามฐิต่าง บ้านเมือง สามีที่รักไป สิ่งที่น่าชอบ มาาคือคำสอนพุทธศาสนา

ธนิศร เบี่ยมลุก / นครสวรรค์

พุทธศาสนิกชนนอกจากรู้เรื่อง ศาสนาและปฏิบัติได้แล้ว ยังต้องรอบรู้ รอบตัวรอบโลกด้วย

● ช่วงนี้ภรรยาทำงานราชการ วัน เสาร์-อาทิตย์ก็ไปทำเกษตรอินทรีย์ ไม่ใช้สารเคมี มีที่ดิน ๓ ไร่ ที่อำเภอ ตอคำใต้ อ.พะเยา ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ลงมือทำได้หนึ่งปี แล้วครึ่งปี อยู่กันธรรมชาตินี้ไม่มีสิ่ง พิษ สุขภาพดีมาตลอด

เสนทร์ นุ้ยเนตร / พะเยา

เยี่ยมไปเลย . . . ยินดีด้วย

● - ขอให้สงฆ์สงฆ์เกี่ยวกับผู้สูงอายุ ให้มาๆ และผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวย ควรปฏิบัติอย่างไรในสังคมขณะนี้

- ธรรมะที่สมควรเข้าใจง่าย อย่าง เอาแต่แจ้งวิธภาชไว้คำศัพท์ยาก ถ้า ยกตัวอย่างบุคคลตัวอย่างยิ่งดี

คฉิพรรณ วีระภาพันธุ์ / นครนายก

ข้อแรก เป็นความจำเป็นที่จะต้อง
เรียนรู้กันให้มาก ส่วนผู้สูงอายุที่อยู่คน
เดียว ที่จริงแล้วไม่น่าจะมี ลังคมชาว
พุทธไม่ควรขาดแคลนคนดูแลผู้สูงอายุ
และก่อนจะเป็นผู้สูงอายุ ทุกคนควร
ดูแลสุขภาพตนเองตามทางสายกลาง
(ไม่ปล่อยปละละเลยเกินไปและไม่
ประคบประหงมเกินไป) เพื่อจะได้เป็น
ผู้สูงอายุที่แข็งแรงและพึ่งตนเองได้ตาม
สมควร

ส่วนธรรมะที่เข้าใจง่ายขึ้นเป็น
เรื่องสามัญอยู่แล้ว แม้ธรรมะที่เข้าใจ
ยาก เราก็จะพยายามให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น
ถึงกระนั้นก็อาจต้องยากอยู่บ้าง คำศัพท์
ยากๆ บางทีหาคำง่ายๆ มาแทนไม่ได้
ต้องขอภัยด้วย

● ทราบว่ามีหนังสือพิมพ์ออกสู่เขีย
นขึ้น สัมภาษณ์ภาซออยู่ป่า ะหาอาหนได้
อย่างไร

พระสงวน ฐิตสาโร / กทม.

หนังสือชื่อ ป่ากับศาสนาพุทธ
อ่านทางอินเทอร์เน็ตที่ [https://
www.asoke.info/pdf_book/
041_asoke.pdf](https://www.asoke.info/pdf_book/041_asoke.pdf) หรือ [http://
ebookasoke.blogspot.com/
2012_05_20_archive.html](http://ebookasoke.blogspot.com/2012_05_20_archive.html)

ถ้าจะดูหนังสือเล่มอื่นๆ ก็ไปที่
[https://www.asoke.info/pdf_book/
asoke_book.html](https://www.asoke.info/pdf_book/asoke_book.html) หรือ [http://
ebookasoke.blogspot.com/](http://ebookasoke.blogspot.com/)

● บทวิชชาตนะ อตตตาทิ อตตตเ
นาโต ทำให้มีกำลังใจในภาททำงาน
มีความตั้งใจจะช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุด
เพื่อจำตนให้มีค่า ไม่พึ่งคนอื่นให้มาก
จนเกินไป ทำให้ภูมิใจในตนเอง
สม่ำเสมอของตนเองและมีใจใน
ตนเองมากขึ้น

ปิยาภรณ์ บุญญาพันธ / สมุทรปราการ

อนุโมทนาด้วย

● ปากชู้ได้อ่านหนังสือตอบกระทู้ๆ เหมือนปากชู้ได้ตบชวรสบตนเอง ได้ ทบทวนตนเอง วันเวลาผ่านไป เราได้ ทำชีวิตให้คุ้มค่าชู้ช้อยิ่ง เราได้ทำ หน้าทีของประชากรทุกชาติช้อยิ่ง

แสง กกล้าดี / ขอนแก่น

ผู้อ่านของเรามีปัญญาจริงหนอ

● เวลาอ่านอะไรที่ติดใจหรือประทับใจ เป็น สัญญาณให้เรา พยายามหาหนังสือมาเปิดอ่าน ขณะนั้นอ่าน-เข้าใจเฉพาะตรงนั้น บาง ครั้งก็ลอกกาตอนเอาไว้ที่ห้องส่วนตัว

ประภาส กงซี

ถ้านักเรียนนักศึกษาเอาใจใส่อ่าน หนังสือเหมือนคุณประภาส ครูบา- อาจารย์คงอึ้งอัมเปรมใจกันถ้วนทั่ว

● ตั้งปากชู้คำแนะนํากฎๆ ทำ อากาข่มขืนชีวิตศิษ และดิฉันมีปากชู้ แพ้เมื่ออกินเห็ดและถั่ว โดยเฉพาะของ หมักกตอง เพาะทำอากาข่มขืนชีวิต

ไม่แก่ง ก็เลยแก่งเห็ดตองเื่องมานาน ขนมีปากชู้แพ้ว

สมร สังฆะสร / ลำปาง

ทำเหมือนอาหารปกติเลย แต่ใช้ ชี้อิวขาวแทนน้ำปลา ไม้ใส่ผงชูรส ไม้ใส่ เนื้อสัตว์ ใช้เห็ด เต้าหู้หรือถั่วแทน ถ้า แพ้เห็ดและถั่ว ซึ่งรวมถึงเต้าหู้ที่ทำจาก ถั่วด้วย ก็ไม่ต้องใส่

ถึงยังไงก็ต้องพยายามกินถั่วหรือ เต้าหู้บ้าง มิฉะนั้นจะขาดโปรตีนได้

ส่วนของหมักกตองก็ไม่ควรกินอยู่ แล้ว

ตายเพราะปาก

(กัจจปชาดก)

*เพื่อนฝูง พาเที่ยว ทั่วเมืองไกล
ทะเลไป ไม่ให้ เปิดปาก
ห้ามใจ ไม่ไหว พุดมาก
อ้าปาก ฆ่าตัว ดายเอง.

คราวเมื่อพระพุทธ-
องค์ประทับอยู่ ณ พระเชตะวัน
มหาวิหาร ได้ทรงกล่าวถึง**พระ**
ภิกษุรูปหนึ่ง ที่ได้รับบาปหนัก
เพราะการพูดของตน โดยตรัส
แสดงธรรมว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย **พระโกกาลิกะ** มีไข้ฆ่าตัวเองด้วยการกล่าววาจาใน
ปัจจุบันนี้เท่านั้น แม้แต่เมื่อกาลก่อนก็เคยต้องตาย ด้วยการพูดจามาแล้วเหมือน
กัน”

จากนั้นทรงนำเอาเรื่องเก่าก่อนมาตรัสเล่าให้ฟัง

ในอดีตกาล สมัยที่**พระเจ้าพรหมทัต**เสวยราชสมบัติ อยู่ในกรุงพาราณสี
ทรงมีอำมาตย์ผู้เป็นบัณฑิตคนหนึ่งเป็นคนสนิท คอยแนะนำให้ความรู้ต่างๆ
ตลอดจนธรรมะทั้งหลายแก่พระองค์

พระเจ้าพรหมทัตทรงพยายามปกครองบ้านเมืองโดยธรรม แต่ทรงมีนิสัย

ไม่เหมาะสมอยู่อย่างหนึ่ง นั่นก็คือ พระองค์ทรงช่างพูดมากเกินไป เวลาที่
ตรัสกับใครๆ แล้ว คนอื่นจะไม่มีโอกาสพูดได้เลย

ด้วยเหตุนี้เองอำมาตย์ผู้เป็นบัณฑิตนั้น เผ่าครุ่นคิดอยู่ตลอดเวลาว่า จะรักษา
อาการพูดมากของพระราชาได้อย่างไร โดยที่พระองค์จะทรงเห็นโทษภัยของการ
พูดมากนั้นได้ แต่อำมาตย์คิดหาอุบายมาเนิ่นนาน ก็ยังหาวิธีการที่เหมาะสมใดๆ
ไม่ได้

วันหนึ่ง ณ ปาหิมพานต์ มีเต่าตัวหนึ่งอาศัยอยู่ที่สระน้ำแห่งหนึ่งในป่านั้น
เต่าได้สนิทสนมเป็นเพื่อนกับลูกหงส์สองตัว ที่บินมาหาอาหารกินในบริเวณ
สระน้ำเป็นประจำ

สัตว์ทั้งสามพบปะคุ้นเคยกันนานวันเข้า ยิ่งไม่มีตรีที่แน่นแฟ้นต่อกัน รักใคร่
ปรารถนาดีแก่กัน ดังนั้นลูกหงส์ทั้งสองจึงชักชวนเต่า ให้ไปเที่ยวที่บ้านของตน

“เต่าเพื่อนรัก บ้านของเราอยู่ที่ในถ้ำทองของภูเขาคิตรภูฏ สวยงามมาก
มีสถานที่น่ารื่นรมย์หลายแห่ง ท่านอยากจะไปเที่ยวชมบ้านเราบ้างมั๊ยล่ะ”

เต่าได้ยินอย่างนั้นอดหัวเราะไม่ได้ แล้วกล่าว

“โธ่เอ๊ย! ถึงอยากจะไป ก็ไม่รู้จะไปยังไงได้”

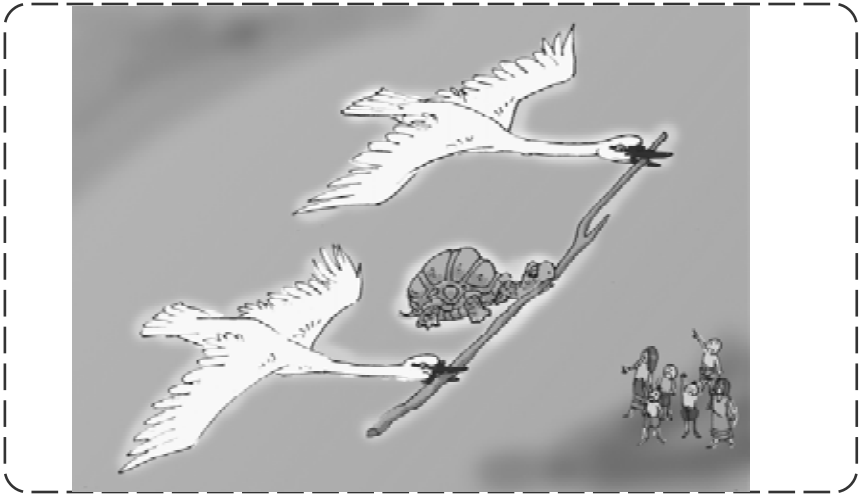
ได้ยินอย่างนั้น ลูกหงส์ทั้งสอง ตอบพร้อมกันทันที

“ไม่เห็นจะยากอะไรแม้สักนิด พวกเราจะพาเพื่อนไปเอง เพียงแต่ว่า
ท่านจะต้องรักษาปากของตัวเองไว้ให้ดีเท่านั้น ห้ามพูดจาใดๆ กับใครเป็น
อันขาด ท่านจะทำได้มั๊ยล่ะ เพียงแค่นี้เอง”

เต่าพยักหน้าหงิกๆ รับคำอย่างง่ายดายรวดเร็ว

“ได้สิ! ง่ายจะตาย พาไปได้เลย”

ด้วยความดีใจ ลูกหงส์ทั้งสองรีบหาท่อนไม้แข็งแรงเนื้อเหนียวมาอันหนึ่ง

ให้เต่าอ้าปากคาบตรงกลางท่อนไม้ไว้ ส่วนพวกตนก็คาบที่ปลายไม้ตัวละข้าง ก่อนจะบินขึ้นสู่ท้องฟ้า ก็ยังกำชับเต่าไว้อีกครั้ง

“อย่าลืมเด็ดขาดนะ ท่านต้องห้ามพูดขณะอยู่บนท้องฟ้าแล้ว ไม่ว่าจะพบเห็นอะไรก็ตาม”

เต่าก็ยังคงพยักหน้าหงิกๆ ให้ถืออย่างมั่นใจ ดังนั้นลูกหงส์ทั้งสองตัวจึงโฉบบินขึ้นสู่ท้องฟ้าอย่างรวดเร็ว ช่างเป็นภาพที่น่าแปลกประหลาดแก่ผู้ได้พบเห็นยิ่งนัก

เมื่อบินพ้นแนวป่าผ่านชนบท กำลังจะเข้าสู่เขตพระราชวังของพระเจ้า-พรหมทัตนั้น ชาวเมืองที่ได้พบเห็นภาพพิสดารบนท้องฟ้าเช่นนั้น ต่างตื่นเต้นชี้ชวนให้ดูกันใหญ่ สงสัยจะอะอะไรวิพากษ์วิจารณ์แข็งแะ พวกเด็กๆ ยิ่งสนุกสนานตะโกนเสียงดังลั่น

“เตาเหาะได้! เต่าเหาะได้! หงส์พาเต่าเหาะไปแล้ว เร็วๆ รีบมาดูไวๆ ใครช้าอดดูของดี”

เสียงเด็กตะโกนกันขรมนี้เอง พอเต่าได้ยินเข้าแล้ว อดที่จะคิดไม่พอใจเสีย
มิได้ว่า

“ก็แค่เพื่อนของเราจะพาเราไปเที่ยวชมบ้าน ทำไมเจ้าเด็กถ่อยพวกนี้จะต้อง
ปาวประกาศด้วย มันกงการอะไรของพวกเจ้า”

ยิ่งคิดก็ยิ่งอยากจะพูดเหลือเกิน กระทั่งหงุดหงิดรำคาญ อึดอัดใจจนทนไม่
ไหว โพล่งตะโกนออกไปสุดเสียง

“พวกเจ้าไม่ต้องมายุ่งกับเรื่องของข้า”

พอเต่าอ้าปากพูดเท่านั้น ปากก็หลุดออกจากท่อนไม้ที่คาบไว้ทันที ร่าง
ลอยละลืออย่างรวดเร็วตกลงสู่เบื้องล่าง ซึ่งขณะนั้นกำลังอยู่เหนือพระราชวัง
พอดี กระดองเต่ากระแทกพื้นอย่างแรง แดกกระจายออกเป็นเสียงๆ เต่า
ถึงแก่ความตายในทันใดนั้นเอง ลูกหงส์ทั้งสองก็ตกใจช่วยไม่ทัน ได้แต่ส่งเสียง
ร้องบิณวนเวียนอยู่ในที่นั้น

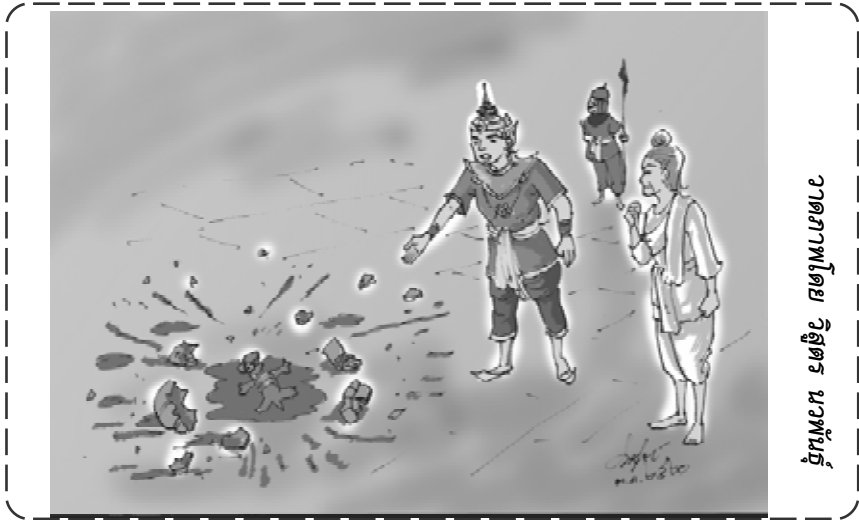
ผู้คนในพระราชวังก็พากันแห่มามุงดู ส่งเสียงดั่งอึงคะนึงไปหมด จนกระทั่ง
ได้ยินไปถึงพระเจ้าพรหมทัต จึงได้เสด็จมาดูบ้าง พร้อมกับหมู่อำมาตย์แวดล้อม
ตามเสด็จด้วย พอถึงที่นั้นแล้ว พระราชาทอดพระเนตรเห็นซากศพเต่าที่ตกลง
มาจากท้องฟ้า ก็ชวนให้ทรงสงสัยยิ่งนัก จึงตรัสถามกับอำมาตย์คนสนิท

“ท่านอำมาตย์ผู้เป็นบัณฑิต นี่เป็นไปได้อย่างไร ช่างเป็นเรื่องพิสดารแท้
ทำไมเต่าจึงตกลงมาจากท้องฟ้าตายในที่นี้ได้”

เมื่อพระราชาทรงถามเช่นนั้น อำมาตย์คิดอยู่ในใจว่า

“เราเฝ้าคอยหาโอกาสมานานแล้ว คราวนี้โชคดีจริงหนอ เราจะฉวยโอกาส
นี้เป็นอุบายสอนพระราชา”

ดังนั้นอำมาตย์จึงลั้งเกตุศพบของเต่า แล้วแหงนหน้าเห็นลูกหงส์ทั้งสองบิน

วาดภาพโดย รัตนา นวนันท์

วนเวียนร้องคร่ำครวญอยู่ เห็นท่อนไม้หล่นอยู่ด้วยในบริเวณนั้น อีกทั้งสอบถามผู้พบเห็นเหตุการณ์ ก็รู้เรื่องราวทั้งหมดได้ จึงทูลตอบคำถามแก่พระราช

“ตัวเต้านี้คงคุ้นเคยกับหงส์สองตัวนั้น พวกหงส์จึงให้มันคาบท่อนไม้เอาไว้ แล้วพาเที่ยวไปในอากาศ แต่เพราะมันได้พบเห็นอะไรเข้า หรือได้ยินอะไรเข้า จึงอยากจะทำเป็นอย่างมาก ก็ด้วยการลืมหิวสติตัวเอง พอเต้าอ้าปากพูด ก็เท่ากับได้ฆ่าตนเองแล้วหนอ ต้องร่วงหล่นจากท่อนไม้ นั้น ฆ่าตัวตายด้วยการอยากพูดมากของตนเองโดยแท้

ข้าแต่พระองค์ผู้ประเสริฐสุดในหมู่ชนทั้งหลาย ผู้ใดเป็นบัณฑิตได้เห็นเหตุการณ์อันนี้แล้ว ย่อมเกิดอุทาหรณ์สอนใจว่า **เราควรเปล่งกล่าวแต่วาจาที่ดีเป็นกุศล ไม่ควรอยากกล่าวมากเกินไป จนล่วงเลยเวลาอันสมควร** พระองค์ทอดพระเนตรเห็นประจักษ์เต้าตัวนี้แล้วมิใช่หรือ **ว่าเป็นผู้ถึงความพินาศ ก็เพราะการพูดมากนั่นเอง พระเจ้าข้า”**

พระเจ้าพรหมทัตทรงสดับการอุปมาเปรียบเทียบของอำมาตย์แล้ว ก็ทรง

ทราบดี นี่เป็นการกล่าวตักเตือนพระองค์ จึงตรัสตรงๆ ว่า

“ท่านอำมาตย์พูดเช่นนี้ หมายถึงเราชอบพูดมากเกินไปใช่ไหม”

ด้วยเกรงว่าพระราชอาจะทรงเสียหน้า อำมาตย์จึงรีบกราบทูลตอบไปอย่างรวดเร็ว

“ข้าแต่มหाराช ไม่ว่าจะป็นพระองค์หรือใครๆ อื่นก็ตาม หากพูดมากเกินไปประมาณแล้ว ย่อมถึงความพินาศเช่นกัน พระเจ้าข้า”

นับตั้งแต่เหตุการณ์ครั้งนั้นแล้ว พระเจ้าพรหมทัตก็ทรงลดการตรัสให้น้อยลง บางวันก็ทรงฝึกงดเว้นการตรัสใดๆ ทั้งสิ้น

.....
พระศาสดาตรัสเรื่องโบราณเก่าก่อนจบแล้ว ก็ทรงเฉลยว่า

“แต่ในครั้งนั้นได้เป็นพระโภกาลิกะในบัดนี้ ลูกหงส์สองตัวได้เป็นพระมหาเถระสองรูป พระราชาได้เป็นพระอานนท์ ส่วนอำมาตย์ผู้เป็นบัณฑิตก็คือเรตถาคต”

● **ณวมพุท**

(พระไตรปิฎก เล่ม ๒๗ / ข้อ ๒๗๙

อรรถกถาแปลเล่ม ๕๗ / หน้า ๓๔๓)

วิบากของการพูดเพื่อเจ้า

ดูกรภิกษุทั้งหลาย สัมผัสปลาลปะ (พูดเพื่อเจ้า) อันบุคคลเสพแล้ว เจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว ย่อมยังสัตว์ให้เป็นไปในนรก ในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน ในเปรตวิสัย วิบากแห่งสัมผัสปลาลปะอย่างเบาที่สุด ย่อมยังคำไม่ควรเชื่อถือให้เป็นไปแก่ผู้มาเป็นมนุษย์ฯ

(จากพระไตรปิฎกเล่ม ๒๓ “อุชชยสูตร” ข้อ ๑๓๐)

ผลิตภัณฑ์คุณภาพ

น้ำยาซักผ้า

น้ำยาล้างจาน

ฟ้าอภัย

ผสมน้ำหมักชีวภาพ, น้ำต่าง

ปลอดสารพิษ

เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ผลิตและจำหน่ายโดย กองบุญนิยมฟ้าอภัย
เลขที่ ๖๔๔, ๖๕/๔๕ ถนนนิคม ๔๔
คลองกุ่ม บึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๔๐
โทรศัพท์ ๐๒-๓๗๕-๘๕๑๑
๐๘-๗๓๒๕-๘๘๔๘

จำหน่ายทั้งปลีก และส่ง

ขนาดบรรจุ ๖๐๐ มล., ๑.๕ ลิตร, แกลลอน ๕ ลิตร

ยิบตี ชุกท้าวเตี๊น

การทอ่งเที๊นฉ ฉู้เสทสม อารมณ่สุท
การทอ่งเที๊นฉ ฉือตติตตุก จิตสัังทาร
การทอ่งเที๊นฉ ทุกั้ระทม ไປ้ชมชาน
การทอ่งเที๊นฉ เปี๊นฉงาน ฉลาญเตี๊น

การทอ่งเที๊นฉ แบบลตลฉะ ปฉะปฉ่อฉ
การทอ่งเที๊นฉ รัฐรตตฉ ฉฉ้าตฉฉฉ
การทอ่งเที๊นฉ ฉฉฉฉฉฉฉฉ ฉฉฉฉฉฉฉ
การทอ่งเที๊นฉ ฉือกั้วเตี๊น ฉฉฉฉฉฉฉ

-ท้านฉฉฉฉ-

